

INTERNATIONAL MONETARY FUND

Saopštenje za medije br. 16/396
DOSTUPNO ODMAH

Međunarodni monetarni fond
700 19 Street, NW
Washington, D.C. 20431 USA

Izvršni odbor MMF-a odobrio trogodišnji Prošireni aranžman za Bosnu i Hercegovinu u vrijednosti od 553,3 miliona Eura

Danas je Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) odobrio trogodišnji prošireni aranžman prema pravilima proširenog aranžmana (Extended Fund Facility - EFF) u iznosu koji je jednak 443,042 miliona SDR (oko 550 miliona Eura ili 167,06 procenata kvote) kako bi podržao ekonomski reformski program zemlje.

Odluka Izvršnog odbora će omogućiti neposredno doznačavanje iznosa od 63,4125 miliona SDR (oko 79,2 miliona Eura), dok će ostatak sredstava biti raspoloživ u 11 anuiteta zavisno od zaključivanja kvartalnih pregleda.

Nakon diskusije Izvršnog odbora o Bosni i Hercegovini, gosp. Tao Zhang, Zamjenik direktora i Vršilac dužnosti predsjedavajućeg Odbora, dao je sljedeću izjavu:

„Oporavak ekonomije u Bosni i Hercegovini poslije globalne finansijske krize na dobrom je putu, s rastom koji je u 2015. godini dostigao 3,2 posto uprkos fiskalnoj konsolidaciji. Međutim, približavanje prihoda nivou u naprednim europskim državama i dalje zaostaje, a nezaposlenost, posebno među mladima, ostaje na veoma visokom nivou. Pred zemljom ostaju važni izazovi u smislu poboljšanja poslovne klime, unapređenja fiskalne politike i očuvanja stabilnosti finansijskog sektora.

S ciljem postizanja bržeg ekonomskog rasta i otvaranja novih radnih mjesta, bit će neopohodno uložiti veće napore kako bi se odlučno krenulo naprijed s programom strukturalnih reformi. Nedavno usvajanje zakona o radu na entitetskom nivou je dobrodošlo, ali je potrebno ostvariti kontinuirani napredak s ciljem jačanja poticaja za otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru, između ostalog putem rješavanja problema veoma visokog poreznog opterećenja rada.

Od presudnog značaja bit će preusmjeravanje budžeta s ciljem postizanja fiskalne politike koja u većoj mjeri pogoduje ekonomskom rastu, i to putem smanjenja tekuće potrošnje kako bi se otvorio prostor za prijeko potrebna ulaganja u infrastrukturu. Opređjeljenost vlasti da smanje zaposlenost u javnom sektoru je primjerena. Zajedno sa poboljšanim usmjeravanjem socijalnih davanja i predviđenim reformama penzionog sistema i sistema zdravstvene zaštite, ova će opredijeljenost doprinijeti postepenom smanjenju duga u odnosu na BDP.

Vlasti rade na pripremi sveobuhvatnih politika u finansijskom sektoru, koje imaju za cilj očuvanje stabilnosti finansijskog sektora i oživljavanje kreditne aktivnosti banaka. Međutim, od presudnog značaja bit će pažljivo praćenje osjetljivosti banaka, uz istovremeno unapređenje efikasnosti i učinkovitosti supervizije banaka, između ostalog putem bolje koordinacije i saradnje između regulatornih agencija.

Program bosanskohercegovačkih vlasti koji je podržan u skladu sa pravilima proširenog aranžmana (Extended Fund Facility) pruža značajnu priliku za suočavanje sa izazovima na održiv način, u o;uvanje makroekonomske i vanjske stabilnostia . Taakođer, omogućit će i finansijsku podršku drugih međunarodnih partnera.“

DODATAK

Nedavna dešavanja

Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini (BiH) je nedavno počeo hvatati zamah a vanjski i unutrašnju debalansi su ublaženi. U 2015. godini rast je premašio 3 procenta uprkos finansijskim ograničenjima koja su prouzrokovala snažniju fiskalnu konsolidaciju nego što se to očekivalo. Međutim, ekonomski rezultati u proteklih nekoliko godina su bili nedovoljni a od izbivanja globalne finansijske krize rast i približavanje prihoda naprednim evropskim ekonomijama zaostaje. U 2015. budžet je bio skoro uravnotežen, a deficit tekućeg računa je smanjen. Infalcija je imala negativan predznak, što je uglavnom odraz niske inflacije u Eurozoni koja se u BiH prenozi putem aranžmana valutnog odbora. Visoka nezaposlenost među mladima kao dugoročna nezaposlenost, koja podstiče emigraciju, posebno je zabrinjavajuća. Kvalitet poslovnog okruženja je ispod prosjeka i u protekle dvije decenije Bosna i Hercegovina (BiH) je zaostajala za drugim zemljama u regionu u provedbi strukturnih reformi koje doprinose snažnijem rastu.

Kratkoročni ekonomski izgledi su relativno pozitivni. U skladu sa oživljavanjem ekonomske aktivnosti u regionu, očekuje se da će rast u 2016. godini ostati na 3 posto, kako se javne investicije budu oporavljale nakon problema sa finansiranjem i realizacijom u 2015. godini. S obzirom da se oporavak u Europi nastavlja, a strukturne reforme uspješno sprovode, rast bi se mogao povećati na 4 pprocenta u srednjoročnom periodu. Očekuje se da cijene nastave da padaju u 2016. godini, uz blagi rast inflacije u kasnijim godinama. Nakon što dostigne svoj najviši nivo u 2017. godini, očekuje se smanjenje deficita tekućeg računa u srednjem roku.

U 2015. godini, vlasti su usvojile sveobuhvatnu Reformsku agendu koji obećava najznačajniju promjenu smjera ekonomije BiH još od vremena Dejtonskog sporazuma. Agenda se nadovezuje na lekcije naučene iz dosadašnjeg iskustva, posebno potrebu da se unaprijedi funkcioniranje tržišta rada i poboljša struktura valdine potrošnje. U njemu se također naglašava potreba da se usklade pravila i propisi i da se poboljša koordinacija unutar vlada. Međuanrodna zajednica je obećala da će pružiti finansijsku i tehničku pomoć kako bi podržala odlučno sprovođenje Reformske agende. U proteklih godinu dana, sve vlade su pripremile akcione planove i preduzele značajne korake u implementacije istih.

Rezime progama

Novi trogodišnji program koji MMF podržava ima za cilj riješiti srednjoročne potrebe platnog bilansa BiH, a dostupnost finansijskim sredstvima MMF-a će omogućiti da se kapitalna potrošnja više ne smanjuje. Program će također podržati politike za jačanje ekonomskog potencijala i održavanje makroekonomske stabilnosti.

Tri glavna cilja programa su:

Strukturalne reforme: Povećanje potencijala ekonomije za rast i poticanje zapošljavanja u privatnom sektoru kroz intenziviranje strukturalnih reformi kojima se poboljšava poslovno okruženje i privlače investicije.

Fiskalna politika: Poboljšanje strukture i kvaliteta javne potrošnje, uz postepeno smanjenje nivoa zaduženosti javnog sektora.

Finansijski sektor: Oživljavanje kreditne aktivnosti bankarskog sektora, uz očuvanje finansijske stabilnosti kroz reforme finansijskog sektora.

Aranžman će takođe pomoći da se unaprijedi koordinacija i saradnja između vlasti u BiH u cilju jačanja jedinstvenog ekonomskog prostora.

Dodatne informacije

Bosna i Hercegovina, koja je postala članica MMF-a 14. 12. 1992. godine, ima kvotu u MMF-u u iznosu od 265,20miliona SDR. Za dodatne informacije o MMF-u i Bosni i Hercegovini pogledajte <http://www.imf.org/external/country/BIH/index.htm>.

Bosna i Hercegovina: Odabrani ekonomski pokazatelji, 2012.–2021.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
				Procjena				Projekcija			
Nominalni BDP (u milionima KM)	26,193	26,743	27,304	28,208	29,113	30,430	31,982	34,005	36,336	38,757	
Bruto štednja (u procentima BDP-a)	9.5	11.7	10.3	10.3	11.8	12.3	13.6	15.1	16.1	17.3	
Bruto investicije (u procentima BDP-a)	18.1	17.0	17.8	16.0	17.1	18.3	19.3	20.6	21.2	22.2	
				(Procenat promjene)							
Realni BDP	-0.9	2.4	1.1	3.2	3.0	3.2	3.7	3.9	4.0	4.0	

Indeks potrošačkih cijena (prosjeak za period)	2.0	-0.1	-0.9	-1.0	-0.7	1.1	1.5	1.8	2.1	2.1
Novac i krediti (kraj perioda)										
Novac u širem smislu	3.4	7.9	7.3	8.0	7.2	7.5	7.4	7.5	7.6	7.5
Kreditni privatnom sektoru	2.8	2.3	1.8	2.6	3.2	3.6	5.1	6.3	6.9	7.1
	(U procentima BDP-a)									
Djelovanje generalne vlade										
Prihodi	44.2	43.2	43.4	43.6	43.4	43.5	43.4	43.4	43.4	43.3
<i>Od toga: grantovi</i>	1.1	0.9	1.0	0.9	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0	1.1
Rashodi	46.9	45.1	46.3	43.7	44.2	44.3	44.0	43.8	43.7	43.7
<i>Od toga: rashodi za investicije</i>	5.1	5.0	5.3	3.5	4.4	5.1	5.9	6.9	7.2	7.6
Neto pozajmljivanje	-2.7	-1.9	-2.9	-0.1	-0.8	-0.8	-0.6	-0.3	-0.3	-0.3
Neto pozajmljivanje, bez otplate kamate	-1.9	-1.1	-2.1	0.7	0.1	0.2	0.4	0.6	0.6	0.6
Ukupno javni dug	44.3	43.5	44.0	44.7	44.2	43.2	42.3	40.4	38.0	36.6
Unutarjni javni dug	15.5	13.1	13.9	14.5	13.8	13.1	12.6	11.9	11.1	11.2
Vanjski javni dug	28.8	30.4	30.1	30.3	30.3	30.2	29.7	28.5	26.9	25.5
	(U milionima Eura)									
Platni bilans										
Izvoz roba i usluga	2,587	2,905	2,983	3,122	3,170	3,320	3,477	3,632	3,761	3,894
Uvoz roba i usluga	5,730	5,693	6,146	5,892	6,088	6,547	6,873	7,163	7,487	7,834
Neto tekući transferi	1,881	1,889	2,030	1,819	1,968	2,170	2,284	2,409	2,544	2,738
Bilans tekućeg računa	-1,159	-725	-1,041	-812	-793	-921	-939	-947	-965	-984
(u procentima BDP-a)	-8.7	-5.3	-7.5	-5.6	-5.3	-5.9	-5.7	-5.4	-5.2	-5.0
Direktne strane investicije (+ = priliv)	258.8	196.0	366.5	205.9	330.3	445.4	438.9	467.8	519.0	598.5
(u procentima BDP-a)	1.9	1.4	2.6	1.4	2.2	2.9	2.7	2.7	2.8	3.0
Bruto službene reserve	3,340	3,627	4,013	4,413	4,672	4,986	5,254	5,558	5,855	6,181
(u mjesecima uvoza)	5.4	5.5	6.2	6.5	6.5	6.6	6.6	6.7	6.7	6.8
(u procentima monetarne baze)	112.6	113.3	112.1	113.3	113.2	114.5	114.3	114.5	114.5	113.7
Vanjski dug, u procentima BDP-a	62.7	61.7	63.7	63.7	63.3	62.4	61.3	59.5	57.1	55.0

Izvori: Vlasti BiH i procjene i projekcije osoblja MMF-a

BOSNA I HERCEGOVINA

07. 09. 2016. god.

ZAHTJEV ZA ODOBRAVANJE PROŠIRENOG ARANŽMANA (EXTENDED FUND FACILITY)

REZIME

Oporavak ekonomije Bosne i Hercegovine (BiH) se nastavlja. Stopa rasta je u 2015. godini bila 3,2 posto, uprkos fiskalnoj konsolidaciji koju su uzrokovala ograničenja u pogledu finansiranja, a očekuje se da ove godine bude na otprilike istom nivou. Vanjski i unutrašnji debalansi su znatno ublaženi u proteklih godinu dana. Međutim, od izbijanja globalne finansijske krize, ekonomska konvergencija sa naprednim evropskim ekonomijama je usporena. Nezaposlenost, posebno među mladima, je visoka i uporna i stvara poticaje za emigraciju. Postoje važni izazovi u oblasti unapređenja poslovnog okruženja, promjene orijentacije fiskalne politike kako bi podržala rast istovremeno osiguravajući održivost, poboljšanja kreditne aktivnosti uz očuvanje finansijske stabilnosti i obezbjeđivanja da fragmentirana struktura vlasti ne utječe na jedinstven ekonomski prostor.

Vlasti su početkom 2015. godine usvojile sveobuhvatnu Reformsku agendu, čiji je cilj da se na održiv način rješavaju pitanja usporenog rasta i visoke nezaposlenosti. Značajniji napredak u sprovođenju Agende je ključni preduvjet da BiH ostvari napredak u vezi sa svojim zahtjevom za status kandidata za članstvo u EU. Vlasti su zatražile trogodišnji Prošireni aranžman prema pravilima proširenog aranžmana (Extended Fund Facility - EFF) sa pristupom sredstvima u iznosu od 443,042 miliona SDR (167,06 posto kvote). Aranžman će omogućiti finansijsku podršku drugih međunarodnih partnera. Sve prethodne mjere su ispunjene.

Aranžman sa Fondom će pomoći da se zadovolje potrebe platnog bilansa i olakšati sprovođenje strukturalnih, fiskalnih i finansijskih reformi. U fiskalnoj politici će se uspostaviti ravnoteža između obezbjeđivanja srednjoročne održivosti i stvaranja prostora da se javna potrošnja preorijentiše ka produktivnim namjenama, uključujući i investicije. U pogledu politike za finansijski sektor, težiće se očuvanju finansijske stabilnosti i oživljavanju kreditne aktivnosti namijenjene privatnom sektoru. Fiskalne, finansijske i druge strukturalne reforme će pomoći da se poboljša poslovno okruženje i rezultati na tržištu rada.

Ekonomski izgledi su podložni značajnim rizicima. Teška politička situacija – koja je posljedica složene institucionalne strukture BiH – kao i predstojeći lokalni izbori u oktobru 2016. godine predstavljaju rizike za pravovremeno sprovođenje politika.

Stagnacija u naprednim evropskim zemljama čije trajanje se ne može predvidjeti mogla bi smanjiti rast. Finansijski sektor također može biti izvor rizika.

Odobrio
Jörg Decressin (EUR) i
Masato Miyazaki
(SPR)

Tim stručnjaka u kome su bili N. Ilahi (šef), D. Benedek, i H. Qu (svi iz Odjeljenja za EUR), I. de Carvalho Filho (SPR), i J. Gottschalk (FAD) boravio je u posjeti Banja Luci i Sarajevu u period od 10. do 24. maja 2016. godine. F. Parodi (rezidentni predstavnik), I. Jankulov i J. Mrkonja (lokalni ekonomisti) su pomogli u radu misije. O. Nedelescu (MCM) se pridružila razgovorima. Z. Kalezić (OED) je prisustvovala nekim od razgovora o ekonomskoj politici. Tim se sastao sa: na nivou BiH: predsjedavajućim Vijeća ministara Zvizdićem, ministrom finansija Bevandom, guvernerom Centralne banke Softićem; u Federaciji BiH: premijerom Novalićem i ministrom finansija Milićević; te u Republici Srpskoj: premijerkom Cvijanović i ministrom finansija Tegeltijom. Tim stručnjaka MMF-a se također sastao sa predstavnicima poslovnog sektora i diplomatske zajednice. C. Borisova i N. Samuel (oboje iz Odjeljenja za EUR) su pomogli u izradi ovog izvještaja.

SADRŽAJ

NAJNOVIJA KRETANJA, EKONOMSKI IZGLEDI I RIZICI	5
CILJEVI PROGRAMA I RAZGOVORI O EKONOMSKOJ POLITICI	8
A. Strukturalne reforme u cilju poticanja rasta i otvaranja novih radnih mjesta	9
B. Stavljanje fiskalne politike u funkciju podrške rastu uz osiguranje održivosti	11
C. Očuvanje finansijske stabilnosti uz jačanje kreditnog rasta	14
MODALITETI PROGRAMA I RIZICI	19
OCJENA OSOBLJA MMF-A	20
TEKST SPORAZUMA O ARANŽMANU	47
TEKSTUALNI OKVIRI	
1. BiH: Unapređenje koordinacije nacionalnih politika	8
SLIKE	
1. BiH: Najnovija kretanja	7
2. BiH: Ciljevi Programa, ključne oblasti sektorskih politika i ključne mjere	Error! Bookmark not defined.
TABELE	
1. Bosnia and Herzegovina: Selected Economic Indicators, 2012–21	23
2. Bosnia and Herzegovina: Real Sector Developments, 2012–21	24
3. Bosnia and Herzegovina: Balance of Payments, 2013–21	25
4. Bosnia and Herzegovina: General Government Statement of Operations, 2012–21	26
5. Bosnia and Herzegovina: General Statement of Operations, 2012–17	27

5a. Institutions of Bosnia and Herzegovina: Statement of Operations, 2012–17	28
5b. Federation of Bosnia and Herzegovina: General Government of Operations, 2012–17	29
5c. Federation of Bosnia and Herzegovina: General Government of Operations, 2012–17	30
5d. Republika Srpska: General Government of Operations, 2012–17	31
5e. Republika Srpska: Consolidated Central Government of Operations, 2012–17	32
6. Bosnia and Herzegovina: Monetary Survey, 2013–16	33
7. Bosnia and Herzegovina: Proposed Schedule of Purchases Under the Extended Arrangement Under the EFF, 2016–19	34
8. Bosnia and Herzegovina: Proposed Quantitative Performance Criteria and Indicative Targets Under the 2016–19 Extended Arrangement Under the EFF	35
9. Bosnia and Herzegovina: Structural Conditionality	36
10. Bosnia and Herzegovina: Indicators of Capacity to Repay the fund, 2011–27	38
11a. Bosnia and Herzegovina: Gross Financing Requirements 2015–19	39
11b. Bosnia and Herzegovina: Gross Financing Requirements 2015–19	39
12. Bosnia and Herzegovina: Financial Soundness Indicators 2010–15	40

ANEKSI

I. Smanjenje ukupnog izdvajanja za plate u javnom sektoru: Izazovi i perspektive	41
II. Bosna i Hercegovina: Analiza održivosti duga (eng. DSA)	43

DODATAK

I. Pismo namjere	47
------------------	----

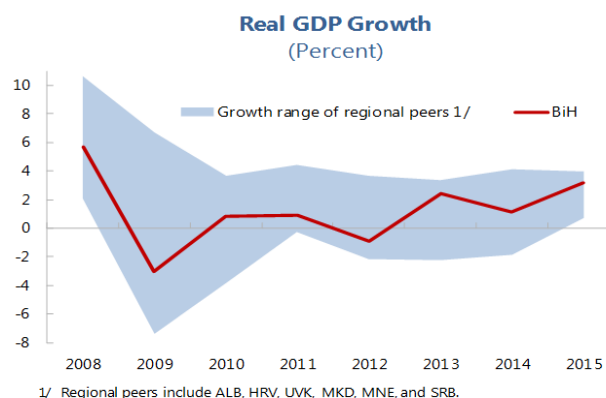
PRILOG

I. Tehnički memorandum o razumijevanju u pogledu definicija i izvještavanja u okviru proširenog aranžmana za period 2016–19	Error! Bookmark not defined.
---	-------------------------------------

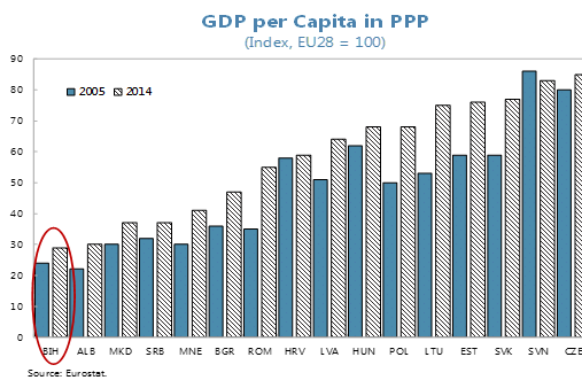

NAJNOVIJA KRETANJA, EKONOMSKI IZGLEDI I RIZICI

1. **Rast je odnedavno počeo da bilježi znakove oporavka, a vanjski i unutrašnji debalansi su ublaženi** (Slika 1). Proizvodnja i izvoz su se oporavili brže nego što se predviđalo, nakon poplava u 2014. godini. Rast je dostigao 3,2 posto u 2015. godini, uprkos snažnijoj fiskalnoj konsolidaciji koju je uzrokovao manjak finansiranja. Budžet je bio skoro uravnotežen, a deficit tekućeg računa platnog bilansa je smanjen. Inflacija je ostala negativna, u velikoj mjeri odražavajući nisku stopu inflaciju u eurozoni koja se prenosi kroz aranžman valutnog odbora.

2. **Bez obzira na nedavno blago poboljšanje, ekonomski rezultati nisu bili sjajni u proteklih nekoliko godina.** Rast i približavanje prihoda nivou u naprednim zemljama Evrope su usporeni od početka globalne finansijske krize, te danas dohodak po glavi stanovnika iznosi samo četvrtinu onoga na nivou EU. Nizak nivo privatnih investicija je usporio potencijalni rast proizvodnje i otvaranje radnih mjesta u privatnom sektoru. Visoka nezaposlenost među mladima i dugotrajna nezaposlenost, koja podstiče emigraciju, posebno je zabrinjavajuća. Kvalitet poslovnog okruženja je ispod prosjeka i u protekle dvije decenije Bosna i Hercegovina (BiH) je zaostajala za drugim zemljama u regionu u provedbi strukturalnih reformi koje doprinose snažnijem rastu.

3. **Kratkoročni ekonomski izgledi su relativno pozitivni.** U skladu sa oživljavanjem ekonomske aktivnosti u regionu, očekuje se da će rast u 2016. godini ostati na 3 posto, kako se javne investicije budu oporavljale nakon problema sa finansiranjem i implementacijom u 2015. godini. S obzirom da se oporavak u Evropi nastavlja, a strukturalne reforme uspješno sprovode, rast bi se mogao povećati na 4 posto u srednjoročnom periodu. Očekuje se da cijene nastave da padaju u 2016. godini, uz blagi rast inflacije u kasnijim godinama. Deficit tekućeg računa će se smanjiti u srednjem roku nakon što dostigne svoj najviši nivo u 2017. godini.

4. **U okviru prethodnog programa je ostvaren ograničeni napredak u strukturalnim reformama, kao i poboljšanje kvaliteta vladine potrošnje.** Prethodni Stand-by aranžman je pomogao da se podrži makroekonomska stabilnost, a došlo je do napretka u unapređenju upravljanja javnim finansijama. Ali, poboljšanje kvaliteta vladine potrošnje je bilo slabo – odluke o ad

hoc otpuštanjima u javnom sektoru su kasnije poništili sudovi, te tako ona nisu donijela dovoljno fiskalnih ušteda. Poslovni ambijent i reforme tržišta rada su generalno bile sporije velikim dijelom zbog toga što nisu sprovedene reforme kojima bi se osavremenili zakoni o radu i usaglasili propisi i oporezivanje među entitetima. Koordinacija i saradnja između različitih nivoa vlada je također bila ispod standarda¹.

5. U 2015. godini, vlasti su usvojile sveobuhvatnu Reformsku agendu koja obećava možda najznačajniju promjenu smjera ekonomije BiH još od vremena Dejtonskog sporazuma.

Program se nadovezuje na lekcije naučene iz dosadašnjeg iskustva, posebno potrebu da se reformišu zakoni o radu i poboljša struktura vladine potrošnje. U Agendi se također naglašava potreba da se usklade pravila i propisi i da se poboljša koordinacija između vlada.

6. Međunarodne finansijske institucije (MFI) i EU su obećale da će pružiti finansijsku i tehničku pomoć kako bi podržale odlučno sprovođenje Reformske agende. EU je tražila značajniji napredak u provedbi Reformske agende kao preduvjet za prihvatanje zahtjeva BiH za status kandidata za članstvo u EU, a međunarodni partneri, uključujući i MMF, koordiniraju napore kako bi uskladili, u mjeri u kojoj je to moguće, svoje individualne programe s Reformskom agendom. U proteklih godinu dana, sve vlade su sačinjavale akcione planove i preduzele značajne korake u cilju implementacije.

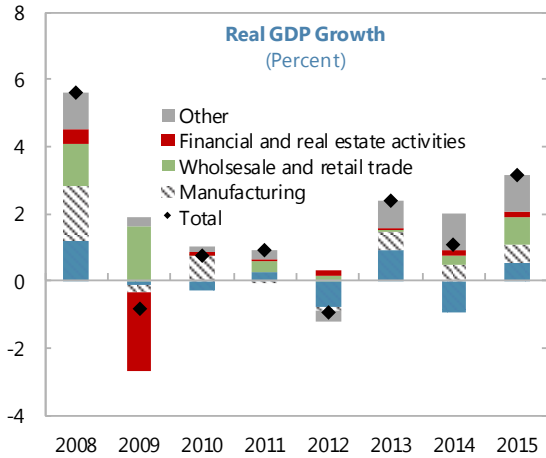
7. Izgledi su podložni značajnim rizicima. Saradnja i zajedničko djelovanje između vlada su slabi i pogoršani složenim postdejtonskim institucionalnim ustrojstvom. Predstojeći lokalni izbori u oktobru/listopadu 2016. godine donose rizike po pravovremeno sprovođenje politika predviđenih u okviru programa. Privatni interesi, koji često funkcionišu na etničkoj osnovi, predstavljaju prijetnju za restrukturiranje i promjenu smjera privrede. Ekonomske perspektive u BiH su tijesno povezane s naprednim zemljama Evrope, a rizici dugotrajne stagnacije u njima, čije trajanje se ne može predvidjeti, mogli bi utjecati na perspektive rasta. Finansijski sektor bi također mogao da bude izvor rizika.

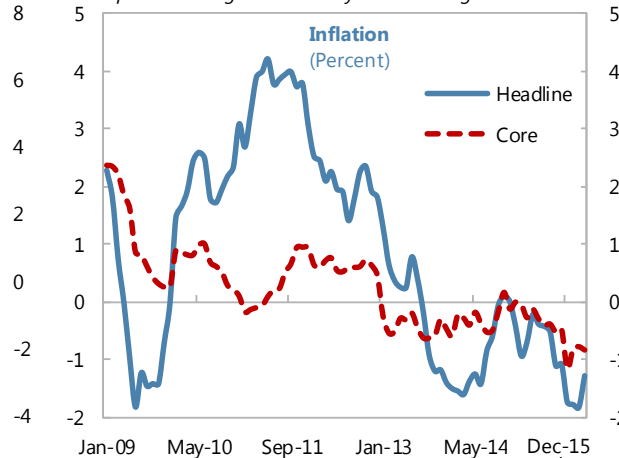
¹ Vidi izvještaj osoblja MMF-a o Konsultacijama po članu IV iz 2015. godine.

Slika 1. BiH: Najnovija kretanja

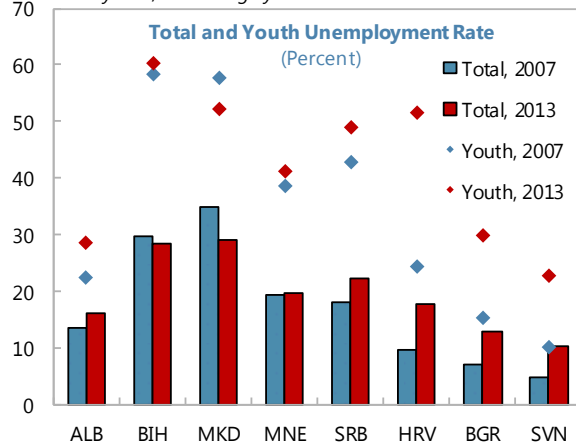
Growth dropped in 2014 because of devastating floods, but has bounced back with recovery in agriculture.

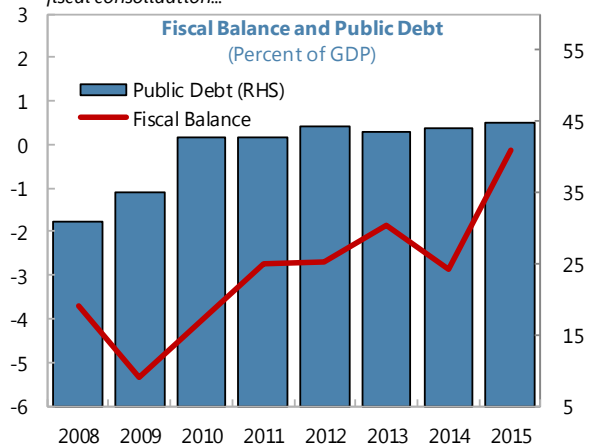
With output below potential, core inflation remains negative. Headline inflation reflects euro area disinflation imported through the currency board arrangement.

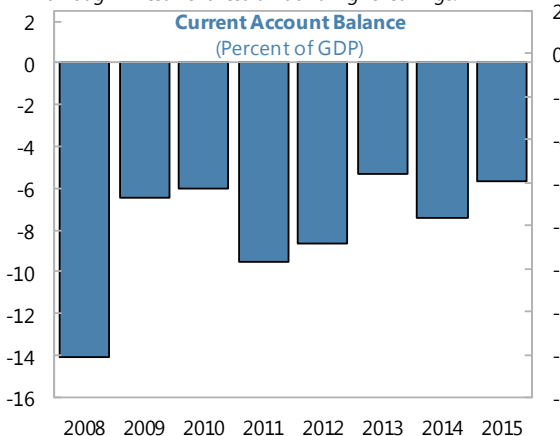
Unemployment is exceptionally high, especially among the youth, and is largely structural.

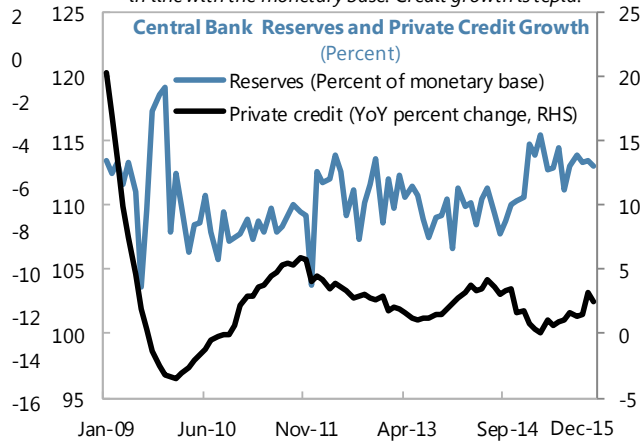
Internal imbalance has been gradually reduced through fiscal consolidation...

...while external imbalances have been corrected through investment restraint and higher savings.

Central banks' international reserves have been rising, but in line with the monetary base. Credit growth is tepid.

Sources: BiH authorities; World Bank, *World Development Indicators*; and IMF staff estimates and projections.

CILJEVI PROGRAMA I RAZGOVORI O EKONOMSKOJ POLITICI

8. **Predloženi trogodišnji prošireni aranžman prema pravilima proširenog aranžmana - EFF će zadovoljiti platnobilansne potrebe BiH.** Dostupnost finansijskim sredstvima MMF-a će omogućiti da se kapitalni rashodi više ne smanjuju i zadovoljiti će potrebe u platnom bilansu u periodu od tri godine. Također će podržati politike za jačanje ekonomskog potencijala i održavanje makroekonomske stabilnosti. Tri glavna cilja programa su:

- Povećanje potencijala ekonomije za rast i poticanje zapošljavanja u privatnom sektoru kroz intenziviranje strukturalnih reformi kojima se poboljšava poslovno okruženje i privlače investicije;
- Poboljšanje strukture i kvaliteta javne potrošnje, uz postepeno smanjenje nivoa zaduženosti javnog sektora;
- Oživljavanje kreditne aktivnosti bankarskog sektora, uz očuvanje finansijske stabilnosti kroz reforme finansijskog sektora.

Važan prioritetni cilj je očuvanje i jačanje jedinstvenog ekonomskog prostora u BiH kroz bolju koordinaciju i saradnju (vidi Tekstualni okvir 1).

Tekstualni okvir 1. BiH: Unapređenje koordinacije nacionalnih politika

BiH ima složenu ustavnu strukturu, koja otežava sprovođenje promjena politika i sprovođenje reformi. Poboljšanje koordinacije nacionalnih politika je stoga od ključne važnosti.

BiH ima centralnu vladu - Institucije Bosne i Hercegovine-dva regionalna entiteta s visokim stepenom autonomije - Federacija Bosne i Hercegovine (FBiH) i Republika Srpska (RS) -i mali distrikt, Brčko. Osim toga, FBiH se sastoji od deset kantona sa velikom autonomijom. Dva regionalna entiteta također imaju opštine.

Programom su predviđene sljedeće mjere:

- Usklađivanje propisa i poreskih zakona među entitetima;
- Očuvanje cjelovitosti sistema indirektnih poreza i preispitivanje sistema raspodjele prihoda od indirektnih poreza između različitih nivoa vlasti, uključujući unutar entiteta-kako bi se pojednostavio i učinio više automatskim;
- Poboljšanje naplate prihoda kroz razmjenu informacija među četiri poreske uprave;
- Jačanje kontrole nad nižim nivoima vlasti i vanbudžetskim fondovima, između ostalog i kroz usvajanje novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH;
- Dokumentovanje ukupnog iznosa neizmirenih obaveza na nižim nivoima vlasti, uključujući i putem uspostavljanja sistema izvještavanja kako bi se registrovale sve neizmirene obaveze;
- Poboljšanje nadzora nad sistemskim rizicima na nacionalnom nivou i koordinacije između regulatornih agencija finansijskog sektora i uvođenje uzajamnog učešća u izvršnim odborima; i
- Uvođenje novih zakona o bankama koji su usklađeni između dva entiteta.

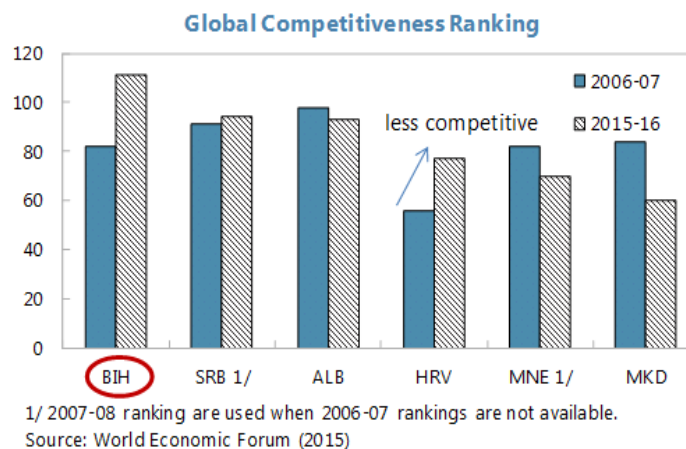
A. Strukturalne reforme u cilju poticanja rasta i otvaranja novih radnih mjesta

Uspješno sprovođenje ambicioznih strukturalnih reformi je od suštinske važnosti za poboljšanje poslovnog okruženja i rezultata na tržištu rada.

Osnovne informacije

9. Postoji veliki nedovršen program neophodnih reformi da bi se došlo do poboljšanja poslovne klime, mada je određeni napredak ostvaren u posljednjih nekoliko godina.

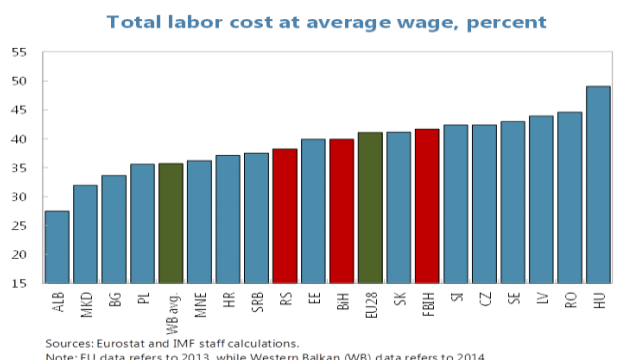
Svjetski ekonomski forum rangira BiH kao najmanje konkurentnu ekonomiju u regionu, na 111. mjestu od 140 zemalja na globalnom nivou, uglavnom zbog loše poslovne klime. Stručnjaci Fonda uočavaju ozbiljne rigidnosti na tržištu rada, uključujući i veliko poresko opterećenje rada. Javni sektor je velik i neefikasan, sa značajnim učešćem vlade u čitavom nizu sektora, uključujući farmaceutsku industriju, industriju aluminijsku, duhana, osiguranja.

Mnoga javna komunalna preduzeća (telekomunikacije i željeznice) su gubitaši ili prolaze kroz period dugotrajnog pada profita. Strukturalne reforme suočene su sa jakim otporom privatnih interesa, često po etničkim linijama. Ne iznenađuje da su kritične strukturalne reforme ili u zastoju ili su sporo napredovale u protekle dvije decenije. U novije vrijeme, međutim, došlo je do određenog napretka. Oba entiteta usvojila su nove zakone o radu u proteklih godinu dana koji su pogodniji za otvaranje novih radnih mjesta nego ranije. Federacija Bosne i Hercegovine (FBiH) pokrenula je novi program zapošljavanja kako bi povećala broj mladih koji se prvi put zapošljavaju.

Politike

10. Planirane reforme treba da pomognu da se poboljša poslovna klima i omogući privatnom sektoru da pruži svoj doprinos rasta, između

ostalog i putem otvaranja novih radnih mjesta. Vlasti planiraju da:

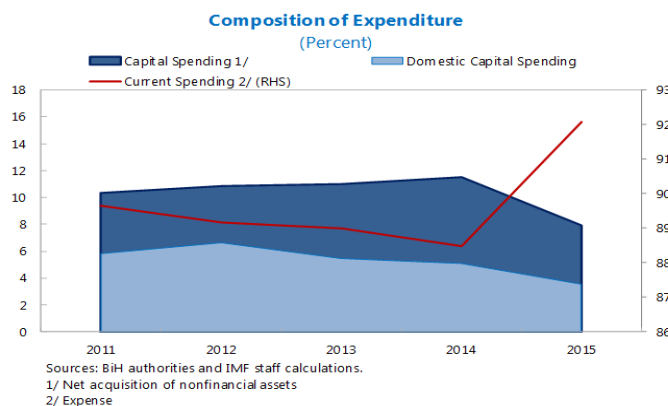
- **Smanje poresko opterećenje rada.** Visoko ukupno poresko opterećenje na troškove rada, posebno u FBiH, treba da bude smanjeno. Važan element je smanjenje stope doprinosa za socijalno osiguranje u oba entiteta, uz istovremeno proširivanje osnovica za porez na dohodak i socijalne doprinose kroz oporezivanje svih prihoda od rada (uključujući naknade; na snazi od januara 2017. godine). Vlasti će smanjiti doprinose za socijalno osiguranje na način koji će biti neutralan po deficit. Poboljšanja u administriranju poreza će također pomoći da se nadoknade prihodi izgubljeni smanjenjem stope socijalnih doprinosa;
- **Poboljšaju funkcioniranje tržišta rada.** Nakon usvajanja novih entitetskih zakona o radu, biće potrebno da se dogovore novi kolektivni ugovori. Novi zakoni o radu će morati da budu podržani pojačanim djelovanjem inspekcije rada, kao i jačanjem sistema naknada za nezaposlenost i aktivnih mjera tržišta rada;
- **Smanje administrativno opterećenje poslovnih subjekata,** između ostalog i putem usklađivanja propisa između entiteta i smanjenja parafiskalnih nameta na svim nivoima vlasti. U skladu sa smanjenjem poreskog opterećenja na rad, doprinos za solidarnost u Republici Srpskoj (RS) i poseban doprinos za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u FBiH će biti ukinuti. Entiteti će također pojednostaviti propise koji se odnose na poslovanje, između ostalog i uvođenjem jednošalterskog sistema - kao rješenja za registraciju poslovnih subjekata u FBiH i usklađivanje ovog procesa između entiteta;
- **Poboljšaju korporativno upravljanje i efikasnosti preduzeća u državnom vlasništvu (DP).** Vlada FBiH će ponovo pokrenuti proces privatizacije, s ciljem poboljšanja konkurentnosti i smanjenja rizika po javne finansije. Ona je klasifikovala DP i javna preduzeća u ona koja su strateška, ona koja zahtijevaju manje ili veće restrukturiranje, te ona u kojima vlada ima manjinski udio. Manjinski udjeli u nekoliko preduzeća će biti prodati. Status preostalih DP-a će se rješavati ili kroz restrukturiranje i moguću privatizaciju ili putem stečaja/likvidacije. Vlada FBiH će uraditi finansijsku i operativnu due diligence analizu za strateški važne BH Telecom i HT Mostar (strukturalna odrednica, eng. SB) i razgovarati o mogućnostima da ova preduzeća bilo učini profitabilnim i/ili ih privatizuje. Entitetske vlade će usvojiti planove restrukturiranja za željeznice do kraja decembra/prosinca 2016. godine (SB), a za javna preduzeća u sektoru električne energije i plina u 2017. godini (Pismo namjere - LOI ¶10);
- **Unaprijede procese stečaja i rješavanja pravnih sporova.** Vlada FBiH je počela reformirati svoj okvir za rješavanje privrednih sporova i usvojiti će novi zakon o stečaju do kraja septembra/rujna 2016. godine. Narodna skupština RS je usvojila novi zakon o stečaju u februaru/veljači 2016. godine. FBiH će uraditi studiju izvodljivosti o tome da li bi trebalo da osnuje specijalizovane privredne sudove, dok će RS poboljšati funkcioniranje privrednih sudova kako bi se ubrzalo procesuiranje privrednih i radnih sporova.
- **Završe proces pristupanja WTO i riješe trgovinska pitanja s EU.**

B. Stavljanje fiskalne politike u funkciju podrške rastu uz osiguranje održivosti

Fiskalna politika će stvoriti prostor za poboljšanje kvaliteta i efikasnosti javne potrošnje, istovremeno osiguravajući srednjoročnu održivost.

Osnovne informacije

11. **Postoji potreba da se uspostavi ravnoteža između obezbjeđivanja srednjoročne održivosti, s jedne strane, i stvaranja prostora za preusmjeravanje potrošnje, istovremeno pružajući podršku tek započetom oporavku uz efikasnije raspoređivanje potrošnje, s druge strane.** Nakon povećanja ukupnog budžetskog deficita na 3 posto BDP-a u 2014. godini, zbog elementarne nepogode (poplava), došlo je do značajne fiskalne konsolidacije u 2015. godini koju su izazvala ograničenja u pogledu finansiranja, pri čemu je budžet bio gotovo izbalansiran. To je dovelo do neopravdanog smanjenja potrošnje za javne investicije. S obzirom da ekonomija i dalje funkcioniše ispod svojih potencijala, u narednih nekoliko godina bila bi potrebna uravnotežena strukturna pozicija kako bi se osigurao postepeni pad zaduženosti javnog sektora.

12. **U fokusu fiskalne politike treba da bude smanjenje tekuće potrošnje i poboljšanje strukture i kvaliteta vladine potrošnje.** Da bi se potakao potencijalni rast, potrebno je smanjiti pretjerano veliku tekuću potrošnju, koja se uglavnom sastoji od velikog izdvajanja za plate, kako bi se sredstva preusmjerila iz javnog u privatni sektor i povećala investiciona potrošnja.

13. **Preostalo je još nekoliko ključnih strukturalnih fiskalnih izazova.** Postoji potreba da se poboljša koordinacija i saradnja između poreskih uprava. Postoje nedostaci u poreskoj politici i administriranju prihoda, a regulativa je fragmentirana među entitetima.

14. **Fiskalni rizici.** Specifični rizici proizlaze iz DP, uključujući i neizvjesnost u vezi sa iznosom neplaćenih obaveza za socijalne doprinose (procjenjuje se da iznose čak 1,9 posto BDP-a). isto tako, fiskalne rezerve su neophodne za ublažavanje bilo kojih sistemskih rizika u finansijskom sektoru, fiskalne nediscipline na nižim nivoima vlasti i nepokrivene obaveze vanbudžetskih fondova. Ukupni iznos neizmirenih obaveza u javnom sektoru je nepoznat i također predstavlja rizik po fiskalnu održivost. Međutim, DSA za javni dug ukazuje na to da bi pokazatelji koji se odnose na dug ostali stabilni u slučaju niže stope rasta.

Politike

15. **Vlasti će nastojati da postignu uravnoteženu strukturnu poziciju u 2016. godini i nakon toga kako bi se otvorio prostor za prioritetnu potrošnju.** Shodno tome, očekuje se da će nominalno učešće fiskalnog deficita u BDP-u blago porasti na 0,8 posto u 2016. godini, da bi se napravio prostor za javne investicije, kako se budu smanjivala ograničenja u pogledu finansiranja. U srednjoročnom periodu, uravnotežena strukturna fiskalna pozicija će omogućiti nastavak oporavka rasta i dalje smanjenje ukupnog deficita uz istovremeno postepeno smanjenje učešća duga u BDP-u do kraja perioda programa na 40 posto - što je nivo koji se generalno smatra odgovarajućim za ekonomije u razvoju sa valutnim odborom i ograničenim pristupom međunarodnim tržištima.

16. **Prelazak sa tekuće na kapitalnu potrošnju predviđen u budžetima za 2016. godinu će biti nastavljen.** U budžetima entiteta i Institucija BiH za 2016. godinu ukupna izdvajanja za plate su ograničena uz raspodjelu sredstava za kapitalnu potrošnju² koja se finansira iz stranih i domaćih izvora. Ovo bi trebalo da se nastavi i u budućnosti, pomognuto održivim smanjenjem zaposlenosti u javnom sektoru. Vlasti će nastaviti napore, u periodu programa, da smanje tekuću potrošnju snižavajući njen udio u BDP-u sa trenutnih 40 posto na 37 posto u 2019. godini. Došlo bi i do povećanja u raspodjeli sredstava i izvršenju kapitalnih investicija koje se finansiraju iz domaćih izvora.

17. **Potrebne su sveobuhvatne fiskalne reforme kao potpora fiskalnoj strategiji.** U glavne mjere spadaju:

- **Unapređenje naplate i administriranja prihoda i koordinacije između vlada** kroz: (i) prilagođavanje koeficijenta raspodjele i izmirivanje potraživanja po osnovu indirektnih poreza (*kvartalno SB*); (ii) omogućavanje automatske razmjene sveobuhvatnih informacija o poreskim obveznicima između četiri poreske uprave radi poboljšanja usklađenosti (prethodna mjera); (iii) primjenu pristupa zasnovanog na riziku u aktivnostima čiji je cilj poštovanje poreskih propisa od strane svih poreskih uprava; i (iv) povećanje napora za naplatu neizmirenih poreskih dugovanja-kroz bolje fokusiranje i korištenje svih zakonskih mogućnosti za prinudnu naplatu. U narednom periodu, radi poboljšanja transparentnost i stabilnost javnih finansija, vlasti će usvojiti pojednostavljen i više automatiziran sistem za raspodjelu prihoda od indirektnih poreza između različitih nivoa vlasti, uključujući unutar entiteta, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a, do kraja decembra/prosinca 2016. godine (*SB*).
- **Poboljšanje efikasnosti poreskog sistema** kroz: (i) očuvanje cjelovitosti sistema indirektnih poreza tako što neće uvoditi nova oslobađanja, kako bi se osiguralo da nivo budžetskih prihoda bude kontinuirano visok (postavljeni su kvartalni indikativni ciljevi za bruto naplatu prihoda od indirektnih poreza); (ii) usvajanje novih entitetskih zakona o porezu na dobit

² Programske projekcije su zasnovane na pretpostavci da će doći do povećanja akciza na gorivo kako bi se ispunio zahtjev MFI za pružanje vanjskog finansiranja investicionih projekata za izgradnju cesta i autocesta.

kojima se potiče dosljednost, izbjegava dvostruko oporezivanje među entitetima i usklađuju poreska pravila radi poboljšanja poslovne klime i unapređenja fiskalne održivosti, te ukidanje oslobađanja od plaćanja poreza u domaćim poreskim zakonima (LOI 115, 2. alineja; SB).

- **Smanjenje ukupnog izdvajanja za plate u javnom sektoru, na održiv način.** To bi značilo da će se : (i) započeti sprovođenje reforme javne uprave, uključujući i kroz strateški plan da se ograniči nivo plata i smanji ukupna zaposlenost u javnom sektoru u oba entiteta i u Institucijama BiH (prethodne mjere) i uvođenje moratorija na povećanja plata u javnom sektoru (kontinuirana SB); (ii) sačiniti registri zaposlenih u javnom sektoru, koji obuhvaćaju sve nivoe vlasti; i (iii) operacionalizovati strateški planovi za smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registara (SB). Osim toga, postavljeni su kvartalni indikativni ciljevi za tekuću potrošnju centralnih vlada entiteta i Institucija BiH (vidi Aneks I).
- **Poboljšanje kvaliteta socijalne potrošnje i postizanje njene održivosti.** FBiH će uspostaviti centraliziranu bazu podataka korisnika do kraja septembra/rujna 2016. godine, te pripremiti izvještaj i plan, na osnovu tih podataka, radi poboljšanja ciljanosti socijalnih transfera do decembra/prosinca 2016. godine (SB). Pored toga, u cilju ograničavanja rashoda za boračke naknade, prva faza procesa revizije u cilju potvrđivanja ispunjenosti uslova za boračke naknade u FBiH će biti završena do kraja decembra/prosinca 2016. godine, a sve faze će biti završene do kraja juna/lipnja 2017. godine (SB). Da bi se poboljšalo ciljanje davanja u RS počev od ove godine, poljoprivredne subvencije će se isplaćivati samo onim poljoprivrednicima koji se registruju i redovno plaćaju svoje socijalne doprinose.

18. **Da bi se umanjili fiskalni rizici, biće sproveden i niz drugih reformi u periodu realizacije programa:**

- **Reforma državnih preduzeća.** Neka gubitaška DP su akumulirala znatan iznos dugovanja po osnovu neplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje i poreza i FBiH trenutno priprema propise za rješavanje problema neplaćenih doprinosa za penzijsko osiguranje bivših zaposlenih u DP koji su pred penzijom. Svjetska banka je nagovijestila da će nastaviti da podržava ove reforme, uključujući i putem moguće operacije finansiranja, ako propisi budu u skladu sa novim zakonom o penzijskom osiguranju u FBiH, a fiskalni troškovi za ove svrhe budu zadržani pod kontrolom.
- **Reforma penzijskog sistema.** Vlasti FBiH rade sa Svjetskom bankom na reformiranju penzijskog sistema i novom Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju (PIO), a Zakon o organizaciji Fonda PIO će biti usvojen u oktobru/listopadu 2016. godine. Novi paket propisa će poboljšati održivost penzijskog sistema, između ostalog i kroz povećanje broja obveznika doprinosa, podizanje efektivne dobi za odlazak u penziju, i proširenje osnovice za plaćanje doprinosa.
- **Reforma zdravstva.** Entitetske vlasti rade na poboljšanju održivosti, kvaliteta i efikasnosti sistema zdravstvene zaštite. Reformama koje sprovode vlasti, a u kojima pomoć pruža

Svjetska banka, rješavaće se dugovanja zdravstvenog sektora i jačati finansijska odgovornost, kontrola i upravljanje zdravstvenim ustanovama.

- **Jačanje kontrole nad nižim nivoima vlasti i vanbudžetskim fondovima** kako bi se stekao potpun uvid u stanje neizmirenih obaveza i zaustavio njihov rast. Očekuje se da se Fiskalno koordinaciono tijelo FBiH, u čijem su sastavu predstavnici regionalnih i lokalnih nivoa, sastaje najmanje polugodišnje. Da bi se ojačala kontrola nad nižim nivoima, Vlada FBiH će izmijeniti i dopuniti Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama do kraja decembra/prosinca 2016. godine (SB) i usvojiti novi Zakon o pripadnosti javnih prihoda do kraja marta/ožujka 2017. godine. Entitetske vlade rade sa Svjetskom bankom na dokumentovanju iznosa neizmirenih obaveza na nižim nivoima vlasti, između ostalog i kroz uspostavljanje sistema izvještavanja radi registrovanja istih. Vlasti također proširuju svoje sisteme trezora kako bi obuhvatile niže nivoe vlasti, uključujući i domove zdravlja u RS i informacijske sisteme upravljanja budžetom u kantonima u FBiH, do kraja marta/ožujka 2017 (SB). Vlada FBiH će uvesti program poticaja za kantone kako bi se olakšalo smanjenje ukupne zaposlenosti i izdvajanja za plate.

C. Očuvanje finansijske stabilnosti uz jačanje kreditnog rasta

Ključni ciljevi kada je u pitanju politika za finansijski sektor su očuvanje stabilnosti finansijskog sektora, između ostalog i kroz jačanje jedinstvenog ekonomskog prostora, i oživljavanje kreditne aktivnosti banaka radi podrške rastu.

Osnovne informacije

19. **Aranžman valutnog odbora (eng. CBA) je sidro makroekonomske stabilnosti u BiH.** Dok je dobit od upravljanja deviznim rezervama u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH) u padu zbog niskih kamatnih stopa na globalnom nivou, devizne rezerve u CBBiH su u stalnom porastu i dostigle su 4,4 milijarde EUR do kraja marta/ožujka 2016. godine. Pokrivenost monetarne baze deviznim rezervama se održava na nivou iznad 110 posto u posljednjih nekoliko godina, što pokazuje kontinuiranu opredjeljenost vlasti za CBA.

20. **Bankarski sistem je uglavnom stabilan, ali osjetljivosti su i dalje prisutne.** Udio nekvalitetnih kredita (eng. NPL) u ukupnim kreditima je povišen, a rast kredita privatnom sektoru i dalje je slab. Nekoliko banaka treba da poboljša svoje kapitalne pozicije i sprovede temeljnije restrukturiranje svojih bilansa kako bi ponovo uspostavile dugoročnu održivost. Entitetske agencije za bankarstvo su naložile ovim bankama koje su bile pod pojačanim nadzorom u 2013. godini da preduzmu korektivne mjere za rješavanje uočenih nedostataka u reviziji kvaliteta aktive (Asset Quality Review - AQR), između ostalog i putem podnošenja agencijama planova za dokapitalizaciju. Dvije male banke koje nisu uspjele prikupiti novi kapital su zatvorene i osigurani depoziti su isplaćeni. Depoziti javnog sektora, koji nisu pokriveni osiguranjem depozita i koji su uglavnom bili položeni u bankama prema kriteriju zarade od kamata, vjerovatno će pretrpjeti značajne gubitke u zavisnosti od naplate imovine u okviru likvidacije. Razvojne banke entiteta se sve više uključuju u aktivnosti finansijskog sektora, a nisu pod adekvatnim nadzorom; one predstavljaju značajan rizik i za finansijsku stabilnost i za javne finansije.

21. **Nedostaci u regulatornom okviru za bankarski sektor spriječavaju djelotvoran nadzor i predstavljaju rizik po finansijsku stabilnost.** Nadzor nad bankarskom djelatnošću u BiH i dalje je fragmentiran, zbog nedovoljne saradnje i koordinacije između regulatornih tijela-agencija za bankarstvo na entitetskom nivou, Agencije za osiguranje depozita (eng. DIA) i CBBiH. Nedovoljna razmjena informacija među nadležnim organima također narušava djelotvorno praćenje i ublažavanje sistemskih rizika. Osim toga, postoje značajni nedostaci u postojećim zakonima o bankama u vezi sa nadzornim ovlaštenjima, nadzorom na bankarskim grupacijama na konsolidovanoj osnovi i okvirom za restrukturiranje banaka. Strateški nedostaci u pogledu standarda za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (eng. AML/CFT) su također uočeni od strane Radne grupe za finansijske mjere (Financial Action Task Force - FATF). U kontekstu značajnog prisustva stranih banaka u BiH, agencije za bankarstvo su poboljšale okvir za nadzor potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju (eng. MoU) sa Evropskom agencijom za bankarstvo i austrijskom Agencijom za finansijsko tržište koji treba da omoguće bližu suradnju i razmjenu informacija.

Politike

22. Vlasti planiraju poduzeti sljedeće mjere za ublažavanje rizika u finansijskom sektoru i oživljavanje kreditne aktivnosti banaka:

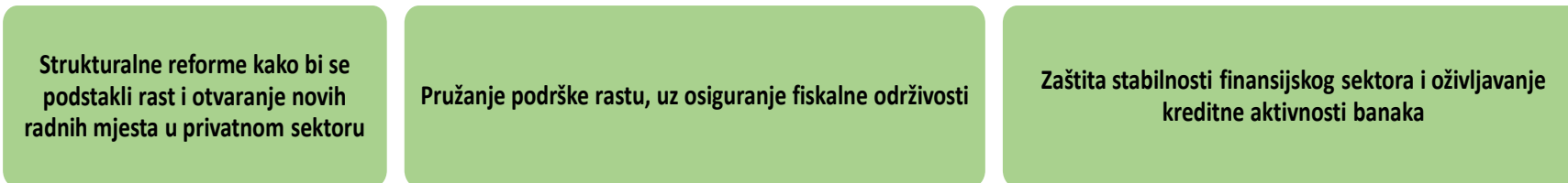
- **Očuvanje CBA.** Vlasti će nastaviti da se pridržavaju CBA onako kako je propisano zakonom (*kontinuirana SB*). Da bi CBBiH zadržala nezavisnost, devizne rezerve neće biti korištene za bilo kakve budžetske potrebe ili potrebe javnih investicija, a neće biti ni ad-hoc transfera deviznih rezervi javnom sektoru (*kontinuirani kriterij izvršenja; LOI18*). CBBiH će također modernizirati svoje prakse u vezi sa upravljanjem investiranjem deviznih rezervi uz pomoć osoblja MMF-a.
- **Rješavanje slabosti u bankarskom sektoru.** Banke koje su bile pod pojačanim nadzorom u 2015. godini ili koje su imale pretjeranu kreditnu ekspanziju u odnosu na tržište u periodu 2012-14. godina (tj. sa prosječnom godišnjom stopom kreditnog rasta iznad 10 posto u tom periodu), te koje nisu već sprovele AQR treba da angažuju međunarodno renomirane eksterne revizore za obavljanje detaljnog AQR (*prethodna mjera*). Na osnovu ovih revizija, agencije za bankarstvo će procijeniti sposobnost banaka da rješavaju pitanje bilo kakvog nedostatka kapitala i ponovo uspostave zdravo poslovanje, te preduzeti hitne radnje za rješavanje utvrđenih osjetljivosti (SB; LOI20). Javna podrška će biti obezbijeđena za bilo koje sistemske slučajeve. Za preostale banke u sistemu, AQR će se provoditi u 2017 godini.
- **Modernizacija zakona o bankama.** Prvi nacrti novih bankarskih zakona su završeni uz pomoć osoblja MMF-a i Svjetske banke. Novim zakonima i potrebnim izmjenama i dopunama srodnog zakonodavstva, nakon što ih usvoje nadležni parlamenti (SB; LOI21, 1. alineja), će se povećati ovlaštenja supervizora kada su u pitanju korektivne mjere i provođenje propisa, te uvesti konsolidirani nadzor bankarskih grupa i sveobuhvatan okvir za restrukturiranje banaka.

- **Jačanje koordinacije, suradnje i razmjene informacija između agencija za bankarstvo, DIA i CBBiH.**
  - Novi zakoni o bankama će sadržavati usklađene definicije sistemski važnih banaka, utvrđene u skladu sa zajednički dogovorenim metodologijom.
  - Agencije za bankarstvo, DIA i CBBiH će potpisati sveobuhvatni Memorandum o razumijevanju (eng. MoU) za očuvanje finansijske stabilnosti kojim će biti predviđena redovna razmjena informacija o sistemski važnim bankama, zajedničke kontrole ovih banaka i kvartalne offsite informacije.
  - Grupa za bankarsku koordinaciju i Stalni komitet za finansijsku stabilnost će održavati redovne sastanke kako bi razgovarali o odgovarajućim mjerama za ublažavanje sistemskih rizika. Relevantni zaključci i informacije o implementiranim politikama će također biti objavljeni u Izvještaju o finansijskoj stabilnosti u referentnom periodu (LOI121, 2. alineja).
  - Da bi se dodatno olakšala koordinacija između organa nadležnih za finansijski sektor, na sastancima Upravnih odbora agencija za bankarstvo i DIA u će biti omogućeno učešće članova višeg rukovodstva iz drugih agencija (LOI121, 2. alineja)
- **Poboljšanje okvira za naplatu i rješavanje pitanja nekvalitetnih kredita.** To će, između ostalog, obuhvatiti: (i) odredbe u novim zakonima o bankama koje pružaju podršku za kupoprodaju nekvalitetnih kredita; (ii) pojašnjenje Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) da prodaja nekvalitetnih kredita od strane banaka ne podliježe PDV-u; i (iii) analiziranje mogućnosti donošenja smjernica za vansudsko restrukturiranje. Vlasti će ohrabriti dobrovoljno restrukturiranje kreditnih ugovora između banaka i zajmoprimaca i neće uvoditi obaveznu konverziju bilo kojih kredita u stranoj valuti u lokalnu valutu (kontinuirana SB).
- **Uvođenje Koeficijenta pokrivenosti likvidnosti i podizanje stope obavezne rezerve za banke kako bi se obnovila rezerva likvidnosti.** Obavezna rezerva će također biti prilagođena za svrhe prudencijalnih propisa. Period držanja u kojem se bankama pod stresom omogućava da prekrše obaveznu rezervu će se povećati, te biti dopunjen minimalnim periodima držanja i većim iznosima kazni za povredu pravila prije nego što se primjene strože sankcije.
- **Poboljšanje upravljanja i transparentnosti entitetskih razvojnih banaka.** Zakoni o entitetskim razvojnim bankama će biti izmijenjeni i dopunjeni kako bi se pojasnili razvojni ciljevi i ograničile dozvoljene aktivnosti, između ostalog i putem uklanjanja kanala za davanje kredita direktno privatnom sektoru. Agencije za bankarstvo će podržati razvojne banke odgovarajućem nadzoru i regulaciji. Struktura upravljanja razvojnih banaka će biti usaglašena sa najboljom međunarodnom praksom, a njihovo poslovanje će biti nepristrasno u odnosu na vlade (SB; LOI123, 24). Očekuje se da će MMF-a i Svjetske banke pružiti tehničku pomoć.

- **Unapređenje standarda za polaganje javnih depozita.** U svjetlu vjerojatnih gubitaka koje će pretrpjeti javni depoziti u bankama u likvidaciji, izmjene i dopune relevantnih propisa o javnim nabavkama i standardi za javne investicije će biti uvedeni radi zaštite javnih resursa.
- **Sprovođenje preostalih tačaka u akcionom planu dogovorenom s FATF.** Potrebno je blagovremeno usvajanje dodatnih regulatornih i zakonskih promjena kako bi se spriječilo da FATF pozove svoje članice da primijene mjere koje bi mogle ometati prekogranične transakcije.

Uvećanje potencijala za rast, uz istovremeno održavanje makroekonomske stabilnosti

KLJUČNE OBLASTI POLITIKE

KLJUČNE MJERE

Napomena: tekst istaknut **crvenom bojom** označava mjere kojima se poboljšava koordinacija i suradnja između vlasti kako bi se očuvao jedinstven ekonomski prostor.

MODALITETI PROGRAMA I RIZICI

23. **Tim stručnjaka predlaže trogodišnji prošireni aranžman - EFF koji će pomoći u rješavanju pitanja finansiranja potreba platnog bilansa BiH.** S obzirom na visok iznos obaveza BiH za servisiranje vanjskog duga i ograničeni pristup finansiranju, zajedno sa potrebom da fiskalna politika pruži podršku rastu, postoji jaz u platnom bilansu koji se procjenjuje na oko 5½ posto BDP-a do 2019. godine. Pored pokrivanja potreba platnog bilansa (eng. BoP), finansiranje MMF-a će omogućiti fiskalni prostor, koji je u skladu sa projiciranom putanjom rasta i potrebom sprovođenja strukturalnih reformi. U kontekstu aranžmana valutnog odbora u BiH, finansijska podrška će se usmjeriti u budžete entitetskih centralnih vlada³. Tokom trajanja programa, očekuje se da strukturalne i fiskalne reforme povećaju rast, uz sve veći doprinos privatnog sektora, te se očekuje da to, zajedno s unaprijeđenom fiskalnom održivošću pokrije jaz u platnom bilansu.

24. **Novi program koji ima podršku Fonda bi pomogao da se pridobije i podrška EU i.** I EU i Svjetska banka su potvrdili svoju spremnost da pruže budžetsku podršku uporedo sa novim aranžmanom sa Fondom. EU bi preusmjerila sredstva u skladu sa svojim Instrumentom za pretpristupnu pomoć iz projektne u budžetsku podršku. Ona također razmatra Program makro-finansijske pomoći (Macro-Financial Assistance - MFA) za kasnije godine. Svjetska banka će vjerojatno pustiti sredstva Zajma za razvojnu politiku (eng. DPL) kasnije ove godine, a planira daljnju podršku. Očekuje se da svaka institucija obezbjedi budžetsku podršku u iznosu od oko 100 -150 miliona EUR (zajedno pokrivaju oko jedne trećine potreba finansiranja) tokom tri godine. Uvjeravanja u pogledu finansiranja za prvu godinu programa postoje, a izgledi za preostali period programa su dobri.

25. **Pristup 167,06 posto kvote (443,042 milion SDR, što je oko 557 miliona EUR) će obezbjediti dovoljan iznos finansiranja za pokrivanje preostalog iznosa finansijskog jaza.** Predloženi pristup će pokriti gotovo dvije trećine potreba finansiranja i obezbjediti neto finansiranje od skoro 150 miliona SDR tokom trajanja programa. Pristup je u izvjesnoj mjeri pojačan na početku kako bi se spriječilo smanjenje kapitalne rashoda u budžetima zbog ograničenja u pogledu finansiranja. Sredstva projektnih zajmova MFI i EU su značajna, ali su van direktnog budžetskog finansiranja, a činjenica da BiH nema pristup međunarodnim tržištima obveznica zahtijeva visok udio budžetskog finansiranja Fonda. U slučaju da se ovi rizici ostvare, MFI mogu ispuniti potencijalne potrebe budžeta za finansiranjem.

26. **Program će se pratiti putem kvartalnih pregleda, na osnovu:** (i) kvantitativnih kriterija izvršenja sa fokusom na fiskalnim, monetarnim i eksternim ciljevima; (ii) indikativnih ciljeva za tekuće rashode, neizmirene obaveze po osnovu domaćih plaćanja, neto pozajmljivanje generalne vlade, ukupni iznos obaveza i bruto prihode za prihode od indirektnih poreza; (iii) strukturalnih

³ Vlasti će usmjeriti sredstva dobijena od MMF-a u budžete dva entiteta, uz raspodjelu 2/3: 1/3 za FBiH odnosno RS.

odrednica sa fokusom na strukturalnim, fiskalnim i reformama finansijskog sektora (LOI, tabele 1 i 2). Visok stepen fragmentiranosti i nedostatak koordinacije u kreiranju politika u BiH su argumenti za sprovođenje kvartalnih pregleda programa. Strukturalne odrednice su makro-kritične ili se nadovezuju na ranije nedovršene reforme. One se fokusiraju na koordinaciju između vlada, fiskalne i rizike u finansijskom sistemu, promjenu orijentacije ekonomije i važne mjere u oblasti upravljanja javnim finansijama (UJF).

27. **Očekuje se da će BiH biti u stanju da ispuni svoje obaveze u skladu sa predloženim aranžmanom.** Zemlja ima uredan dosije u pogledu servisiranja svojih obaveza prema Fondu. Osim toga, program će postaviti temelje da se BiH vrati na održiv srednjoročni put rasta, čime se osiguravaju uvjeravanja da će BiH biti u stanju da blagovremeno ispuni svoje obaveze prema Fondu. Predviđa se da do kraja predloženog EFF iznos dugovanja prema Fondu po osnovu kredita bude 3,2 posto BDP-a ili 10,0 posto bruto rezervi (Tabela 10). Prema projekcijama vanjski dug će konstantno opadati sa 63,7 u 2015. godini na 59,5 posto BDP-a do kraja programa, obezbjeđujući važnu rezervu u slučaju da izvršenje programa bude slabije nego što se očekivalo. Javni vanjski dug čini nešto manje od polovine vanjskog duga tokom trajanja programa i prema projekcijama će se smanjiti sa 30,3 u 2015. godini na 28,5 posto BDP-a u 2019. godini. DSA za vanjski dug pokazuje da bi šok realne depresijacije od 30% donio izazove po održivost duga, međutim to je manje izvjestan scenarij s obzirom na opredjeljenje vlasti za aranžman valutnog odbora.

28. **Ocjena zaštitnih mehanizama CBBiH biće sprovedena pred prvi pregled u okviru programa.** Ažuriranje procjene zaštitnih mehanizama CBBiH je izvršeno u oktobru/listopadu 2014. godine. U procjeni je utvrđeno da je banka nastavila da održava snažnu upravljačku strukturu i kontrolno okruženje. Sve preporuke iz ocjene sprovedene 2014. godine su primijenjene.

29. **Rizici po implementaciju programa su značajni.** U toku izbornog perioda politička podrška za strukturalne reforme mogla bi da oslabi. Privatni interesi, koji često djeluju na etničkoj osnovi, predstavljaju političku prijetnju po restrukturiranje i promjenu orijentacije ekonomije, a politički zastoj može ugroziti fiskalnu održivost i pristup finansiranju. Izazov predstavlja održavanje adekvatne koordinacije nacionalnih politika i saradnje između vlada.

OCJENA OSOBLJA MMF-A

30. **Ekonomija pokazuje znake odlučnijeg rasta, nakon elementarne nepogode iz 2014. godine, ali agenda nedovršenih reformi je i dalje velika.** Unutrašnji i vanjski debalamsi su nedavno ublažene. Rast i konvergencija u pogledu nivoa dohodaka naprednim zemljama Evrope su usporeni, a nezaposlenost, posebno među mladima, je uporno na visokom nivou. Na mnogo načina, rezultati BiH u pogledu reformi tokom protekle dvije decenije su najslabiji u poređenju sa zemljama regiona.

31. **Program vlasti, podržan predloženim proširenim aranžmanom – EFF, nudi vjerodostojan način da se podigne potencijal za rast, uz istovremeno održavanje makroekonomske stabilnosti.** Tri glavna cilja programa - poticanje rasta i otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru kroz strukturalne reforme; pružanje podrške rastu uz osiguranje fiskalne održivosti; i očuvanje stabilnosti finansijskog sektora i oživljavanje kreditne aktivnosti banaka su adekvatni ciljevi, ali spremnost i sposobnost vlasti da implementiraju ove ciljeve će biti test, što je nešto što se pokazalo kao izazov u prošlosti.
32. **Pristup vlasti da se izvrši preusmjeravanje budžeta kako bi fiskalna politika bila više u funkciji rasta uz postepeno smanjenje udjela duga u BDP-u u srednjoročnom periodu je cjelishodan.** Tekuća potrošnja treba da bude smanjena kako bi se stvorio prostor za prijeko potrebna ulaganja u infrastrukturu. Očekuje se da će se kroz reformu javne uprave riješiti pretjerano visok nivo zaposlenosti u javnom sektoru i plata u javnom sektoru. Osoblje Fonda pozdravlja opredjeljenje vlasti da smanje zaposlenost u javnoj upravi na način koji neće za posljedicu imati sudske sporove po osnovu otpuštanja koja se ocjenjuju kao nezakonita. Mjere predviđene za poboljšanje ciljanosti i efikasnosti socijalnih davanja, kao što su jedinstveni registar korisnika i penzijska reforma u FBiH i reforme zdravstvene zaštite u oba entiteta su također odgovarajuće i dobrodošle. Osoblje Fonda smatra da je politika održavanja uravnotežene strukturne fiskalne pozicije u cilju omogućavanja postepenog smanjenja udjela duga u BDP-u prikladna u trenutku kada privreda posluje ispod potencijala, a nivo zaduženosti javnog sektora je tek umjereno visok.
33. **Poboljšanja koordinacije i saradnje među entitetskim poreskim upravama i finansijskim agencijama će biti od ključne važnosti za održavanje jedinstvenog ekonomskog prostora, a time i za podršku rastu.** Osoblje Fonda pozdravlja opredjeljenje vlasti za usklađivanje poreske regulative između entiteta. Nedavno implementirana automatska razmjena informacija o poreskim obveznicima između četiri poreske uprave će omogućiti poboljšanu naplatu poreza. Bolja koordinacija i saradnja među regulatornim agencijama za finansijski sektor će doprinijeti stabilnosti finansijskog sektora, a pojačana saradnja na nivou Stalnog komiteta za finansijsku stabilnost će pomoći u ublažavanju sistemskih finansijskih rizika.
34. **Biće potrebno da se odlučno obuzdaju fiskalni rizici koji se odnose na DP i niže nivoe vlasti.** Pogoršanje poslovnih rezultata DP je razlog za zabrinutost i moglo bi povećati opterećenje javnog bilansa. Restrukturiranje, likvidacije ili privatizacije preostalih DP gubitaka će značajno smanjiti fiskalne rizike. Biće potrebno odlučno djelovati radi suprotstavljanja privatnim interesima zbog kojih su nastajali zastoji u sprovođenju takvih reformi u prošlosti. Predložene izmjene odnosa unutar vlada u FBiH su dobrodošle, uključujući i novi zakon o pripadnosti prihoda.
35. **Politike za finansijski sektor koje su predložile vlasti su sveobuhvatne i odgovarajuće za očuvanje stabilnosti finansijskog sektora i oživljavanje kreditne aktivnosti banaka.** Bankarski sistem je uglavnom stabilan uprkos globalnoj finansijskoj krizi i nedavnim elementarnim nepogodama. Međutim, vlasti treba da ostanu na oprezu i pomno prate rizike koji proističu iz banaka u osjetljivoj poziciji. Osoblje Fonda pozdravlja korake koji su preduzeti u

postupanju prema ovim bankama i pozivaju vlasti da poboljšaju efikasnost i djelotvornost supervizije banaka, između ostalog i kroz bolju koordinaciju i saradnju između regulatornih agencija i sprovođenje mjera za ublažavanje rizika koje potiču od razvojnih banaka. Predviđeni novi zakoni o bankama će pomoći bankama da poprave svoje bilanse, te će u isto vrijeme modernizirati superviziju i restrukturiranje banaka.

36. **Bez poboljšanja teškog poslovnog i investicionog ambijenta u BiH, ekonomija ne može postići održivi rast.** Velike strukturalne prepreke i dalje ugrožavaju ekonomski učinak i u korenu su napora BiH da postigne uravnoteženiji rast. Shodno tome, BiH treba da iskoristi priliku koju pruža program i da ubrza tempo strukturalnih reformi potrebnih za razvoj živog privatnog sektora. Odredbe i propisi, uključujući i poresku regulativu, treba da budu pojednostavljeni i usklađeni između entiteta kako bi bolje poslužili svrsi jedinstvenog ekonomskog prostora u BiH. Nedavno usvajanje entitetskih zakona o radu je dobrodošlo, ali ostaje da se uradi još dosta toga da bi se stvorilo okruženje u kojem privatni sektor ima poticaj za otvaranje novih radnih mjesta. Poresko opterećenje rada je jedno od najvećih u regionu i djeluje kao negativan poticaj za poslodavce i obeshrabruje formalizaciju zapošljavanja na tržištu rada. Potrebno je da se ono smanji.

37. **Uzimajući u obzir opredjeljenje vlasti na svim nivoima da odlučno sprovedu svoj program i budu spremne da prilagode politike kako se okolnosti budu mijenjale, osoblje Fonda očekuje da ekonomija BiH ostvari napredak u rješavanju izazova sa kojima se trenutno suočava.** Rizici po realizaciju programa potiču od mogućeg jenjavanja političke podrške za strukturalne reforme zajedno sa opredjeljenjem za koordinaciju nacionalnih politika i saradnju u periodu do lokalnih izbora u oktobru/listopadu i nakon njih.

38. **Osoblje Fonda daje podršku zahtjevu vlasti za odobravanje Proširenog aranžmana.** S obzirom na jaz u platnom bilansu BiH i potrebu da se akumuliraju rezerve, aktivnosti na sprovođenju politika koje su već preduzete, te opredjeljenost vlasti da sprovedu ambiciozne reforme tokom trajanja programa, osoblje Fonda podržava zahtjev vlasti za prošireni aranžman - EFF u iznosu od 443,042 miliona SDR (167,06 posto kvote).

Tabela 1. Bosna i Hercegovina: Odabrani ekonomski pokazatelji, 2012–21.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				Est.			Proj.			
Nominal GDP (KM million)	26,193	26,743	27,304	28,208	29,113	30,430	31,982	34,005	36,336	38,757
Gross national saving (in percent of GDP)	9.5	11.7	10.3	10.3	11.8	12.3	13.6	15.1	16.1	17.3
Gross investment (in percent of GDP)	18.1	17.0	17.8	16.0	17.1	18.3	19.3	20.6	21.2	22.2
	(Percent change)									
Real GDP	-0.9	2.4	1.1	3.2	3.0	3.2	3.7	3.9	4.0	4.0
CPI (period average)	2.0	-0.1	-0.9	-1.0	-0.7	1.1	1.5	1.8	2.1	2.1
Money and credit (end of period)										
Broad money	3.4	7.9	7.3	8.0	7.2	7.5	7.4	7.5	7.6	7.5
Credit to the private sector	2.8	2.3	1.8	2.6	3.2	3.6	5.1	6.3	6.9	7.1
	(In percent of GDP)									
Operations of the general government										
Revenue	44.2	43.2	43.4	43.6	43.4	43.5	43.4	43.4	43.4	43.3
<i>Of which:</i> grants	1.1	0.9	1.0	0.9	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0	1.1
Expenditure	46.9	45.1	46.3	43.7	44.2	44.3	44.0	43.8	43.7	43.7
<i>Of which:</i> investment expenditure	5.1	5.0	5.3	3.5	4.4	5.1	5.9	6.9	7.2	7.6
Net lending	-2.7	-1.9	-2.9	-0.1	-0.8	-0.8	-0.6	-0.3	-0.3	-0.3
Net lending, excluding interest payment	-1.9	-1.1	-2.1	0.7	0.1	0.2	0.4	0.6	0.6	0.6
Total public debt	44.3	43.5	44.0	44.7	44.2	43.2	42.3	40.4	38.0	36.6
Domestic public debt	15.5	13.1	13.9	14.5	13.8	13.1	12.6	11.9	11.1	11.2
External public debt	28.8	30.4	30.1	30.3	30.3	30.2	29.7	28.5	26.9	25.5
	(In millions of euros)									
Balance of payments										
Exports of goods and services	2,587	2,905	2,983	3,122	3,170	3,320	3,477	3,632	3,761	3,894
Imports of goods and services	5,730	5,693	6,146	5,892	6,088	6,547	6,873	7,163	7,487	7,834
Current transfers, net	1,881	1,889	2,030	1,819	1,968	2,170	2,284	2,409	2,544	2,738
Current account balance	-1,159	-725	-1,041	-812	-793	-921	-939	-947	-965	-984
(In percent of GDP)	-8.7	-5.3	-7.5	-5.6	-5.3	-5.9	-5.7	-5.4	-5.2	-5.0
Foreign direct investment (+ =inflow)	258.8	196.0	366.5	205.9	330.3	445.4	438.9	467.8	519.0	598.5
(In percent of GDP)	1.9	1.4	2.6	1.4	2.2	2.9	2.7	2.7	2.8	3.0
Gross official reserves	3,340	3,627	4,013	4,413	4,672	4,986	5,254	5,558	5,855	6,181
(In months of imports)	5.4	5.5	6.2	6.5	6.5	6.6	6.6	6.7	6.7	6.8
(In percent of monetary base)	112.6	113.3	112.1	113.3	113.2	114.5	114.3	114.5	114.5	113.7
External debt, percent of GDP	62.7	61.7	63.7	63.7	63.3	62.4	61.3	59.5	57.1	55.0

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

Tabela 2. Bosna i Hercegovina: Kretanja u realnom sektoru, 2012–21.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				Est.			Proj.			
<i>Real aggregates</i>										
	(Percent change)									
Growth rates										
GDP at constant 2010 prices	-0.9	2.4	1.1	3.2	3.0	3.2	3.7	3.9	4.0	4.0
Domestic demand	-2.2	0.6	3.1	1.5	3.8	4.1	3.8	3.7	4.0	4.1
Private	-2.8	1.0	2.8	3.5	4.0	4.2	3.5	3.1	3.4	3.7
Public	0.1	-0.8	4.4	-6.3	2.9	3.9	4.8	6.1	6.3	5.6
Consumption	-2.0	1.4	2.4	3.2	2.5	3.3	2.5	2.0	2.9	3.1
Private	-2.4	2.0	2.3	3.5	3.8	4.0	3.1	2.5	2.7	3.0
Public	-0.6	-1.2	2.9	2.2	-3.4	0.2	-0.2	-0.3	4.1	3.9
Gross capital formation	-3.1	-3.4	7.0	-7.2	11.4	8.5	9.8	11.5	8.4	7.8
Private	-5.1	-5.0	5.9	3.7	5.3	5.6	6.0	6.8	7.2	7.3
Public	2.5	0.7	9.6	-32.9	33.3	16.8	19.7	22.1	10.8	8.8
Net Exports										
Exports of goods and services	-0.8	8.0	4.8	5.5	4.8	4.8	4.4	4.4	4.4	4.4
Imports of goods and services	-4.1	1.1	8.8	0.6	6.2	6.5	4.3	3.7	4.2	4.3
<i>Contributions to real GDP growth</i>										
	(Year-on-year change over real GDP in previous year, in percent)									
GDP at constant 2010 prices	-0.9	2.4	1.1	3.2	3.0	3.2	3.7	3.9	4.0	4.0
Domestic demand	-2.7	0.7	3.6	1.8	4.4	4.9	4.4	4.4	4.7	4.8
Private	-2.7	0.9	2.6	3.3	3.8	4.0	3.4	3.0	3.3	3.5
Public	0.0	-0.2	1.0	-1.5	0.6	0.8	1.0	1.4	1.4	1.3
Consumption	-2.0	1.4	2.4	3.2	2.5	3.3	2.5	2.0	2.8	3.0
Private	-1.9	1.6	1.8	2.8	3.1	3.2	2.6	2.0	2.2	2.4
Public	-0.1	-0.2	0.5	0.4	-0.6	0.0	0.0	0.0	0.6	0.6
Gross capital formation	-0.6	-0.7	1.3	-1.4	2.0	1.6	1.9	2.4	1.9	1.8
Private	-0.7	-0.7	0.8	0.5	0.7	0.8	0.9	1.0	1.1	1.1
Public	0.1	0.0	0.5	-1.9	1.2	0.8	1.1	1.4	0.8	0.7
Net Exports	1.7	1.7	-2.5	1.3	-1.4	-1.7	-0.7	-0.5	-0.7	-0.8
Exports of goods and services	-0.2	2.2	1.4	1.6	1.5	1.5	1.4	1.4	1.4	1.4
Imports of goods and services	-1.9	0.5	3.9	0.3	2.9	3.2	2.1	1.9	2.1	2.2
<i>Deflators</i>										
	(Percent Change)									
GDP	0.9	-0.3	1.0	0.1	0.2	1.3	1.4	2.3	2.7	2.5
Domestic demand	1.9	-1.1	0.9	-1.1	-0.2	1.3	1.3	2.1	2.6	2.3
Consumption	1.7	-1.2	1.1	-1.5	0.0	1.2	1.4	2.4	2.9	2.2
Investment	3.1	-1.1	0.1	-0.1	-0.7	2.7	1.4	1.6	1.7	3.4
Exports of goods and services	1.7	-1.4	-1.5	0.2	-1.7	0.0	0.4	0.4	0.1	0.3
Imports of goods and services	4.2	-2.1	-1.5	-2.2	-2.2	0.3	0.7	0.7	0.7	0.7
<i>Nominal aggregates</i>										
Nominal GDP (KM million)	26,193	26,743	27,304	28,208	29,113	30,430	31,982	34,005	36,336	38,757
	(In percent of GDP)									
Consumption	105.3	103.4	104.9	103.2	102.5	102.5	101.4	99.7	98.8	97.7
Private	83.8	82.6	84.0	82.8	83.5	84.1	83.7	82.8	82.0	80.9
Public	21.5	20.8	20.9	20.4	19.0	18.4	17.7	16.9	16.8	16.8
Gross capital formation	18.1	17.0	17.8	16.0	17.1	18.2	19.3	20.6	21.2	22.2
Private	13.1	12.0	12.5	12.5	12.7	13.1	13.4	13.7	14.0	14.6
Public	5.1	5.0	5.3	3.5	4.4	5.1	5.9	6.9	7.2	7.6
National Savings	9.5	11.7	10.3	10.3	11.8	12.3	13.6	15.1	16.0	17.2
Private	7.4	8.6	7.3	6.3	7.5	7.2	8.4	7.5	7.9	8.6
Public	2.1	3.0	3.0	4.0	4.3	5.1	5.2	7.6	8.1	8.6
Saving-Investment balance	-8.7	-5.3	-7.5	-5.6	-5.3	-5.9	-5.7	-5.4	-5.2	-5.0
<i>Labor market</i>										
	(In percent)									
Unemployment rate (ILO definition) ¹	28.0	27.5	27.5	27.7	...	...	...	...	...	...

Source: BiH, FBiH and RS Statistical Agencies, and Fund staff estimates.

Notes: Nominal and real GDP series are based on the production approach.

¹ Based on the BiH Labor Survey. The unemployment rate based on the number of unemployed persons registered in Unemployment Offices is significantly higher.

Tabela 3. Bosna i Hercegovina: Platni bilans, 2013–21 1/
(U mil. eur, osim ako nije drugačije naznačeno)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
							Proj.			
Current account	-1,159	-725	-1,041	-812	-793	-921	-939	-947	-965	-984
Trade balance	-3,144	-2,788	-3,163	-2,770	-2,918	-3,227	-3,396	-3,531	-3,725	-3,940
Goods	-4,091	-3,741	-4,143	-3,810	-4,031	-4,390	-4,616	-4,817	-5,049	-5,312
Export of goods (fob)	2,988	3,286	3,385	3,562	3,626	3,802	3,984	4,167	4,349	4,540
Import of goods (fob)	-7,079	-7,027	-7,528	-7,372	-7,657	-8,192	-8,600	-8,983	-9,398	-9,852
Services (net)	947	953	980	1,040	1,113	1,163	1,220	1,286	1,324	1,372
Exports	1,349	1,334	1,381	1,480	1,569	1,645	1,727	1,821	1,912	2,018
Imports	-401	-381	-401	-441	-456	-482	-507	-535	-587	-646
Primary Income (net)	104	174	92	139	158	136	173	175	217	218
Total credit	445	432	473	453	451	457	494	540	590	647
Total debit	-341	-258	-380	-315	-293	-320	-321	-365	-373	-429
Of which, Interest payments	-154	-112	-130	-113	-100	-102	-111	-125	-142	-164
Secondary Income (net)	1,881	1,889	2,030	1,819	1,968	2,170	2,284	2,409	2,544	2,738
Government (net)	162	169	212	184	235	280	324	369	414	465
Workers' remittances	1,042	1,082	1,150	1,165	1,225	1,260	1,297	1,336	1,377	1,420
Other (NGOs etc.)	757	720	761	568	687	818	859	914	976	1,091
Capital and Financial Accounts (excl. Reserves)	1,125	997	1,282	1,164	849	944	938	1,127	1,261	1,311
Capital account	172	173	227	189	194	198	202	205	208	212
Capital transfers (net)	172	173	227	189	194	198	202	205	208	212
General government	118	122	150	150	154	159	162	165	169	172
Other sectors	54	50	77	39	39	39	39	39	39	39
Financial account	-954	-824	-1,056	-975	-655	-746	-737	-922	-1,053	-1,099
Direct investment (net)	-259	-196	-367	-206	-330	-445	-439	-468	-519	-599
Assets	46	61	4	36	37	35	28	34	33	32
Liabilities	305	257	371	242	367	480	467	502	552	631
Portfolio investment (net)	8	70	49	46	20	20	20	20	20	20
Other investment (net)	-703	-698	-738	-815	-345	-320	-318	-474	-554	-521
Assets (net)	-191	-95	-279	-327	-119	-119	-118	-118	-117	-117
Short-term	-197	-114	-281	-272	-68	-68	-68	-68	-68	-68
Banks	-108	18	-15	-80	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Other sectors, excl. government and central bank	-79	-138	-232	-164	-30	-30	-30	-30	-30	-30
Medium and long-term	6	19	2	-56	-51	-51	-50	-50	-49	-49
Banks	1	14	-7	-14	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Other sectors, excl. government and central bank	6	5	9	-42	-50	-50	-50	-50	-49	-49
Liabilities (net)	512	604	458	488	226	202	200	356	437	404
Short-term	254	179	341	431	223	268	301	161	161	162
General government	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Banks	21	-77	15	18	3	3	8	11	11	12
Other sectors	233	256	325	414	220	265	293	150	150	150
Medium and long-term	257	424	125	60	3	-66	-101	196	276	242
Monetary authority	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
General government	361	302	313	11	29	-55	-11	72	150	43
Disbursements of loans	485	574	619	224	342	383	425	443	454	366
Project	364	348	264	255	342	383	425	443	454	366
Budget	121	226	355	0	0	0	0	0	0	0
Amortization of loans	124	272	305	213	313	438	436	370	304	323
Banks	-134	12	-204	-198	27	27	70	88	93	98
Other sectors	30	110	16	247	-53	-38	-159	36	33	101
Errors and omissions	70	90	123	98	51	0	0	0	0	0
Overall balance	-37	-362	-364	-450	-106	-23	0	-180	-296	-326
Financing	37	362	364	450	106	23	0	180	296	326
Change in net international reserves ("+"=increase)	37	362	364	450	259	314	268	304	296	326
External financing gap (for budgets)				0	153	291	269	124	0	0
<i>Memorandum items</i>										
Current account balance (in percent of GDP)	-8.7	-5.3	-7.5	-5.6	-5.3	-5.9	-5.7	-5.4	-5.2	-5.0
Trade balance (in percent of GDP)	-30.5	-27.4	-29.7	-26.4	-27.1	-28.2	-28.2	-27.7	-27.2	-26.8
Import of goods (change, percent)	-0.1	-0.7	7.1	-2.1	3.9	7.0	5.0	4.5	4.6	4.8
Export of goods (change, percent)	1.2	10.0	3.0	5.3	1.8	4.8	4.8	4.6	4.4	4.4
Transfers (in percent of GDP)	14.0	13.8	14.5	12.6	13.2	14.0	14.0	13.9	13.7	13.8
Net foreign direct investment (in percent of GDP)	-1.9	-1.4	-2.6	-1.4	-2.2	-2.9	-2.7	-2.7	-2.8	-3.0
External debt/GDP (in percent)	62.7	61.7	63.7	63.7	63.3	62.4	61.3	59.5	57.1	55.0
Private sector	33.7	31.2	34.0	33.4	33.0	32.2	31.6	31.0	30.2	29.6
Public sector	29.0	30.6	29.7	30.3	30.3	30.2	29.7	28.5	26.9	25.5
External debt service/GNFS exports (percent)	11.8	13.8	19.5	18.6	19.9	21.5	20.9	19.3	18.1	18.2
Gross official reserves (in millions of Euro)	3,340	3,627	4,013	4,413	4,672	4,986	5,254	5,558	5,855	6,181
(In months of prospective imports of goods and services)	5.4	5.5	6.2	6.5	6.5	6.6	6.6	6.7	6.7	6.8

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/. Based on BPM6.

Tabela 4. Bosna i Hercegovina: Izvještaj o operacijama generalne vlade, 2012–21.
(U procentima BDP-a)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				Act.			Proj.			
Revenue	44.2	43.2	43.4	43.6	43.4	43.5	43.4	43.4	43.4	43.3
Taxes	22.6	22.0	21.9	22.3	22.6	22.6	22.7	22.7	22.7	22.7
Direct taxes	3.5	3.5	3.3	3.5	3.6	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7
Indirect taxes	19.1	18.4	18.5	18.7	18.8	18.8	18.9	18.9	18.9	18.9
Other taxes	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Social security contributions	15.5	15.3	15.7	15.5	15.3	15.4	15.2	15.2	15.2	15.2
Grants	1.1	0.9	1.0	0.9	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0	1.1
Other revenue	5.0	5.1	4.8	4.9	4.7	4.6	4.6	4.5	4.5	4.4
Expenditure	46.9	45.1	46.3	43.7	44.2	44.3	44.0	43.8	43.7	43.7
Expense	41.8	40.1	40.9	40.2	39.8	39.2	38.1	36.9	36.5	36.0
Compensation of employees	12.5	12.0	12.0	11.8	11.6	11.0	10.3	9.7	9.6	9.5
Use of goods and services	10.5	10.2	10.3	10.0	8.7	8.6	8.6	8.4	8.4	8.4
Social benefits	14.4	14.1	14.8	14.4	15.4	15.2	15.1	14.8	14.6	14.3
Interest	0.7	0.7	0.8	0.8	1.0	1.0	1.0	0.9	0.9	0.9
Subsidies	1.6	1.4	1.3	1.4	1.3	1.2	1.2	1.2	1.1	1.0
Other expense	2.2	1.6	1.8	1.9	1.8	2.1	1.9	1.9	1.9	1.9
Net acquisition of nonfinancial assets	5.1	5.0	5.3	3.5	4.4	5.1	5.9	6.9	7.2	7.6
Acquisition of nonfinancial assets	5.2	5.1	5.5	3.7	4.6	5.3	6.0	7.0	7.4	7.8
Foreign financed capital spending	2.1	2.6	3.2	2.1	2.5	2.7	2.8	2.8	2.7	2.7
Domestically financed capital spending	3.1	2.5	2.4	1.6	2.1	2.6	3.3	4.2	4.7	5.1
Disposal of nonfinancial assets	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	2.4	3.1	2.5	3.4	3.6	4.3	5.3	6.5	6.9	7.3
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-2.7	-1.9	-2.9	-0.1	-0.8	-0.8	-0.6	-0.3	-0.3	-0.3
Net acquisition of financial assets	0.5	0.5	0.4	0.5	-0.2	-0.1	0.2	0.2	0.2	0.4
Domestic assets	0.5	0.5	0.4	0.5	-0.2	-0.1	0.2	0.2	0.2	0.4
Currency and deposits	0.1	0.3	0.9	0.6	-0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1
Loans	0.4	0.0	-0.4	-0.3	-0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2
Equity and investment fund shares	0.2	0.1	-0.1	0.0	0.0	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0
Foreign assets	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Net incurrence of liabilities	2.9	1.6	2.7	1.0	-0.4	-1.1	-0.9	-0.2	0.5	0.7
Domestic liabilities	0.5	-0.1	0.9	1.0	-0.2	-0.3	-0.2	-0.1	0.2	0.4
Debt securities	0.3	0.1	1.0	1.5	0.8	-0.3	-0.2	0.2	0.3	0.4
Government obligations under the Law on Internal Debt, issued guarantees, and other obligations from previous years	-0.9	-0.9	-0.6	-0.4	-0.6	-0.5	-0.4	-0.4	-0.3	-0.3
Loans	0.6	0.2	0.5	0.1	-0.3	0.4	0.3	0.2	0.2	0.3
Foreign liabilities	2.4	1.7	1.8	0.0	-0.2	-0.8	-0.6	-0.1	0.3	0.2
Loans	2.4	1.7	1.8	0.0	-0.2	-0.8	-0.6	-0.1	0.3	0.2
Drawings	3.6	4.0	4.3	1.9	1.9	2.0	2.0	2.0	1.9	1.8
Amortization	1.2	2.3	2.5	1.9	2.1	2.8	2.6	2.1	1.6	1.6
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	1.9	1.6	0.7	0.0	0.0
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	1.9	1.6	0.7	0.0	0.0
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	1.3	1.0	0.6	0.0	0.0
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.1	0.0	0.0
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Statistical discrepancy	0.4	0.8	0.6	-0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Memorandum items										
Net lending excluding externally-financed operations	-1.5	0.1	-0.5	1.3	0.9	1.0	1.3	1.5	1.5	1.4
Structural balance (% of potential GDP)	-1.2	-0.7	-1.4	0.9	0.0	-0.2	-0.2	...	...	...

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

Tabela 5. Bosna i Hercegovina: Izvještaj o operacijama generalne vlade, 2012–17.
(U mil. KM)

	2012	2013	2014		2015		2016				2017			
			Dec.		Dec.		Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
			Act.	Act.	Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	11,588.1	11,551.7	11,849.4	12,298.7	2,851.0	6,029.1	9,295.2	12,628.0	2,995.7	6,309.8	9,728.1	13,240.0		
Taxes	5,923.6	5,880.5	5,976.2	6,298.8	1,507.6	3,146.3	4,885.4	6,566.5	1,585.8	3,303.4	5,122.4	6,890.4		
Direct taxes	918.6	943.2	913.3	994.4	273.4	549.2	789.7	1,050.7	283.8	578.0	834.2	1,116.0		
Indirect taxes	4,992.2	4,921.6	5,053.5	5,267.0	1,233.0	2,584.0	4,071.7	5,479.0	1,290.3	2,705.3	4,262.6	5,736.0		
Other taxes	12.8	15.7	9.4	37.4	1.2	13.1	24.0	36.8	11.6	20.1	25.6	38.4		
Social security contributions	4,056.9	4,084.5	4,285.3	4,375.9	1,001.2	2,124.2	3,256.5	4,443.7	1,069.2	2,227.1	3,414.6	4,675.2		
Grants	289.4	234.1	269.7	244.8	64.6	124.4	187.1	256.3	69.3	139.3	209.5	286.4		
For budget support	34.9	51.9	57.6	49.1	7.5	10.1	15.8	27.8	4.9	10.6	16.5	29.1		
For investment projects	254.5	182.2	212.2	195.7	57.5	114.2	171.3	228.4	64.3	128.7	193.0	257.3		
Other revenue	1,318.2	1,352.6	1,318.1	1,379.3	277.6	634.2	966.2	1,361.5	271.4	640.1	981.5	1,387.9		
Expenditure	12,291.3	12,047.8	12,633.6	12,328.8	2,777.6	5,897.9	9,213.3	12,874.6	2,893.6	6,129.6	9,539.2	13,484.5		
Expense	10,959.4	10,721.1	11,178.1	11,352.7	2,601.8	5,449.6	8,376.0	11,583.1	2,694.0	5,589.1	8,571.6	11,935.1		
Compensation of employees	3,273.7	3,206.5	3,283.9	3,337.9	832.4	1,669.9	2,519.8	3,365.2	823.9	1,658.5	2,501.1	3,351.0		
Use of goods and services	2,741.1	2,734.5	2,802.0	2,818.0	538.4	1,169.1	1,796.6	2,539.2	582.9	1,212.1	1,847.2	2,631.4		
Social benefits	3,771.4	3,771.6	4,047.0	4,056.2	1,063.2	2,167.9	3,293.0	4,476.7	1,104.3	2,242.9	3,397.2	4,638.9		
Interest	193.2	195.5	209.8	232.9	50.7	140.5	194.2	289.0	50.1	152.7	204.2	307.3		
Subsidies	414.5	377.0	357.2	381.4	36.2	108.9	233.1	375.9	40.3	104.5	233.6	373.2		
Grants	18.1	16.4	13.3	14.7	0.6	3.2	9.7	15.2	0.6	3.4	10.2	15.9		
Other expense	565.6	436.0	478.2	526.0	81.0	193.3	339.4	537.1	92.5	218.2	388.4	633.2		
Net acquisition of nonfinancial assets	1,331.9	1,326.7	1,455.5	976.2	175.7	448.3	837.3	1,291.4	199.6	540.5	967.6	1,549.4		
Acquisition of nonfinancial assets	1,374.2	1,358.7	1,507.2	1,032.1	184.8	470.3	873.9	1,343.1	207.9	559.9	999.7	1,601.8		
Foreign financed capital spending	557.8	700.8	860.2	592.3	137.1	291.0	522.3	729.3	133.9	338.6	572.6	815.7		
Domestically financed capital spending	816.4	658.0	647.0	439.8	47.7	179.2	351.6	613.8	74.0	221.3	427.1	786.0		
Disposal of nonfinancial assets	42.3	32.0	51.7	55.9	9.1	22.0	36.7	51.6	8.3	19.3	32.0	52.4		
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	628.6	830.6	671.3	946.1	249.2	579.5	919.2	1,044.8	301.7	720.7	1,156.5	1,304.9		
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-703.3	-496.1	-784.2	-30.1	73.5	131.2	81.9	-246.6	102.1	180.2	188.8	-244.5		
Net acquisition of financial assets	142.8	145.8	100.1	145.3	43.0	-21.6	4.6	-68.0	-31.3	-11.2	24.7	-19.3		
Domestic assets	142.8	126.2	100.1	145.3	43.0	-21.6	4.6	-68.0	-31.3	-11.2	24.7	-19.3		
Currency and deposits	14.4	72.9	238.1	178.1	54.1	50.5	60.3	-34.8	30.2	54.1	68.6	-6.7		
Loans	105.6	13.2	-107.8	-73.0	-10.7	-72.2	-55.7	-40.2	-11.5	-15.3	6.1	29.9		
Equity and investment fund shares	43.3	16.4	-37.2	-3.6	0.0	0.0	0.0	-0.2	-50.0	-50.0	-50.0	-50.2		
Foreign assets	0.0	19.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Net incurrence of liabilities	753.1	423.8	725.3	268.9	-63.3	-152.9	-375.8	-119.9	-288.6	-468.4	-523.9	-344.0		
Domestic liabilities	123.4	-37.0	233.7	270.9	-88.1	-57.0	-342.3	-55.8	-221.5	-280.9	-347.2	-99.2		
Debt securities	87.7	21.6	268.1	428.6	107.2	133.7	120.3	228.4	-129.0	-236.7	-364.3	-80.6		
Government obligations under the Law on Internal Debt, issued guarantees, and other obligations from previous	-237.7	-231.2	-159.2	-117.2	-42.2	-102.7	-238.7	-188.7	-34.6	-57.7	-112.5	-150.4		
Loans	169.7	56.3	133.4	31.5	-129.1	-88.0	-223.9	-95.4	-58.0	13.5	129.6	131.8		
Foreign liabilities	629.6	460.8	491.6	-2.1	24.7	-95.9	-33.5	-64.2	-67.1	-187.5	-176.7	-244.8		
Loans	629.6	460.8	491.6	-0.1	24.7	-95.9	-33.5	-64.2	-67.1	-187.5	-176.7	-244.8		
Drawings	947.7	1,077.9	1,173.7	527.4	143.5	207.0	390.4	541.4	102.2	236.0	416.2	602.1		
Amortization	318.0	617.1	682.1	527.4	118.8	302.9	424.0	605.6	169.3	423.5	592.9	846.9		
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	-2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	298.6	298.6	155.2	277.0	359.8	569.1		
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	298.5	298.5	155.2	277.1	359.8	569.1		
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	155.7	155.7	155.2	237.9	320.7	403.5		
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	142.8	142.8	0.0	0.0	0.0	87.4		
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	39.1	39.1	78.2		
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Statistical discrepancy	93.0	218.1	159.0	-93.4	32.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Memorandum items														
Indirect revenues	4,992.2	4,921.6	5,053.5	5,267.0	1,233.0	2,584.0	4,071.7	5,479.0	1,290.3	2,705.3	4,262.6	5,736.0		
Net lending excluding externally-financed operations	-399.9	22.4	-136.2	366.5	153.1	308.1	432.9	254.2	171.7	390.1	568.4	313.9		

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ A share of the financial assistance from the IMF and World Bank in 2014 is disbursed to Brcko District.

Tabela 5a. Institucije Bosne i Hercegovine: Izvještaj o operacijama, 2012–17. 1/
(U mil. KM)

	2012	2013	2014		2015		2016				2017			
			Dec.		Dec.		Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
			Act.	Act.	Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	924.4	968.6	971.6	965.5	216.1	452.9	696.9	921.6	217.6	444.3	690.1	915.4		
Taxes	750.0	750.0	750.0	750.0	180.9	367.7	560.3	750.0	180.9	367.7	560.3	750.0		
Direct taxes	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Indirect taxes	750.0	750.0	750.0	750.0	180.9	367.7	560.3	750.0	180.9	367.7	560.3	750.0		
Other taxes	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Social security contributions	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Grants	22.7	39.5	31.7	29.2	2.6	5.6	7.6	16.9	2.7	5.9	7.9	17.7		
Other revenue	151.7	179.0	190.0	186.3	32.5	79.6	129.0	154.7	33.9	70.7	121.8	147.7		
Expenditure	882.1	903.6	904.7	903.3	204.9	417.7	646.7	917.9	200.9	411.0	637.4	910.6		
Expense	844.5	848.6	841.7	832.6	197.4	402.2	610.6	844.6	193.0	394.7	599.4	833.3		
Compensation of employees	628.3	626.4	627.9	638.8	161.1	319.4	482.3	643.0	157.9	312.9	472.6	630.0		
Use of goods and services	162.4	172.3	175.1	151.6	30.6	68.7	103.1	160.2	30.6	68.7	103.1	160.2		
Social benefits	11.5	5.3	3.2	2.3	0.2	0.7	1.3	2.0	0.2	0.7	1.3	2.0		
Interest	0.0	0.0	0.5	0.7	0.1	0.4	0.7	1.0	0.1	0.4	0.7	1.0		
Transfers to other general government units	19.5	13.1	16.5	9.4	0.3	1.0	3.0	6.4	0.3	1.1	3.1	6.7		
Other expense	22.8	31.5	18.5	29.9	5.2	12.0	20.2	32.0	4.0	10.9	18.6	33.5		
Net acquisition of nonfinancial assets	37.6	55.0	63.0	70.6	7.5	15.5	36.1	73.4	7.9	16.3	38.0	77.3		
Acquisition of nonfinancial assets	45.3	56.3	64.8	72.7	7.5	15.6	36.4	73.9	7.9	16.3	38.0	77.3		
Foreign financed capital spending	2.2	3.8	3.9	8.7	1.3	2.4	6.7	9.0	1.3	2.5	7.0	9.4		
Domestically financed capital spending	43.0	52.5	60.9	64.0	6.3	13.2	29.7	65.0	6.5	13.8	31.0	67.9		
Disposal of nonfinancial assets	7.7	1.4	1.8	2.0	0.0	0.1	0.3	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0		
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	79.9	120.0	129.9	132.9	18.7	50.7	86.3	77.0	24.7	49.6	90.7	82.0		
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	42.3	65.0	66.9	62.3	11.2	35.2	50.2	3.6	16.8	33.2	52.7	4.8		
Net acquisition of financial assets	8.0	120.3	93.2	58.1	11.2	35.2	50.2	3.6	16.8	33.2	52.7	4.8		
Domestic assets	8.0	100.8	93.2	58.1	11.2	35.2	50.2	3.6	16.8	33.2	52.7	4.8		
Foreign assets	0.0	19.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Net incurrence of liabilities	-34.0	56.2	26.5	-4.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Domestic liabilities	-34.0	36.7	9.3	-4.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Foreign liabilities	0.0	19.5	17.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Debt securities	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Loans	0.0	19.5	17.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Drawings	0.0	19.5	17.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Amortization	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Statistical discrepancy	0.3	-0.8	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Memorandum items														
Net lending excluding externally-financed operations	44.5	68.8	70.8	71.0	12.4	37.6	56.9	12.6	18.1	35.8	59.7	14.1		

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ Tables 5a, 5c and 5e comprise central government according to international standards

Tabela 5b. Federacija Bosne i Hercegovine: Izveštaj o operacijama generalne vlade, 2012–17. 1/
(U mil. KM)

	2012	2013	2014		2015		2016				2017			
			Dec.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.		
			Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	
Revenue	6,680.1	6,721.0	6,870.2	7,201.4	1,711.3	3,569.9	5,505.7	7,497.5	1,832.4	3,788.6	5,826.8	7,934.3		
Taxes	3,130.8	3,156.7	3,226.3	3,436.3	829.8	1,715.7	2,690.1	3,623.1	874.2	1,816.7	2,832.7	3,815.2		
Direct taxes	472.9	485.4	493.0	555.9	158.5	309.2	447.4	601.5	163.9	323.2	467.7	628.8		
Indirect taxes	2,652.0	2,659.4	2,729.8	2,876.5	670.5	1,405.0	2,240.4	3,017.5	708.4	1,491.9	2,362.7	3,182.2		
Other taxes	5.8	11.8	3.4	3.9	0.8	1.4	2.3	4.0	1.9	1.5	2.4	4.2		
Social security contributions	2,670.6	2,707.2	2,820.1	2,876.2	691.4	1,434.5	2,183.5	2,972.2	743.4	1,528.6	2,326.7	3,167.2		
Grants	181.2	139.0	171.8	155.2	44.9	86.0	130.5	173.9	48.1	96.5	146.3	195.1		
Other revenue	697.5	718.1	652.1	733.7	145.2	333.7	501.6	728.2	166.8	346.8	521.0	757.0		
Expenditure	7,172.3	7,131.0	7,314.7	7,213.2	1,667.7	3,525.8	5,426.8	7,559.6	1,743.3	3,676.8	5,683.2	7,955.7		
Expense	6,376.9	6,247.3	6,436.9	6,670.8	1,557.6	3,229.9	4,928.2	6,825.7	1,616.8	3,346.8	5,119.2	7,097.9		
Compensation of employees	1,611.2	1,602.9	1,640.0	1,676.6	414.1	840.8	1,271.2	1,697.0	418.7	844.4	1,276.3	1,704.1		
Use of goods and services	1,525.4	1,531.1	1,536.5	1,590.6	373.6	801.7	1,202.3	1,679.0	398.9	832.2	1,247.4	1,739.6		
Social benefits	2,492.2	2,485.4	2,602.7	2,652.8	653.7	1,310.5	1,982.8	2,697.2	673.6	1,362.0	2,060.5	2,802.8		
Interest	105.5	97.5	108.6	117.1	28.5	74.9	102.8	146.4	27.0	74.1	102.1	150.3		
Subsidies	256.3	232.3	223.5	253.5	26.6	70.6	144.2	243.3	29.0	71.2	145.1	244.7		
Other expense	386.4	298.2	325.5	380.2	61.1	131.3	224.9	362.7	69.5	163.0	287.8	456.4		
Net acquisition of nonfinancial assets	795.4	883.7	877.8	542.4	110.1	295.9	498.6	733.9	126.5	330.0	564.0	857.8		
Acquisition of nonfinancial assets	806.2	894.1	896.8	559.6	111.7	300.5	507.6	748.6	128.1	334.8	573.4	873.2		
Foreign financed capital spending	357.9	510.4	590.5	346.4	91.2	210.6	328.6	433.0	101.6	234.6	366.0	484.4		
Domestically financed capital spending	448.3	383.7	306.3	213.2	20.4	89.9	179.0	315.6	26.6	100.2	207.4	388.8		
Disposal of nonfinancial assets	10.9	10.4	19.0	17.3	1.6	4.6	9.0	14.8	1.6	4.8	9.4	15.4		
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	303.2	473.6	433.3	530.5	153.7	340.0	577.5	671.7	215.6	441.8	707.6	836.4		
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-492.2	-410.1	-444.5	-11.8	43.6	44.1	78.9	-62.1	89.2	111.8	143.6	-21.4		
Net acquisition of financial assets	-26.3	-100.9	-83.2	57.4	-8.9	-28.9	-36.9	-69.3	-53.5	-69.2	-74.5	-96.1		
Domestic assets	-26.3	-100.9	-83.2	57.4	-8.9	-28.9	-36.9	-69.3	-53.5	-69.2	-74.5	-96.1		
Currency and deposits	22.0	-68.2	22.6	102.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Net incurrence of liabilities	332.6	114.7	280.7	202.5	-77.9	-73.0	-305.3	-196.7	-246.1	-365.7	-457.9	-448.2		
Domestic liabilities	29.0	-144.7	10.5	293.4	-45.4	-10.9	-245.4	-72.6	-193.0	-232.7	-301.9	-182.4		
Debt securities	101.6	30.1	169.9	307.4	60.0	110.2	50.4	100.5	-87.5	-205.0	-342.5	-70.0		
Foreign liabilities	303.6	259.4	270.1	-90.9	-32.6	-62.1	-59.9	-124.0	-53.1	-133.0	-156.1	-265.8		
Currency and deposits	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Loans	303.6	259.4	270.1	-90.9	-32.6	-62.1	-59.9	-124.0	-53.1	-133.0	-156.1	-265.8		
Drawings	503.0	663.7	719.1	253.0	54.0	135.0	216.0	270.0	60.2	150.4	240.6	300.8		
Amortization	199.4	404.3	448.9	344.0	86.6	197.1	275.9	394.0	113.3	283.4	396.7	566.6		
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Statistical discrepancy / financing gap	133.3	194.5	80.6	-133.3	25.5	0.0	189.5	189.5	103.5	184.7	239.8	373.5		

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ General Government statement of Operation includes entity central government, local governments and social security and other funds.

Tabela 5c. Federacija Bosne i Hercegovine: Izvještaj o operacijama centralne vlade, 2012–17.

1/
(U mil. KM)

	2012	2013	2014		2015		2016				2017			
			Dec.		Dec.		Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
			Act.	Act.	Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	1,636.2	1,595.6	1,673.9	1,649.0	396.4	880.1	1,358.0	1,843.1	447.5	990.5	1,485.6	2,042.7		
Taxes	1,171.3	1,262.5	1,310.4	1,303.0	316.3	677.5	1,045.2	1,422.6	360.6	774.1	1,151.9	1,594.1		
Direct taxes	47.1	49.3	46.1	45.2	19.5	27.8	39.8	50.9	20.3	29.1	41.6	53.2		
Indirect taxes	1,124.1	1,213.0	1,264.2	1,257.8	296.8	649.7	1,005.4	1,371.8	340.3	745.0	1,110.3	1,541.0		
Other taxes	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Social security contributions	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Grants	174.8	130.0	150.4	139.7	40.8	81.5	122.3	163.0	45.9	91.8	137.7	183.7		
For budget support	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
For investment projects	174.8	130.0	150.3	139.7	40.8	81.5	122.3	163.0	45.9	91.8	137.7	183.7		
Other revenue	290.1	203.1	213.1	206.4	39.3	121.0	190.6	257.5	41.0	124.6	196.0	264.9		
Expenditure	1,708.9	1,575.1	1,565.5	1,675.5	361.6	810.5	1,304.1	1,826.6	373.2	843.8	1,376.6	1,957.9		
Expense	1,377.7	1,342.1	1,353.1	1,342.4	287.6	625.8	1,021.3	1,468.7	292.4	636.9	1,051.3	1,517.9		
Compensation of employees	226.1	224.9	231.1	225.3	57.0	114.5	183.5	236.4	55.5	111.4	178.5	230.0		
Use of goods and services	66.7	73.4	57.9	71.5	15.4	32.6	50.3	86.8	12.6	29.4	45.0	77.6		
Social benefits	460.5	460.6	465.4	466.2	109.3	223.0	340.4	471.0	110.0	224.4	342.8	474.8		
Interest	91.8	84.2	92.3	95.0	22.5	64.6	86.4	123.6	21.6	63.3	84.9	126.4		
Subsidies	128.6	126.2	116.3	123.1	4.9	16.7	57.5	109.6	4.9	16.7	57.5	109.6		
Transfers to other general government units	308.6	317.0	321.0	313.5	68.7	157.0	265.5	366.0	69.0	158.0	267.6	370.3		
Other expense	95.4	55.8	69.1	47.7	9.8	17.5	37.8	75.3	18.8	33.8	75.0	129.1		
Net acquisition of nonfinancial assets	331.2	233.0	212.4	333.1	74.0	184.6	282.8	357.9	80.8	206.9	325.3	440.0		
Acquisition of nonfinancial assets	332.8	233.0	217.8	333.2	74.0	184.6	282.8	357.9	80.8	206.9	325.3	440.0		
Foreign financed capital spending	321.6	220.1	209.3	326.2	73.2	181.1	271.4	325.0	78.6	197.1	293.2	346.7		
Domestically financed capital spending	11.2	12.9	8.5	7.1	0.8	3.5	11.3	32.8	2.2	9.8	32.1	93.3		
Disposal of nonfinancial assets	1.6	0.0	5.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	258.5	253.5	320.8	306.6	108.8	254.2	336.7	374.4	155.2	353.6	434.3	524.8		
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-72.7	20.5	108.4	-26.5	34.8	69.6	54.0	16.6	74.4	146.7	109.0	84.9		
Net acquisition of financial assets	48.1	-84.3	-79.4	-2.6	-6.4	-37.4	-52.7	-115.3	-53.7	-70.7	-77.4	-104.3		
Domestic assets	48.1	-84.3	-79.4	-2.6	-6.4	-37.4	-52.7	-115.3	-53.7	-70.7	-77.4	-104.3		
Currency and deposits	87.0	-51.9	28.0	102.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Foreign assets	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Net incurrence of liabilities	122.0	-104.5	-171.3	22.6	-41.1	-107.0	-296.1	-321.4	-231.5	-402.1	-426.3	-562.8		
Domestic liabilities	13.5	-78.1	-77.1	104.5	5.0	-10.0	-170.1	-90.2	-151.1	-224.5	-185.7	-160.1		
Debt securities	100.4	30.1	169.6	230.3	60.0	110.2	50.4	100.5	-87.5	-205.0	-342.5	-70.0		
Foreign liabilities	108.5	-26.4	-94.2	-82.0	-46.2	-97.0	-126.1	-231.2	-80.4	-177.6	-240.6	-402.7		
Loans	108.5	-26.4	-94.2	-82.0	-46.2	-97.0	-126.1	-231.2	-80.4	-177.6	-240.6	-402.7		
Drawings	302.1	369.9	337.2	230.3	32.5	99.6	149.2	162.0	32.7	105.3	155.4	163.1		
For budget support	155.3	279.8	278.2	43.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
For investment projects	146.8	90.1	59.0	186.5	32.5	99.6	149.2	162.0	32.7	105.3	155.4	163.1		
Amortization	193.6	396.2	431.4	312.3	78.6	196.6	275.3	393.2	113.1	282.9	396.0	565.7		
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	189.5	189.5	103.4	184.7	239.9	373.6		
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	189.5	189.5	103.4	184.7	239.9	373.6		
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	103.8	103.8	103.4	158.6	213.8	269.0		
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	85.7	85.7	0.0	0.0	0.0	52.4		
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	26.1	26.1	52.2		
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Statistical discrepancy	-1.2	-0.3	-16.6	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Memorandum items														
Net lending excluding externally-financed operations	74.1	110.6	167.4	160.0	67.3	169.2	203.2	178.6	107.1	252.0	264.4	247.9		

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ Tables 5a, 5c and 5e comprise central government according to international standards

Tabela 5d. Republika Srpska: Izvještaj o operacijama generalne vlade, 2012–17. 1/
(U mil. KM)

	2012	2013	2014		2015		2016				2017			
			Dec.		Dec.		Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
			Act.	Act.	Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	3,738.1	3,628.8	3,787.1	3,899.9	870.1	1,895.1	2,908.1	3,962.8	889.5	1,960.1	3,017.5	4,132.0		
Taxes	1,858.9	1,793.3	1,816.5	1,918.2	450.7	966.6	1,482.0	1,988.8	482.2	1,017.8	1,568.7	2,110.3		
Direct taxes	423.0	434.9	399.4	414.6	108.6	228.1	323.6	424.5	113.4	242.4	347.0	461.5		
Indirect taxes	1,430.2	1,355.6	1,412.5	1,471.5	342.0	727.5	1,137.7	1,533.0	359.5	757.5	1,199.5	1,616.2		
Other taxes	5.7	2.9	4.6	32.1	0.1	11.0	20.7	31.3	9.3	17.9	22.2	32.7		
Social security contributions	1,350.6	1,341.6	1,429.5	1,466.4	305.1	679.4	1,048.3	1,437.1	321.0	687.7	1,062.1	1,472.1		
Grants	81.9	55.4	66.6	61.8	17.0	32.7	49.1	65.4	18.4	36.8	55.3	73.7		
Other revenue	446.7	438.5	474.5	453.5	97.2	216.4	328.7	471.5	67.9	217.8	331.4	475.9		
Expenditure	4,029.8	3,774.9	4,183.8	3,977.8	866.5	1,868.4	2,979.1	4,155.7	909.4	1,951.9	3,050.7	4,366.0		
Expense	3,536.2	3,409.3	3,687.8	3,631.3	809.7	1,737.0	2,686.6	3,688.7	845.6	1,763.5	2,695.6	3,769.7		
Compensation of employees	952.5	901.1	949.4	958.3	240.1	475.9	716.1	958.9	229.4	465.9	699.8	947.7		
Use of goods and services	978.7	955.8	1,020.1	1,000.1	121.9	276.2	439.2	621.8	140.6	287.8	442.3	649.9		
Social benefits	1,232.9	1,244.4	1,397.7	1,354.5	403.7	841.7	1,284.2	1,730.8	424.7	864.6	1,309.6	1,785.3		
Interest	87.2	97.6	100.5	115.0	22.1	65.2	90.7	141.5	23.0	78.3	101.4	156.0		
Subsidies	146.4	123.4	110.1	104.5	7.9	31.3	71.9	108.3	9.6	26.0	70.7	103.2		
Other expense	138.3	86.9	110.1	99.0	14.1	46.7	84.5	127.2	18.3	40.9	71.8	127.5		
Net acquisition of nonfinancial assets	493.7	365.6	496.0	346.5	56.8	131.4	292.5	467.0	63.8	188.4	355.1	596.3		
Acquisition of nonfinancial assets	517.4	385.9	526.8	383.2	64.3	148.6	319.9	503.3	70.5	203.0	377.7	633.3		
Foreign financed capital spending	197.6	186.5	265.8	237.2	44.6	78.0	187.0	287.3	30.9	101.4	199.5	322.0		
Domestically financed capital spending	319.8	199.4	261.1	146.0	19.6	70.6	132.8	216.0	39.6	101.5	178.2	311.3		
Disposal of nonfinancial assets	23.8	20.3	30.9	36.7	7.5	17.2	27.4	36.3	6.7	14.5	22.6	36.9		
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	202.0	219.5	99.3	268.6	60.4	158.1	221.5	274.1	43.9	196.6	321.9	362.4		
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-291.7	-146.1	-396.7	-77.9	3.6	26.7	-71.0	-192.9	-19.9	8.2	-33.2	-234.0		
Net acquisition of financial assets	173.1	79.2	39.3	31.1	29.6	-49.3	-28.5	-3.2	-10.7	-2.1	20.8	69.9		
Domestic assets	173.1	79.2	39.3	31.1	29.6	-49.3	-28.5	-3.2	-10.7	-2.1	20.8	69.9		
Currency and deposits	-23.6	-5.3	81.6	17.1	34.5	0.1	0.1	-25.9	0.1	0.1	0.1	0.1		
Net incurrence of liabilities	462.7	262.3	413.3	72.2	18.5	-76.0	-66.6	80.7	-42.5	-102.7	-66.0	108.4		
Domestic liabilities	136.6	80.4	214.4	-18.0	-38.8	-42.1	-92.9	20.8	-28.5	-48.2	-45.3	87.3		
Debt securities	-13.8	-8.6	98.1	121.2	47.2	23.5	70.0	127.9	-41.5	-31.7	-21.8	-10.6		
Government obligations under the Law on Internal Debt, issued guarantees, and other obligations from previous years	-117.4	-109.6	-19.3	-2.3	0.0	-51.1	-85.7	-36.8	-28.2	-49.9	-88.3	-122.2		
Loans	183.5	62.7	33.3	-80.2	-62.1	-14.5	-77.2	-70.3	41.1	33.3	64.8	220.2		
Other accounts payable	84.4	135.9	102.2	-56.7	-23.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Loans	326.0	181.9	198.9	92.2	57.3	-33.8	26.3	59.9	-14.0	-54.5	-20.6	21.0		
Drawings	444.7	394.7	430.8	274.1	89.5	72.0	174.4	271.4	42.1	85.7	175.6	301.3		
For budget support	78.1	179.4	154.3	29.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
For investment projects	366.6	215.3	276.5	244.9	89.5	72.0	174.4	271.4	42.1	85.7	175.6	301.3		
Amortization	118.7	212.8	231.9	181.9	32.2	105.8	148.1	211.6	56.1	140.1	196.2	280.3		
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	-2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Statistical discrepancy / financing gap	2.1	-37.0	22.8	36.9	7.5	0.0	109.0	109.0	51.7	92.4	119.9	195.5		

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ General Government statement of Operation includes entity central government, local governments and social security and other funds

Tabela 5e. Republika Srpska: Konsolidovani izvještaj o operacijama centralne vlade, 2012–
17. 1/
(U mil. KM)

	2012	2013	2014		2015		2016				2017			
			Dec.		Dec.		Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
			Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	1,762.8	1,670.2	1,754.6	1,817.8	592.6	1,264.3	1,924.6	2,606.3	618.2	1,319.4	2,009.4	2,747.6		
Taxes	1,437.3	1,360.7	1,374.3	1,441.6	346.7	749.2	1,136.5	1,522.4	379.5	799.7	1,211.4	1,632.6		
Direct taxes	345.1	350.5	324.2	337.9	93.6	194.4	271.8	351.0	97.4	204.3	288.7	378.7		
Indirect taxes	1,088.2	1,007.9	1,046.8	1,074.6	253.0	545.2	845.8	1,143.2	273.4	579.0	902.5	1,224.3		
Other taxes	4.1	2.4	3.3	29.1	0.0	9.6	18.9	28.2	8.7	16.4	20.3	29.5		
Social security contributions	0.0	0.0	42.6	73.9	173.9	370.2	570.8	775.3	173.2	371.0	573.0	794.2		
Grants	70.1	52.2	60.3	56.0	16.8	32.7	49.1	65.4	18.4	36.8	55.3	73.7		
For budget support	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
For investment projects	70.1	52.2	60.3	56.0	16.8	32.7	49.1	65.4	18.4	36.8	55.3	73.7		
Other revenue	255.0	257.1	267.0	244.9	54.4	111.3	167.2	242.2	47.2	111.9	169.7	247.2		
Expenditure	1,826.3	1,634.7	1,991.4	1,815.6	560.9	1,189.4	1,926.2	2,606.9	590.3	1,254.2	1,952.5	2,801.8		
Expense	1,672.7	1,524.0	1,761.6	1,691.3	539.8	1,151.5	1,827.0	2,524.8	555.5	1,170.6	1,814.3	2,564.8		
Compensation of employees	722.6	677.7	718.0	730.7	186.3	372.1	559.0	745.7	179.0	361.7	542.1	733.7		
Use of goods and services	150.6	156.9	163.0	151.7	20.0	50.6	99.9	149.3	20.5	52.0	87.6	156.0		
Social benefits	247.7	230.6	327.5	270.8	296.6	607.6	928.0	1,248.5	307.2	619.9	937.3	1,281.2		
Interest	64.6	64.6	68.4	80.3	16.9	48.6	66.8	108.8	16.4	60.9	76.5	121.8		
Subsidies	128.8	112.8	99.8	94.6	6.2	25.7	61.9	98.1	6.3	20.1	60.3	92.6		
Transfers to other general government units	284.5	242.7	320.3	312.0	11.4	25.8	66.1	106.5	21.4	41.7	79.5	114.5		
Other expense	73.8	38.7	64.7	51.2	2.5	21.2	45.4	67.9	4.7	14.3	31.0	65.0		
Net acquisition of nonfinancial assets	153.6	110.7	229.8	124.3	21.1	38.0	99.2	145.1	34.8	83.6	138.3	237.0		
Acquisition of nonfinancial assets	161.3	117.4	243.3	143.0	24.9	47.3	114.1	162.9	37.0	89.8	147.9	254.6		
Foreign financed capital spending	104.6	67.1	122.0	86.4	18.4	24.9	71.9	89.1	21.1	42.3	71.5	102.0		
Domestically financed capital spending	56.7	50.4	121.4	56.6	6.5	22.4	42.2	73.7	15.9	47.6	76.4	152.6		
Disposal of nonfinancial assets	7.7	6.7	13.6	18.7	3.8	9.3	15.0	17.8	2.1	6.3	9.6	17.6		
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	90.1	146.3	-7.0	126.5	52.8	112.8	97.6	81.5	62.8	148.8	195.1	182.8		
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-63.5	35.5	-236.8	2.2	31.7	74.9	-1.6	-63.6	27.9	65.3	56.9	-54.2		
Net acquisition of financial assets	344.0	109.7	59.1	65.0	51.6	3.9	18.6	8.0	21.3	35.6	54.8	77.2		
Domestic assets	344.0	109.7	59.1	65.0	51.6	3.9	18.6	8.0	21.3	35.6	54.8	77.2		
Currency and deposits	-33.8	12.7	69.0	5.8	-18.5	0.0	0.0	-26.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Loans	322.7	93.5	42.9	4.8	74.7	3.9	18.6	33.9	21.3	35.6	54.8	77.2		
Equity and investment fund shares	43.4	4.3	-40.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Net incurrence of liabilities	407.5	74.2	296.4	71.4	18.4	-70.9	-88.9	-37.5	-58.4	-122.0	-122.0	-64.1		
Domestic liabilities	129.1	-13.9	165.1	36.6	-38.9	-23.1	-68.4	5.8	-41.8	-48.0	-35.8	59.5		
Debt securities	-14.1	-3.9	101.6	124.7	47.7	23.5	70.0	127.9	-41.5	-31.7	-21.8	-10.6		
Government obligations under the Law on Internal Debt, issued guarantees, and other obligations from previous years	-66.5	-7.4	-19.3	-2.3	0.0	-50.6	-84.7	-32.0	-27.8	-49.3	-87.2	-117.0		
Loans	148.4	11.5	15.2	-55.8	-45.9	3.9	-53.7	-90.1	27.5	33.0	73.3	187.1		
Foreign liabilities	278.4	88.1	131.3	34.8	57.3	-47.8	-20.4	-43.3	-16.5	-74.1	-86.2	-123.6		
Drawings	390.3	296.7	361.1	204.5	89.5	58.0	127.7	168.3	39.5	66.1	110.0	156.7		
Amortization	111.9	208.6	229.8	169.7	32.2	105.8	148.1	211.6	56.1	140.1	196.2	280.3		
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	109.0	109.0	51.7	92.4	119.9	195.5		
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	109.0	109.0	51.7	92.4	119.9	195.5		
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	51.9	51.9	51.7	79.3	106.9	134.5		
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	57.1	57.1	0.0	0.0	0.0	35.0		
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	13.0	13.0	26.1		
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Statistical discrepancy	-11.7	0.0	-0.5	-8.6	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Memorandum items														
Net lending excluding externally-financed operations	-29.0	50.4	-175.1	32.6	33.3	67.1	21.3	-39.9	30.6	70.7	73.1	-25.9		

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ Tables 5a, 5c and 5e comprise central government according to international standards.

Tabela 6. Bosna i Hercegovina: Monetarni pregled, 2013–16.

	2013	2014	2015	2016
	Dec	Dec	Dec	Dec
				Proj.
(Million KM, end of period)				
Net foreign assets	6,401	7,514	8,490	8,846
Foreign assets	9,731	10,475	11,104	11,512
Foreign liabilities	3,330	2,961	2,614	2,666
Net domestic assets	9,691	9,787	10,154	11,139
Domestic credit	15,612	16,039	16,500	16,994
Claims on general government (net)	403	580	697	697
Claims on nongovernment	15,209	15,459	15,803	16,297
Other items (net)	-5,921	-6,253	-6,345	-5,855
Broad money (M2)	16,094	17,269	18,647	19,985
Narrow money (M1)	6,696	7,310	8,181	8,696
Currency	2,542	2,814	3,055	3,634
Demand deposits	4,153	4,496	5,126	5,062
Quasi-money (M1)	9,398	9,959	10,466	11,288
Time and savings deposits	3,006	3,377	3,563	3,237
Foreign currency deposits	6,392	6,581	6,904	8,051
Net foreign assets	6.2	6.9	5.7	1.9
Net domestic assets	1.7	0.6	2.1	5.3
Domestic credit	4.0	2.7	2.7	2.7
Claims on general government (net)	1.3	1.1	0.7	0.0
Claims on nongovernment	2.7	1.6	2.0	2.7
Other items (net)	-2.3	-2.1	-0.5	2.6
Broad money (M2)	7.9	7.3	8.0	7.2
<i>Memorandum items:</i>				
(Annual percent change)				
Broad money (M2)	7.9	7.3	8.0	7.2
Reserve money (RM)	10.3	9.4	8.8	4.9
Credit to the private sector	2.3	1.8	2.6	3.2
(Percent)				
Credit to the private sector (in percent of GDP)	55.2	55.0	54.6	54.6
Broad money (in percent of GDP)	60.2	63.2	66.1	68.6
Central bank net foreign assets (in percent of monetary base)	110.8	112.1	113.3	113.2
(Ratio)				
Velocity (GDP/end-of-period M2)	1.6	1.5	1.4	1.5
Reserve money multiplier (M2/RM)	2.5	2.5	2.4	2.5

Source: CBBH and IMF staff estimates and projections.

Tabela 7. Bosna i Hercegovina: Predloženi raspored kupovina u okviru Proširenog aranžmana, 2016–19-

	Available on or after	Amount of Purchase		Conditions
		In millions of SDRs	In percent of quota ¹	
1	September 7, 2016	63.4125	23.911	Board approval of the arrangement.
2	December 25, 2016	63.4125	23.911	First review based on end-September 2016 performance criteria
3	March 25, 2017	33.8200	12.753	Second review based on end-December 2016 performance criteria
4	June 25, 2017	33.8200	12.753	Third review based on end-March 2017 performance criteria
5	September 25, 2017	33.8200	12.753	Forth review based on end-June 2017 performance criteria
6	December 25, 2017	33.8200	12.753	Fifth review based on end-September 2017 performance criteria
7	March 25, 2018	33.8200	12.753	Sixth review based on end-December 2017 performance criteria
8	June 25, 2018	33.8200	12.753	Seventh review based on end-March 2018 performance criteria
9	September 25, 2018	33.8200	12.753	Eighth review based on end-June 2018 performance criteria
10	December 25, 2018	33.8200	12.753	Ninth review based on end-September 2018 performance criteria
11	March 25, 2019	22.8285	8.608	Tenth review based on end-December 2018 performance criteria
12	June 25, 2019	22.8285	8.608	Eleventh review based on end-March 2019 performance criteria
Total		443.0420	167.06	

¹ The quota is SDR 265.2 million.

Tabela 8. Bosna i Hercegovina: Predloženi kvantitativni kriteriji izvršenja i indikativni ciljevi u okviru Proširenog aranžmanom (eng. EFF) u periodu 2016–19. godina
(Kumulativni tok od kraja prethodne godine; u milionima KM)

	2016		2017	
	End September	End December	End March	End June
Performance Criteria				
Floor on the net lending of 1/				
Institutions of BiH	56.9	12.6	18.1	35.8
Federation central government	203.2	178.6	107.1	252.0
RS central government	21.3	-39.9	30.6	70.7
Ceiling on contracting and guaranteeing of new nonconcessional short-term external debt by				
Institutions of BiH	0	0	0	0
Federation general government	0	0	0	0
RS general government	0	0	0	0
CBBH	0	0	0	0
Ceiling on accumulation external payment arrears by 2/				
Institutions of BiH	0	0	0	0
Federation general government	0	0	0	0
RS general government	0	0	0	0
CBBH	0	0	0	0
Ceiling on transfers and credits from the CBBH to the public sector (cumulative) 2/ 3/	0	0	0	0
Indicative targets				
Ceiling on current expense 4/				
Institutions of BiH	611	845	193	395
Federation central government	1021	1469	292	637
RS central government	1827	2525	555	1171
Ceiling on accumulation of domestic arrears by				
Institutions of BiH	0	0	0	0
Federation central government	0	0	0	0
RS central government	0	0	0	0
Floor on the net lending of the general government of BiH 1/	432.9	254.2	171.7	390.1
Ceiling on changes in the stock of "other accounts payable"				
Federation general government	100.0	100.0	100.0	100.0
RS general government	100.0	100.0	100.0	100.0
Floor on the ITA gross revenue collection	4,917.1	6,651.8	1,484.1	3,133.8

1/ Excluding foreign financed operations as defined in TMU.

2/ Continuous.

3/ Exclude transfers of the CBBH's annual net profit to the institution in charge of BiH budget upon the end of the CBBH financial year, as stipulated in the Law of the CBBH.

4/ As defined in TMU.

Tabela 9. Bosna i Hercegovina: Strukturalni uvjeti

	Mjere	Datum provjere	Status
Prethodne mjere			
1	Objediniti sve informacije o poreznim obveznicima iz sve četiri porezne uprave i sveobuhvatne informacije o preduzećima koje su u posjedu entitetskih agencija za informatičke, finansijske i posredničke usluge u bazu podataka koja je raspoloživa i može se u potpunosti pretraživati u svakoj od četiri porezne uprave.		Ispunjeno
2	Na Vladi Federacije BiH usvojiti strateški plan obuzdavanja potrošnje na plate i smanjenje ukupne zaposlenosti u javnom sektoru.		Ispunjeno
3	Na Vladi RS usvojiti strateški plan obuzdavanja potrošnje na plate i smanjenje ukupne zaposlenosti u javnom sektoru.		Ispunjeno
4	Na Vijeću ministara BiH usvojiti strateški plan obuzdavanja potrošnje na plate i smanjenje ukupne zaposlenosti u javnom sektoru.		Ispunjeno
5	Angažirati renomirane međunarodne revizore da obave detaljnu reviziju kvaliteta aktive banaka koje su bile pod pojačanom supervizijom u 2015. godini ili su u periodu 2012-14. godine doživjele rapidnu kreditnu ekspanziju u odnosu na tržište (tj. Imale prosječnu godišnju stopu kreditnog rasta višu od 10 posto tokom tog perioda), a za koje već nisu obavljene revizije kvaliteta aktive.		Ispunjeno
Strukturalne odrednice			
1	Kontinuirano se pridržavati pravila valutnog odbora u obliku u kojem je ustanovljen zakonom.	Kontinuirano	
2	Uzdržati se od povećanja plata u javnom sektoru, uključujući uzdržavanje od povećanja osnovice za plaće, koeficijenata inaknada.	Kontinuirano	
3	Uzdržati se od nametanja obaveze konverzije bilo kakvih zajmova u stranoj valuti u domaću valutu.	Kontinuirano	
4	Prilagođavati koeficijent za raspodjelu prihoda od indirektnih poreza na kvartalnoj osnovi i vršiti poravnanja potraživanja po osnovu indirektnih poreza na polugodišnjoj osnovi.	Kvartalno	
5	Izvršiti u Agenciji za bankarstvo Federacije BiH konačnu procjenu planova za dokapitalizaciju banaka u kojima je na osnovu rezultata revizije kvaliteta aktive utvrđen nedostatak kapitala.	Kraj novembra/ studnog 2016.	
6	Na nivou Vlade FBiH, u konsultacijama sa Grupom Svjetske banke i/ili EBRD završiti finansijsku i operativnu temeljitu procjenu vrijednosti (due diligence) za preduzeća BH Telecom i HT Mostar.	Kraj oktobra/ listopada 2016.	
7	Na Parlamentu Federacije usvojiti novi nacrt Zakona o bankama i izmjene i dopune Zakona o Agenciji za bankarstvo u skladu s preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/ studnog 2016.	
8	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti novi nacrt Zakona o bankama i izmjene i dopune Zakona o Agenciji za bankarstvo u skladu s preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/ studnog 2016.	

Tabela 9. Bosna i Hercegovina: Strukturni uvjeti (završetak)

9	Na Parlamentu BiH usvojiti izmjene i dopune Zakona o osiguranju depozita u bankama u BiH u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/ studenog 2016.
10	Izvršiti u Agenciji za bankarstvo RS konačnu procjenu planova za dokapitalizaciju banaka u kojima je na osnovu rezultata revizije kvaliteta aktive utvrđen nedostatak kapitala.	Kraj novembra/ studenog 2016.
11	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti izmjene i dopune Zakona o IRBRS u skladu s preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/ studenog 2016.
12	Na Parlamentu FBiH usvojiti izmjene i dopune Zakona o Razvojnoj banci Federacije u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/ studenog 2016.
13	Vlada Federacije da dostavi Parlamentu izmjene i dopune Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama kako bi pojačali kontrolu nad nižim nivoima vlasti.	Kraj decembra/ prosinca 2016.
14	Na nivou Vlade Federacije pripremiti izvještaj i plan poboljšanja usmjeravanja socijalnih transfera na osnovu centralizovane baze podataka korisnika.	Kraj decembra/ prosinac 2016.
15	Usvojiti novi automatski sistem raspodjele prihoda koje ubire UIO u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj decembra/ prosinca 2016.
16	Na Vladi Federacije usvojiti plan restrukturiranja željeznica, izrađen uz pomoć Svjetske banke.	Kraj decembra/ prosinca 2016.
17	Na Vladi RS usvojiti plan restrukturiranja željeznica, izrađen uz pomoć Svjetske banke.	Kraj decembra/ prosinca 2016.
18	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti izmjene i dopune Zakon o porezu na dobit s ciljem unapređenja konzistentnosti, izbjegavanja dvostrukog oporezivanja između entiteta i smanjenja poreznih poticaja, u skladu s preporukama osoblja MMF-a.	Kraj decembra/ prosinca 2016.
19	Federacija će proširiti sistem trezora na informacijske sisteme upravljanja budžetom u kantonima.	Kraj marta/ožujka 2017.
20	Na nivou Vlade RS usvojiti proširenje sistem trezora na zdravstvene ustanove (domove zdravlja i bolnice).	Kraj marta/ožujka 2017.
21	Vlada Federacije da završi III fazu procesa revizije za sve kategorije korisnika boračkih naknada, uključujući i penzije ostvarene pod povoljnijim uslovima.	Kraj juna/lipnja 2017.
22	Na Vladi Federacije usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	Kraj juna/lipnja 2017.
23	Na Vladi RS usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	Kraj juna/lipnja 2017.
24	Na Vijeću ministara BiH usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	Kraj juna/lipnja 2017.

Tabela 10. Bosna i Hercegovina: Pokazatelji sposobnosti za otplaćivanje duga MMF-u, 2011–27.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Act.		Proj.											
Fund repurchases and charges 1/														
In millions of SDRs	152.1	43.2	59.8	145.1	151.8	76.2	7.7	34.9	56.2	74.7	76.8	76.0	75.3	47.8
In millions of euros	173.8	54.5	75.1	181.6	189.9	95.4	9.6	43.7	70.3	93.4	96.1	95.1	94.2	59.8
In percent of exports of goods and NFS	3.6	1.1	1.4	3.3	3.3	1.6	0.2	0.7	1.0	1.3	1.3	1.2	1.1	0.7
In percent of external public debt service	44.2	18.0	19.4	35.1	36.8	21.0	2.0	9.3	14.7	19.8	20.2	20.1	19.8	12.6
In percent of general government revenues	2.9	0.9	1.2	2.7	2.7	1.3	0.1	0.5	0.8	1.0	0.9	1.3	1.6	1.2
In percent of gross official reserves	4.3	1.2	1.6	3.6	3.6	1.7	0.2	0.7	1.1	1.3	1.3	1.2	1.1	0.7
Fund credit outstanding 1/														
In millions of SDRs	454.9	416.4	475.6	474.5	466.1	443.0	443.0	416.3	367.0	296.9	223.1	149.2	75.4	28.3
In millions of euros	519.9	525.0	597.1	593.7	583.1	554.3	554.3	520.8	459.1	371.5	279.1	186.7	94.3	35.4
In percent of quota	269.0	246.2	179.5	179.1	175.9	167.2	167.2	157.1	138.5	112.0	84.2	56.3	28.4	10.7
In percent of GDP	3.7	3.6	4.0	3.8	3.6	3.2	3.0	2.6	2.2	1.6	1.1	0.7	0.3	0.1
In percent of gross official reserves	13.0	11.9	12.8	11.9	11.1	10.0	9.4	8.4	7.0	5.3	3.8	2.4	1.1	0.4
Memorandum items:														
Exports of goods and services (millions of euros)	4,766	5,043	5,196	5,446	5,711	5,988	6,278	6,582	6,901	7,235	7,585	7,953	8,338	8,742
External public debt service (millions of euros)	393	302	388	517	517	453	485	469	477	473	475	474	475	474
Quota (millions of SDRs)	169	169	265	265	265	265	265	265	265	265	265	265	265	265
Quota (millions of euros)	193	213	333	332	332	332	332	332	332	332	332	332	332	332
Gross official reserves (millions of euros)	4,013	4,413	4,672	4,986	5,254	5,558	5,880	6,220	6,580	6,961	7,364	7,790	8,241	8,717
GDP (millions of euros)	13,938	14,415	14,885	15,559	16,374	17,490	18,682	19,956	21,316	22,769	24,321	25,978	27,749	29,640
Euros per SDR	1.14	1.26	1.26	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25

Source: Fund staff estimates.

1/ Based on existing and prospective drawings (Table 7).

Tabela 11a. Bosna i Hercegovina: Bruto zahtjevi za finansiranjem 2015–19.
(U mil. eur)

	2015	2016	2017	2018	2019
Financing requirements	1,445	1,518	1,780	1,805	1,759
Current account deficit	812	793	921	939	947
Amortization	632	725	860	867	812
Government	249	313	438	436	370
Other	383	413	422	430	441
Financing	1,445	1,366	1,489	1,537	1,634
Capital transfers	189	194	198	202	205
FDI	206	330	445	439	468
Net bank financing	-86	40	41	88	109
Foreign loans	1,268	922	1,031	989	1,070
Government	224	342	383	425	443
Other	1,044	580	648	564	627
Gross international reserves (- = increase)	-450	-209	-314	-268	-304
Other 1/	319	88	88	88	88
Financing gap	0	153	291	269	124
IMF	0	80	206	169	99
EU	0	0	40	55	25
World Bank	0	73	45	45	0

Tabela 11b. Bosna i Hercegovina: Bruto zahtjevi za finansiranjem 2015–19.
(U procentima BDP-a)

	2015	2016	2017	2018	2019
Financing requirements	10.0	10.2	11.4	11.0	10.1
Current account deficit	5.6	5.3	5.9	5.7	5.4
Amortization	4.4	4.9	5.5	5.3	4.7
Government	1.7	2.1	2.8	2.7	2.1
Other	2.7	2.8	2.7	2.6	2.5
Financing	10.0	9.2	9.6	9.4	9.4
Capital transfers	1.3	1.3	1.3	1.2	1.2
FDI	1.4	2.2	2.9	2.7	2.7
Net bank financing	-0.6	0.3	0.3	0.5	0.6
Foreign loans	8.8	6.2	6.6	6.0	6.2
Government	1.6	2.3	2.5	2.6	2.5
Other	7.2	3.9	4.2	3.4	3.6
Gross international reserves (- = increase)	-3.1	-1.4	-2.0	-1.6	-1.7
Other 1/	2.2	0.6	0.6	0.5	0.5
Financing gap	0.0	1.0	1.9	1.6	0.7
IMF	0.0	0.5	1.3	1.0	0.6
EU	0.0	0.0	0.3	0.3	0.1
World Bank	0.0	0.5	0.3	0.3	0.0

Source: IMF staff projections and calculations.

1/ It includes net errors and omissions, net portfolio flows and asset transactions of general government and non-bank private sector.

Tabela 12. Bosna i Hercegovina: Pokazatelji finansijskog zdravlja 2010–15.
(U procentima)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Capital</i>						
Tier 1 capital to risk-weighted assets (RWA)	12.6	13.6	14.1	15.2	14.4	14.0
Net capital to RWA	16.2	17.2	17.0	17.8	16.3	15.1
<i>Quality of assets</i> ¹						
Nonperforming loans to total loans	11.4	11.8	13.5	15.1	14.0	13.7
Nonperforming assets (NPAs) to total assets	8.1	8.8	10.3	11.4	10.5	10.1
NPAs net of provisions to tier 1 capital	46.1	26.1	30.4	31.5	27.9	26.7
Provision to NPAs	40.8	68.2	67.4	68.0	71.3	72.6
<i>Profitability</i>						
Return on assets ²	-0.6	0.7	0.6	-0.2	0.7	0.4
Return on equity ²	-5.5	5.9	5.0	-1.4	5.7	3.0
Net interest income to gross income	60.1	63.8	63.7	62.3	61.5	62.2
Noninterest expenses to gross income	109.0	86.3	87.2	101.2	84.6	90.5
<i>Liquidity</i>						
Liquid assets to total assets	29.0	27.3	25.4	26.4	26.8	26.4
Liquid assets to short- term financial liabilities	49.7	46.7	44.1	46.2	46.1	44.1
Short- term financial liabilities to total financial liabilities	66.9	68.4	67.9	67.3	68.5	70.7
<i>Foreign exchange risk</i>						
Foreign currency and indexed loans to total loans	70.0	66.7	63.1	62.9	62.3	61.8
Foreign currency liabilities to total financial liabilities	67.0	66.0	65.2	63.8	62.7	60.3
Net open position	4.4	16.1	5.4	6.7	10.6	10.2

Source: CBBH.

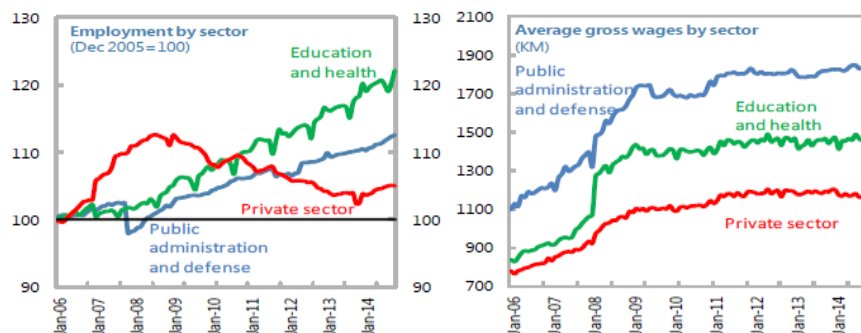
¹ Prior to 2010, assets classified as loss, alongside the provisions made against them, were held off-balance sheet by banks in E. This lowered the reported NPL ratios and coverage of nonperforming loans by provisions. Starting with the December 2010 data in the RS, and the December 2011 data in the Federation, banks record on-balance sheet the "loss" loans and related accrued interest and provisions, resulting in a structural break in the series.

² Interyear values obtained by summing up the quarterly net income in the current and the preceding three quarters.

Aneks I. Smanjenje ukupnog izdvajanja za plate u javnom sektoru: Izazovi i perspektive

Politike vlasti će imati za cilj da značajno smanje ukupno izdvajanje za plate i zaposlenost u javnom sektoru tokom trajanja Proširenog aranžmana - EFF, kako bi se javna potrošnja preusmjerila u investicije. Raniji pokušaji su bili djelomično uspješni. Složena struktura vlasti u BiH čini ovaj zadatak izazovnim.

Kontekst: Ukupna izdvajanja za plate u javnom sektoru u BiH su velika i potiskuju važnu investicionu potrošnju za poticanje rasta. Visoko poresko opterećenje rada i značajno veće plate u javnom u odnosu na privatni sektor su povezani sa slabim porastom zaposlenosti u privatnom sektoru. Mjere politike za smanjenje ukupnog izdvajanja za plate u javnom sektoru, koje su bile dio programa Fonda gotovo čitavu deceniju, bile su uglavnom uspješne u ograničavanju rasta, tokom kasnih 2000-ih, povećanje ukupnog izdvajanja za plate na nivou generalne vlade (u smislu učešća u BDP-u) je zaustavljeno i na kraju djelomično preokrenuto. Do 2015. godine ukupno izdvajanje za plate nije bilo više u odnosu na isto u 2008. godini.¹

Source: BiH Agency for statistics, and IMF staff calculations.

1/ Private sector employment includes workers employed by a number of state-owned enterprises.

Izazovi:

- *Silazna rigidnost plata u javnom sektoru, zajedno s vrlo niskom inflacijom.* Često se događa da odluke o diskrecionom smanjenju plata ukidaju sudovi kao neustavne i to donosi fiskalne troškove. Novim zakonima o radu, kolektivnim ugovorima i reformom javne uprave će se raditi na rješavanju ovog problema.
- *Institucionalna fragmentacija.* Postoji 14 autonomnih vlada u BiH pri čemu se funkcije dupliraju, a kontrola bilo kog nivoa vlasti nad ukupnim nivoom zaposlenosti i plata u javnom sektoru je ograničena. U FBiH, najviše zaposlenih u javnom sektoru je na nivou autonomnih kantona. Potrebne su ustavne promjene ili pojačana kontrola od strane centralnih vlada da bi se ova pitanja rješavala.
- *Kontrola zapošljavanja u javnom sektoru.* Uprkos nedavnim poboljšanjima, sistemi za upravljanje centralizovanim platnim spiskovima nemaju univerzalnu pokrivenost. Velike kategorije zaposlenih su izvan sistema. Stoga su podaci o zaposlenosti u javnom sektoru nepotpuni. Nedostatak kontrole je olakšao politički motivirano zapošljavanje.
- *Prevelika zaposlenost u oblasti obrazovanja, zdravstva i u policiji.* Ovi sektori čine najveći dio zaposlenosti na nivou generalne vlade i bez rješavanja neefikasnosti u ovim sektorima, npr. viška nemedicinskog osoblja u zdravstvenom sektoru ili školski sistem koji je postao neefikasan zbog velikog smanjenja broja djece školskog uzrasta u proteklih 15 godina, ne može biti bilo kakvog značajnog smanjenja ukupnog izdvajanja za plate.

¹Ciljevi programa koji se odnose na ukupno izdvajanje za plate generalne vlade za 2015. godinu kretali su se između 11,3 i 12,0 posto BDP-a u prethodna dva Stand-by aranžmana. Izvršeno ostvarenje je prošle godine iznosilo 11,8 i bilo je znatno unutar ovog opsega, a na nivou iz 2008. godine

Sljedeći koraci: Vlasti će sačiniti strateške planove kojima će biti predviđeni načini za postupanje i prevazilaženje strukturalnih prepreka. One će iskoristiti reforme zdravstvenog sektora i javne uprave koje su dobile podršku Svjetske banke. U FBiH, ključno pitanje će biti koordinacija i saradnja sa kantonima. Ovi planovi će tada, na osnovu tehničke pomoći Svjetske banke i MMF-a biti operativni. Svjetska banka će pomoći u izradi registara zaposlenih u javnom sektoru što će biti realizovano kroz budžet za 2018. godinu. U međuvremenu, vlasti će održavati moratorijum na rast plata kako bi očuvale ono što je prethodne postignuto u smanjenju ukupnog izdvajanja za plate.

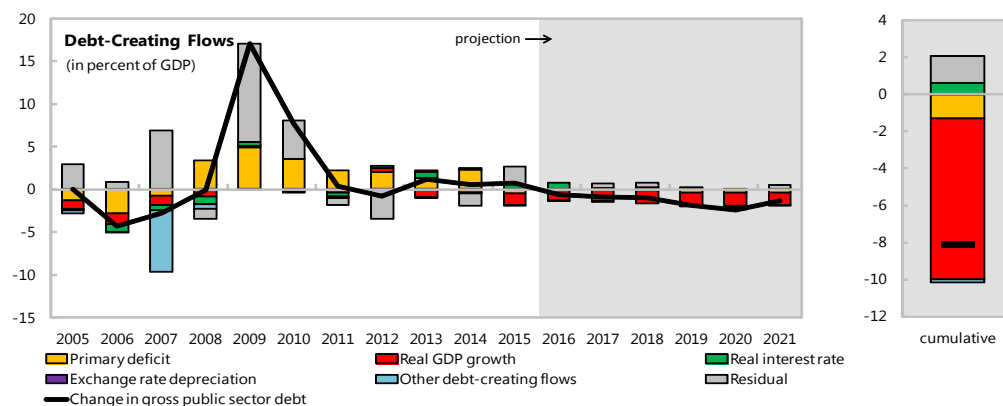
Aneks II. Bosna i Hercegovina: Analiza održivosti duga (eng. DSA)

Analiza održivosti duga javnog sektora (eng. DSA)–osnovni scenario

(U procentima BDP-a ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Debt, Economic and Market Indicators ^{1/}										As of 06/10/2016			
	Actual			Projections										Sovereign Spreads
	2005-2013 ^{2/}	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021					
Nominal gross public debt	32.1	44.0	44.7	44.2	43.2	42.3	40.4	38.0	36.6			EMBIG (bp) ^{3/}	n.a.	
Public gross financing needs	3.4	7.8	4.8	6.0	7.0	6.8	5.9	4.9	4.7			5Y CDS (bp)	n.a.	
Real GDP growth (in percent)	2.6	1.1	3.2	3.0	3.2	3.7	3.9	4.0	4.0			Ratings	Foreign	Local
Inflation (GDP deflator, in percent)	3.2	1.0	0.1	0.2	1.3	1.4	2.3	2.7	2.5			Moody's	B3	Baa2
Nominal GDP growth (in percent)	6.0	2.1	3.3	3.2	4.5	5.1	6.3	6.9	6.7			S&Ps	B	B
Effective interest rate (in percent) ^{4/}	2.2	1.5	1.5	1.9	1.6	1.9	2.1	2.3	2.5			Fitch	n.a.	n.a.

	Contribution to Changes in Public Debt										cumulative	debt-stabilizing primary balance ^{9/}
	Actual			Projections								
	2005-2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021			
Change in gross public sector debt	2.0	0.5	0.7	-0.6	-0.9	-1.0	-1.9	-2.4	-1.4	-8.1		
Identified debt-creating flows	-0.3	2.0	-1.3	-0.5	-1.4	-1.5	-2.1	-2.1	-1.9	-9.5		
Primary deficit	1.4	2.3	-0.5	0.0	0.0	-0.2	-0.4	-0.4	-0.4	-1.3		
Primary (noninterest) revenue and grants	45.2	43.4	43.6	43.4	43.5	43.4	43.4	43.4	43.3	260.4		
Primary (noninterest) expenditure	46.6	45.7	43.1	43.4	43.5	43.2	43.0	43.0	43.0	259.1		
Automatic debt dynamics ^{5/}	-0.8	-0.3	-0.8	-0.6	-1.2	-1.3	-1.7	-1.7	-1.5	-8.1		
Interest rate/growth differential ^{6/}	-0.8	-0.3	-0.8	-0.6	-1.2	-1.3	-1.7	-1.7	-1.5	-8.1		
Of which: real interest rate	-0.2	0.2	0.6	0.7	0.1	0.2	-0.1	-0.2	-0.1	0.6		
Of which: real GDP growth	-0.6	-0.5	-1.3	-1.3	-1.4	-1.5	-1.6	-1.5	-1.4	-8.7		
Exchange rate depreciation ^{7/}	0.0	0.0	0.0	...	...	...	...	...	...	...		
Other identified debt-creating flows	-0.9	0.0	0.0	0.0	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2		
General Govt - Financing - Privatizati	-0.9	0.0	0.0	0.0	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2		
Contingent liabilities	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Please specify (2) (e.g., ESM and Euro)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Residual, including asset changes ^{8/}	2.4	-1.4	2.1	-0.1	0.5	0.5	0.2	-0.2	0.5	1.4		

Source: IMF staff.

1/ Public sector is defined as general government.

2/ Based on available data.

3/ Long-term bond spread over German bonds.

4/ Defined as interest payments divided by debt stock (excluding guarantees) at the end of previous year.

5/ Derived as $[(r - \pi(1+g) - g + ae(1+r))/(1+g+\pi+g\pi)]$ times previous period debt ratio, with r = interest rate; π = growth rate of GDP deflator; g = real GDP growth rate; a = share of foreign-currency denominated debt; and e = nominal exchange rate depreciation (measured by increase in local currency value of U.S. dollar).

6/ The real interest rate contribution is derived from the numerator in footnote 5 as $r - \pi(1+g)$ and the real growth contribution as $-g$.

7/ The exchange rate contribution is derived from the numerator in footnote 5 as $ae(1+r)$.

8/ Includes asset changes and interest revenues (if any). For projections, includes exchange rate changes during the projection period.

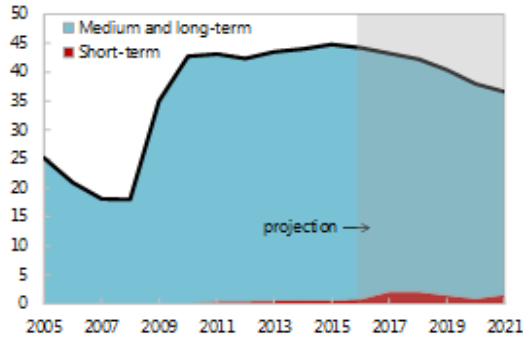
9/ Assumes that key variables (real GDP growth, real interest rate, and other identified debt-creating flows) remain at the level of the last projection year.

Bosna i Hercegovina DSA za javni dug – Struktura javnog duga i alternativni scenariji

Composition of Public Debt

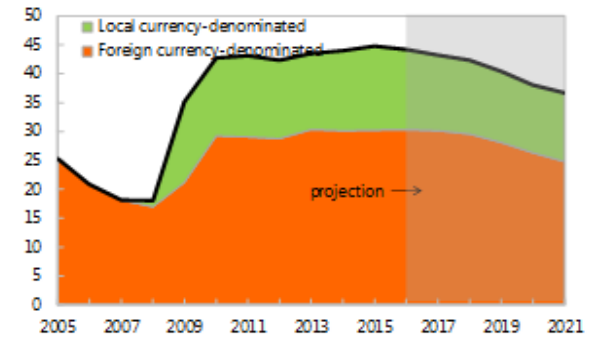
By Maturity

(in percent of GDP)

By Currency

(in percent of GDP)

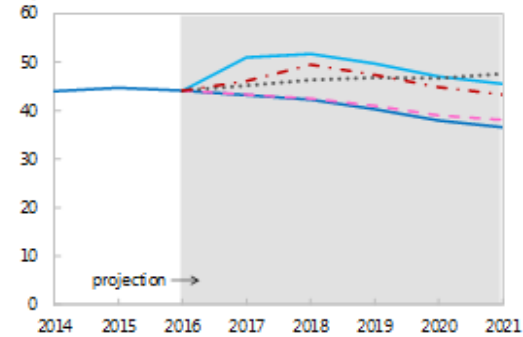

Alternative Scenarios

- Baseline
- Contingent Liability Shock
- ..... Historical
- - - Real GDP Growth Shock
- - - Constant Primary Balance

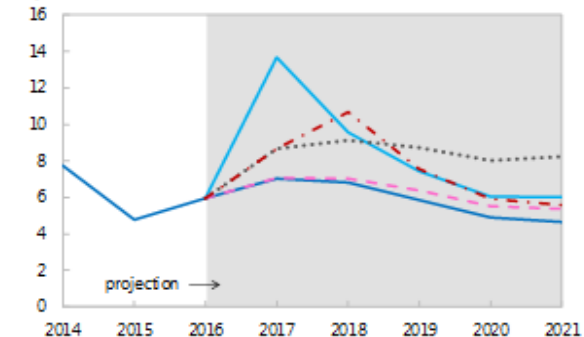
Gross Nominal Public Debt

(in percent of GDP)

Public Gross Financing Needs

(in percent of GDP)

Underlying Assumptions

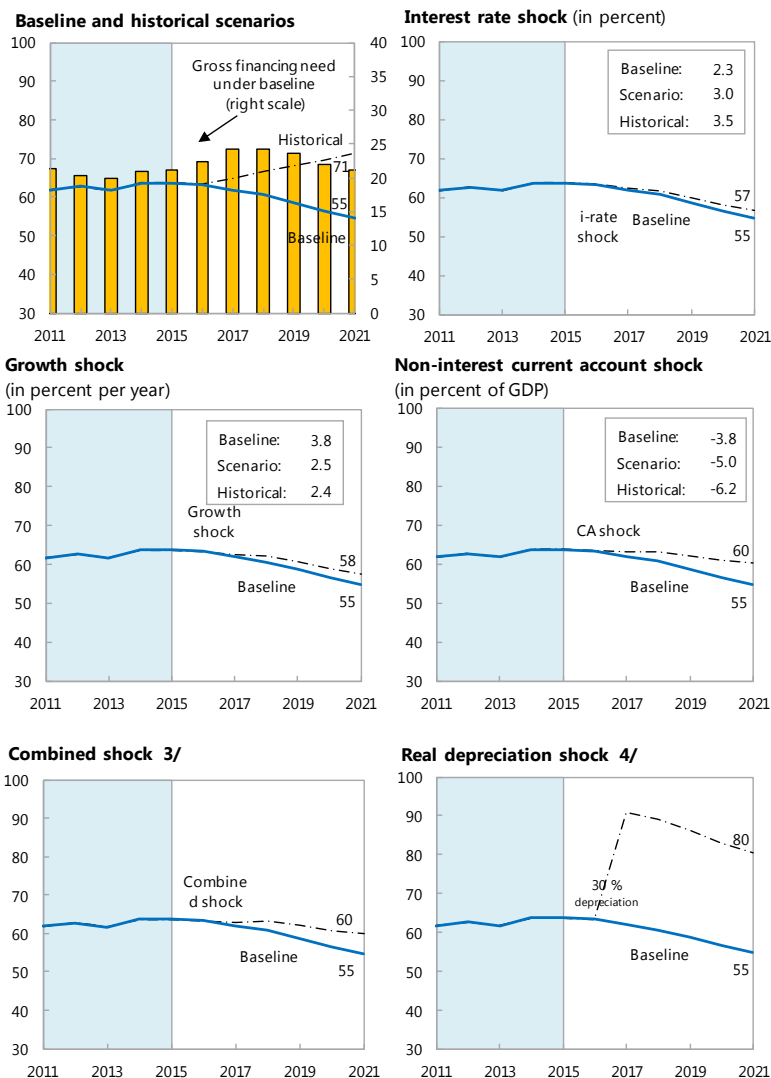
(in percent)

Baseline Scenario	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Real GDP growth	3.0	3.2	3.7	3.9	4.0	4.0
Inflation	0.2	1.3	1.4	2.3	2.7	2.5
Primary Balance	0.0	0.0	0.2	0.4	0.4	0.4
Effective Interest rate	1.9	1.6	1.9	2.1	2.3	2.5
Constant Primary Balance Scenario	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Real GDP growth	3.0	3.2	3.7	3.9	4.0	4.0
Inflation	0.2	1.3	1.4	2.3	2.7	2.5
Primary Balance	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Effective Interest rate	1.9	1.6	1.9	2.1	2.3	2.5
Real GDP growth Shock	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Real GDP growth	3.0	0.6	1.1	3.9	4.0	4.0
Inflation	0.2	0.6	0.7	2.3	2.7	2.5
Primary Balance	0.0	-1.4	-2.7	0.4	0.4	0.4
Effective Interest rate	1.9	1.6	1.9	2.3	2.5	2.7
Historical Scenario	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Real GDP growth	3.0	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
Inflation	0.2	1.3	1.4	2.3	2.7	2.5
Primary Balance	0.0	-1.6	-1.6	-1.6	-1.6	-1.6
Effective Interest rate	1.9	1.6	1.8	1.9	2.0	2.2
Contingent Liability Shock	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Real GDP growth	3.0	0.6	1.1	3.9	4.0	4.0
Inflation	0.2	0.6	0.7	2.3	2.7	2.5
Primary Balance	0.0	-6.3	0.2	0.4	0.4	0.4
Effective Interest rate	1.9	1.8	2.3	2.5	2.7	2.9

Source: IMF staff.

Bosna i Hercegovina: Održivost vanjskog duga: Testovi obveznica 1/ 2/ (Vanjski dug u procentima BDP-a)

Sources: International Monetary Fund, Country desk data, and staff estimates.
 1/ Shaded areas represent actual data. Individual shocks are permanent one-half standard deviation shocks. Figures in the boxes represent average projections for the respective variables in the baseline and scenario being presented. Ten-year historical average for the variable is also shown.
 2/ For historical scenarios, the historical averages are calculated over the ten-year period, and the information is used to project debt dynamics five years ahead.
 3/ Permanent 1/4 standard deviation shocks applied to real interest rate, growth rate, and current account balance.
 4/ One-time real depreciation of 30 percent occurs in 2017.

Aneks. Tabela 1. Bosna i Hercegovina: Okvir za održivost vanjskog duga, 2011–2021.

(U procentima BDP-a, ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Actual					Projections						Debt-stabilizing non-interest current account 6/ -4.7	
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Baseline: External debt	61.8	62.7	61.7	63.7	63.7	63.2	61.8	60.7	58.6	56.4	54.7		
Change in external debt	-2.6	0.9	-0.9	2.0	0.0	-0.5	-1.4	-1.1	-2.1	-2.2	-1.7		
Identified external debt-creating flows (4+8+9)	1.8	11.8	0.6	3.6	14.3	0.3	0.3	0.1	0.2	0.2	-0.1		
Current account deficit, excluding interest payments	7.8	6.9	4.1	6.1	4.2	3.2	3.9	3.8	3.9	3.9	3.4		
Deficit in balance of goods and services	23.8	23.5	20.4	22.7	19.2	20.6	20.3	20.3	19.9	19.5	19.1		
Exports	32.1	32.4	33.8	34.2	35.0	34.7	34.7	34.6	34.2	33.3	32.6		
Imports	55.9	55.9	54.2	56.9	54.2	55.4	55.1	54.9	54.0	52.8	51.7		
Net non-debt creating capital inflows (negative)	-2.6	-1.9	-1.4	-2.6	-1.4	-2.2	-2.9	-2.7	-2.7	-2.8	-3.0		
Automatic debt dynamics 1/	-3.4	6.8	-2.1	0.2	11.5	-0.7	-0.7	-1.0	-1.0	-1.0	-0.5		
Contribution from nominal interest rate	1.7	1.7	1.2	1.4	1.4	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.7		
Contribution from real GDP growth	-0.5	0.6	-1.4	-0.7	-2.3	-1.8	-1.9	-2.2	-2.2	-2.2	-2.1		
Contribution from price and exchange rate changes 2/	-4.5	4.5	-1.8	-0.6	12.4	...	...	...	...	...	...		
Residual, incl. change in gross foreign assets (2-3) 3/	-4.5	-10.9	-1.5	-1.6	-14.3	-0.8	-1.7	-1.2	-2.2	-2.4	-1.6		
External debt-to-exports ratio (in percent)	192.5	193.4	182.6	186.3	182.1	182.1	177.8	175.2	171.4	169.2	167.5		
Gross external financing need (in billions of US dollars) 4	4.0	3.5	3.6	3.9	3.4	3.7	4.3	4.5	4.7	4.7	4.8		
in percent of GDP	21.3	20.3	19.9	20.9	21.1	10-Year	10-Year	22.3	24.2	24.3	23.6	22.1	21.2
Scenario with key variables at their historical averages 5/						63.2	64.9	66.7	68.1	69.6	71.2	-4.2	
Key Macroeconomic Assumptions Underlying Baseline						Historical Average	Standard Deviation						
Real GDP growth (in percent)	0.9	-0.9	2.4	1.1	3.2	2.4	2.6	3.0	3.2	3.7	3.9	4.0	4.0
GDP deflator in US dollars (change in percent)	7.6	-6.8	3.0	0.9	-16.3	2.0	10.2	1.4	2.3	1.6	2.8	3.4	2.3
Nominal external interest rate (in percent)	2.9	2.6	2.0	2.3	1.9	3.5	1.5	1.9	2.0	2.0	2.1	2.2	3.1
Growth of exports (US dollar terms, in percent)	17.0	-6.7	10.1	3.2	-11.6	5.5	14.5	3.7	5.6	4.9	5.5	4.8	4.2
Growth of imports (US dollar terms, in percent)	18.0	-7.6	2.3	7.1	-17.7	2.0	15.6	6.7	5.0	4.9	5.2	5.1	4.1
Current account balance, excluding interest payments	-7.8	-6.9	-4.1	-6.1	-4.2	-6.2	2.4	-3.2	-3.9	-3.8	-3.9	-3.9	-3.4
Net non-debt creating capital inflows	2.6	1.9	1.4	2.6	1.4	3.7	3.3	2.2	2.9	2.7	2.7	2.8	3.0

1/ Derived as $[r - g - r(1+g) + ea(1+r)] / (1+g+r+gr)$ times previous period debt stock, with r = nominal effective interest rate on external debt; r = change in domestic GDP deflator in US dollar terms, g = real GDP growth rate, e = nominal appreciation (increase in dollar value of domestic currency), and a = share of domestic-currency denominated debt in total external debt.

2/ The contribution from price and exchange rate changes is defined as $[-r(1+g) + ea(1+r)] / (1+g+r+gr)$ times previous period debt stock. r increases with an appreciating domestic currency ($e > 0$) and rising inflation (based on GDP deflator).

3/ For projection, line includes the impact of price and exchange rate changes.

4/ Defined as current account deficit, plus amortization on medium- and long-term debt, plus short-term debt at end of previous period.

5/ The key variables include real GDP growth; nominal interest rate; dollar deflator growth; and both non-interest current account and non-debt inflows in percent of GDP.

6/ Long-run, constant balance that stabilizes the debt ratio assuming that key variables (real GDP growth, nominal interest rate, dollar deflator growth, and non-debt inflows in percent of GDP) remain at their levels of the last projection year.

Pismo namjere

Sarajevo i Banja Luka, Bosna i Hercegovina

July 31, 2016.

Gđa Christine Lagarde
Direktor
Međunarodni monetarni fond
Washington, D.C. 20431

Poštovana gospođo Lagarde:

1. Nakon što je ekonomija u Bosni i Hercegovini (BiH) nekoliko puta nakon izbijanja globalne finansijske krize uzimala zamah da bi nakon toga ponovo usporila, ona sada pokazuje značajnije znakove oporavka. Takođe, ekonomija se pokazala otpornijom na efekte poplava koje su zemlju zadesile u 2014. godini nego što se u početku očekivalo. Rast je u 2014. godini bio veći od 1 posto, a procjenjuje da je u 2015. godini dostigao stopu od 3,2 posto. Ove godine očekuje se da će ostati na sličnom nivou od 3,0 posto.
2. Štaviše, vanjski i unutrašnji debalansi postepeno su se smanjivali posljednjih godina, uglavnom putem fiskalne konsolidacije i određenog napretka postignutog u strukturalnim reformama. Izuzev otežanih okolnosti uzrokovanih poplavama u 2014. godini, konsolidirani budžetski deficit postepeno je posljednjih godina smanjen ograničavanjem tekućih rashoda i unapređenjem naplate prihoda. Finansijska ograničenja u 2015. godini su prouzrokovala snažniju fiskalnu konsolidaciju nego što se to očekivalo. Smanjio se i deficit tekućeg računa. Inflacija je ostala niska, što je uglavnom odraz niske inflacije u Eurozoni, koja se prenosi u BiH zahvaljujući aranžmanu valutnog odbora. Finansijski sektor ostao je otporan poslije globalne finansijske krize.
3. Međutim, oporavak je i dalje krhke prirode, a značajne osjetljivosti još uvijek su prisutne. BiH zaostaje za drugim državama u regionu po pitanju približavanja prihoda nivou u naprednim evropskim ekonomijama, sa prosječnim prihodom po glavi stanovnika na nivou nižem od jedne trećine prosječnog prihoda u evropskim ekonomijama, a proces približavanja prihoda je u posljednjih nekoliko godina u zastoju. Što je još važnije, stopa nezaposlenosti uporno ostaje na veoma visokom nivou, a posebno zabrinjava visoka stopa nezaposlenosti kod mladih, kao i dugoročna nezaposlenost. Nizak nivo privatnih investicija usporio je otvaranje radnih mjesta u

privatnom sektoru i rast potencijalnog BDP-a. To je rezultat ne samo posljedica globalne finansijske krize koje su i dalje prisutne već i još uvijek nezavršenog programa strukturalnih reformi

4. Vijeće ministara BiH i vlade Federacije BiH (FBiH) i Republike Srpske (RS) koje su došle na vlast nakon općih izbora u oktobru/listopadu 2014. godine prepoznale su potrebu pojačavanja tempa ekonomskih reformi da bi se ubrzao ekonomski rast i otvorila radna mjesta, te da bi se poboljšao životni standard u BiH. Zajedno i u saradnji sa međunarodnom zajednicom, usvojili smo sveobuhvatnu Reformsku agendu i pripremili akcione planove za provedbu Reformske agende (koji su usvojeni u septembru/rujnu, odnosno oktobru/listopadu 2015. godine). Reformska agenda definira glavne planove Vijeća ministara BiH i vlada entiteta u pogledu socioekonomskih reformi u narednim godinama. Njeni su ciljevi: poticanje održivog, efikasnog i kontinuiranog ekonomskog rasta; otvaranje radnih mjesta; povećanje i bolje usmjeravanje socijalne pomoći; i stvaranje povoljnog ekonomskog okruženja. Napori u smislu osiguravanja fiskalne i finansijske održivosti bit će pojačani mjerama za jačanje vladavine prava i borbe protiv korupcije, te jačanjem administrativnih kapaciteta i povećanjem efikasnosti javnih institucija na svim nivoima vlasti. Uvjereni smo da će nam postojana provedba Reformske agende pomoći na putu ka pristupanju Evropskoj uniji (EU).

5. U tom kontekstu, tražimo podršku Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), koja će nam pomoći u provedbi naših ekonomskih politika i reformi, kao i u ispunjavanju finansijskih potreba što se predviđaju u narednim godinama. Imajući u vidu potrebu za dubokim strukturalnim reformama, tražimo trogodišnji prošireni aranžman prema pravilima proširenog aranžmana (Extended Fund Facility - EFF) u iznosu koji je jednak 443,042 miliona SDR (167,06 posto kvote). Aranžman će se osloniti na napredak postignut u sklopu SBA koji je istekao u junu/lipnju 2015. godine, i nastaviti će pružati značajno uporište za naše ekonomske politike i reforme. Iako u sklopu posljednjeg Stand-by aranžmana nije bilo moguće završiti nijedan pregled nakon sredine 2014. godine, fiskalne i finansijske politike u velikoj su mjeri i dalje utemeljene na prethodnom programu. Također, očekujemo da će novi aranžman imati ulogu katalizatora u mobiliziranju međunarodne podrške, a naši drugi međunarodni partneri, posebno EU i Svjetska banka, planiraju osigurati dodatna sredstva kako bi pomogli da predloženi program bude u potpunosti finansiran.

6. Ovo Pismo namjere definira naše ekonomske politike za period 2016–2019. Politike iz ovog Pisma namjere provest ćemo u skladu sa ustavnim nadležnostima Institucija BiH, Vlade FBiH i Vlade RS, kao i nadležnostima njihovih agencija i institucija. Naše ekonomske politike imaju tri glavna cilja:

- Prvo, intenziviranje reformi s ciljem unapređenja poslovnog okruženja kako bismo privukli investicije, otvorili više radnih mjesta u privatnom sektoru, te povećali potencijal za rast ekonomije;

- Drugo, nastavak procesa fiskalne konsolidacije kako bismo osigurali kontinuirano smanjenje javnog duga u odnosu na BDP, uz istovremeno smanjenje veličine vlade i unapređenje kvaliteta vladine potrošnje;
- Treće, očuvanje stabilnosti finansijskog sektora i oživljavanje kreditne aktivnosti banaka.

7. U narednom periodu preusmjerit ćemo vladine rashode smanjenjem tekuće potrošnje kako bismo napravili prostora za prijeko potrebno povećanje kapitalnih rashoda, koji u većoj mjeri pogoduju ekonomskom rastu. Predviđa se sanacija deficita tekućeg računa nakon 2017. godine i u srednjem roku kako se bude povećavao izvoz, dok se inflacija očekuje na niskoj pozitivnoj stopi, u skladu sa razvojem događaja u Evropi. Sa kontinuiranom provedbom naših ekonomskih politika i reformi, očekuje se da će se rast BDP-a povećati na 4 posto u srednjem roku.

Strukturalne reforme za poticanje ekonomskog rasta i otvaranje radnih mjesta

8. Postizanje ciljeva povećanja rasta i smanjenja nezaposlenosti zahtijevat će značajno unapređenje poslovnog okruženja i funkcioniranja tržišta rada. U protekle dvije godine ostvareni su određeni važni pomaci, uključujući primjenu više ključnih mjera koje su provedene u posljednjim mjesecima.

9. U svrhu unapređenja funkcioniranja tržišta rada, enitetski parlamenti usvojili su nove zakone o radu u skladu sa Reformskom agendom i u konsultacijama sa osobljem MMF-a, Svjetskom bankom i socijalnim partnerima. U toku su pregovori oko novih kolektivnih ugovora s ciljem postizanja dogovora u pogledu novih uvjeta rada, koji će biti u skladu sa novim zakonima o radu. Uz to, novi će zakoni biti podržani pojačanim djelovanjem inspekcije rada, a također nam je cilj ojačati sistem naknada za nezaposlenost i aktivne politike na tržištu rada, uključujući povećanje mogućnosti za obuku i obrazovanje.

10. Ponovo ćemo započeti proces privatizacije u Federaciji BiH kako bismo pomogli unapređenje ekonomskog upravljanja i konkurencije, te smanjili rizik za javne finansije. Izvršili smo klasifikaciju preduzeća u državnom vlasništvu i javnih preduzeća na ona koja su strateška, ona koja zahtijevaju manje ili značajnije mjere restrukturiranja, i preduzeća u kojima vlada posjeduje manjinske udjele (ove napore u Federaciji BiH podržava Grupa Svjetske banke). Izvršit ćemo prodaju manjinskih udjela u preduzećima Bosnalijek i Sarajevo osiguranje do kraja septembra/rujna 2016. godine. Također smo u procesu provođenja operativnog i finansijskog restrukturiranja preduzeća Fabrika duhana Sarajevo i Aluminijski Mostar s ciljem okončanja njihove prodaje do kraja marta/ožujka 2017. godine. Druga preduzeća, kao što su Energoinvest i Energopetrol, zahtijevat će sveobuhvatnije mjere restrukturiranja prije njihove potpune sanacije i prodaje do kraja decembra/prosinca 2017.

godine. U skladu sa planom Agencije za privatizaciju Federacije BiH, pristupit ćemo rješavanju statusa preostalih preduzeća u državnom vlasništvu i javnih preduzeća bilo putem restrukturiranja i eventualne privatizacije održivih preduzeća, ili stečaja/likvidacije onih preduzeća koja se ocijene kao neodrživa. U okviru ovog procesa, Vlada Federacije BiH će, u konsultacijama sa Grupom Svjetske banke i/ili EBRD-om, završiti finansijsku i operativnu temeljitu procjenu vrijednosti (due diligence) za preduzeća BH Telecom i HT Mostar do kraja oktobra/listopada 2016. godine (*strukturalna odrednica*), i razgovarati će o mogućnostima i modalitetima povećanja profitabilnosti ovih preduzeća kroz unapređenje korporativnog upravljanja ili prodajom dionica. Do kraja decembra/prosinca 2016. godine (*strukturalne odrednice*), vlade dvaju entiteta će, uz pomoć Svjetske banke, usvojiti planove restrukturiranja željeznica u Republici Srpskoj i Federaciji BiH, a Vlada Federacije BiH tokom 2017. godine usvojiti će i plan restrukturiranja javnih preduzeća u sektoru električne energije i plina i rudnika uglja. Planovi restrukturiranja će se zasnivati na povećanoj efikasnosti, uštedi troškova te tarifnim nivoima koji su dovoljni da obezbjede puni povrat troškova i održiv rad na komercijalnoj osnovi.

11. Smanjit ćemo administrativno opterećenje poslovnih subjekata uz poseban naglasak na usaglašavanju propisa između entiteta. U tom kontekstu ćemo, uz pomoć USAID-a, analizirati parafiskalne namete na svim nivoima vlasti a vlade dvaju entiteta i Vijeće ministara razraditi će planove s ciljem njihovog smanjenja do kraja decembra/prosinca 2016. godine. U okviru ovih napora, eliminisat ćemo doprinos za solidarnost u RS i poseban doprinos za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u FBiH do kraja decembra/prosinca 2016. Narodna skupština Republike Srpske usvojila je novi Zakon o stečaju u februaru/veljači 2016. godine. Vlada Federacije BiH započela je reformu okvira za rješavanje privrednih sporova, između ostalog putem usvajanja novih zakonskih propisa o stečaju u Federaciji BiH do kraja septembra/rujna 2016. godine, izrađenih uz pomoć Svjetske banke. Pored toga, ojačat ćemo sudski sistem provodeći studiju izvodivosti uz pomoć Svjetske banke do kraja septembra/rujna 2016. godine u pogleda toga da li FBiH treba uspostaviti specijalizovane privredne sudove i unaprijedili smo njihovo funkcioniranje u Republici Srpskoj kako bi se ubrzalo rješavanje privrednih i radnih sporova do kraja juna/lipnja 2016. godine. Izmjene i dopune Zakona o unutrašnjoj trgovini Federacije BiH — bit će usvojene do kraja decembra/prosinca 2016. godine, a namjeravamo u najkraćem roku riješiti i preostala trgovinska pitanja sa Evropskom Unijom. U konsultacijama sa Svjetskom bankom, unaprijedit ćemo propise koji reguliraju oblast poslovanja, uključujući uvođenje jednošalterskog sistema registracije poslovnih subjekata u Federaciji BiH s ciljem uspostavljanja elektronske registracije putem interneta kako u Federaciji BiH tako i u Republici Srpskoj, istovremeno usklađujući proces registracije u oba entiteta.

Osiguranje održivosti i veće efikasnosti vladinih finansija

Fiskalne politike

12. Tokom 2015. godine, ostvarena je snažna fiskalna konsolidacija, sa ukupnim deficitom na nivou od 0,1 posto BDP-a, što je u velikoj mjeri bilo rezultat smanjenja rashoda. Usvojili smo budžete za 2016. godinu za Institucije BiH, Vladu FBiH i Vladu RS, koji su u skladu sa postizanjem stope ukupnog deficita od 0,8]posto BDP-a u 2016. godini. Odlučni smo u namjeri da smanjimo ukupni deficit na nivo ispod 0,3 posto BDP-a do okončanja programa u 2019. godini, s ciljem postepenog smanjenja javnog duga na nivo ispod 40 posto BDP-a u srednjem roku.

13. Da bi fiskalna konsolidacija bila održiva, čvrsto smo opredijeljeni da provedemo sveobuhvatne fiskalne reforme s ciljem unapređenja naplate prihoda, smanjenja veličine vlade, unapređenja efikasnosti javnih finansija, te sužavanja prostora za tekuću neprioritetnu potrošnju kako bi se otvorio prostor za investicije u infrastrukturu.

Unapređenje efikasnosti u naplati prihoda

14. Nastavit ćemo jačati naplatu prihoda i porezne uprave. Konkretno:

- Proširili smo razmjenu informacija o poreznim obveznicima između četiri porezne uprave (Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje (UINO), Porezna uprava FBiH (PUFBiH), Poreska uprava RS (PURS) i Poreska uprava Brčko distrikta (PUBD)). U 2014. godini završili smo proces kojim je osigurano da svaka porezna uprava ima elektronski pristup informacijama o poreznim obveznicima u drugim poreznim upravama. S ciljem jačanja kapaciteta za otkrivanje rizika u poštivanju propisa od strane poreznih obveznika, sada smo, u skladu s preporukama osoblja MMF-a, između četiri porezne uprave elektronskim putem uspostavili automatsku razmjenu lista podataka iz poreznih prijava i prijava doprinosa, podataka o utvrđivanju poreznih obaveza, povratu poreza, fiskalnim kasama, registraciji, kontrolama, neizmirenim obavezama, te podataka o carinskim transakcijama, i započeli s razmjenom podataka za 2015. godinu. Također smo elektronskom putem osigurali poreznim upravama sveobuhvatne informacije o preduzećima koje su u posjedu entitetskih agencija za informatičke, finansijske i posredničke usluge (AFIP/FIA i APIF) za posljednju godinu za koju su podaci dostupni u elektronskom obliku (*prethodna mjera*). Svaka porezna uprava nastavit će sa razmjenom ažuriranih lista (obimnih) podataka u njenom posjedu na mjesečnoj osnovi, a i APIF i FIA također će mjesečno dostavljati ažurirane podatke.

- UINO je uspostavila jedinicu za otkrivanje i sprečavanje PDV prevara i počela je sa implementacijom pristupa zasnovanog na riziku za kontrolu i inspekcijски nadzor, što je jedan od ključnih elemenata naše strategije jačanja kontrole povrata PDV-a i poreznog kredita. Trenutno, oko 30 posto kontrola koje vrši UINO je zasnovano na procjeni rizika a naš cilj je da ovaj udio dodatno povećamo. PUFBiH i PURS će također, uz pomoć MMF-a, težiti unapređenju primjene pristupa zasnovanog na riziku u svojim aktivnostima osiguranja poštivanja poreznih propisa, koristeći po potrebi objedinjenu i potpuno pretraživu bazu podataka o poreznim obveznicima.
  - UINO je intenzivirala svoje napore u naplati neizmirenih poreznih obaveza, aktivno uključujući najveće porezne dužnike. Slučajeve najvećih poreznih dužnika sa kojima nije postignut sporazum, UINO je prosljedila Tužilaštvu BiH, od kojeg se očekuje da će iskoristiti sve raspoložive opcije prema domaćem zakonodavstvu kako bi se naplatila dugovanja. UINO će nastaviti ulagati napore u ovom pravcu i objavljivati rezultate na svojoj web stranici. U međuvremenu, UINO će također nastaviti objavljivati na svojoj web stranici mjesečne informacije o najvećim poreznim dužnicima i ukupnom iznosu neizmirenih obaveza po osnovu indirektnih poreza, te će objavljivati dodatne tekuće podatke o akumuliranju novih poreznih dugovanja, otplati i reprogramiranju, u skladu sa dogovorom sa osobljem MMF-a do septembra/rujna 2016. PUFBiH i PURS će također pojačati napore u smislu naplate poreznih dugovanja, uključujući i fokusiranje aktivnosti naplate na nova porezna dugovanja, zaključivanje sporazuma o otplati starih dugovanja sa održivim preduzećima, primjenu svih zakonskih mogućnosti za osiguranje naplate i objavljivanje liste najvećih poreskih dužnika. PUFBiH će usko sarađivati sa Vladom FBiH na rješavanju problema neuplaćenih doprinosa (vidi u daljem tekstu).
  - Prilagođavat ćemo koeficijent raspodjele prihoda od indirektnih poreza na kvartalnom nivou i vršiti poravnanje potraživanja na polugodišnjoj osnovi, počevši od 30. septembra/rujna 2016. (*kvartalna strukturalna odrednica*). Uz pomoć MMF-a ćemo izvršiti pregled sistema raspodjele prihoda od indirektnih poreza između različitih nivoa vlasti—uključujući i unutar entiteta—s ciljem njegovog pojednostavljenja i automatizacije. Novi sistem automatske raspodjele prihoda od UINO koji je u skladu sa preporukama MMF-a će se uspostaviti do kraja decembra/prosinca 2016. (*strukturalna odrednica*).
15. Poboljšat ćemo efikasnost naših poreznih sistema. Konkretno:

- Predani smo očuvanju integriteta sistema indirektnog oporezivanja kako bi osigurali kontinuirano visok nivo budžetskih prihoda od indirektnih poreza. Postavljeni su indikativni ciljevi koji se odnose na naplatu bruto prihoda od indirektnih poreza.
- Entiteti će harmonizirati svoje zakone o porezu na dobit s ciljem jačanja konzistentnosti, izbjegavanja dvostrukog oporezivanja između entiteta, umanjivanja poreznih poticaja i pojašnjenja poreznog tretmana rezerviranja za kreditne gubitke. Parlament FBiH je usvojio novi *Zakon o porezu na dobit* - izrađen uz pomoć MMF-a - kojim se ukidaju olakšice za izvoznike a povećavaju poticaji za investicije i pojašnjava porezni tretman amortizacije i rezerviranja za kreditne gubitke banaka (zakon je stupio na snagu 01. januara/siječnja 2016). Narodna skupština RS će usvojiti izmjene i dopune zakona o porezu na dobit u skladu sa preporukama osoblja MMF-a do kraja decembra/prosinca 2016. (*strukturalna odrednica*) koje će stupiti na snagu 01. januara/siječnja 2017. godine.
- Da bismo olakšali otvaranje radnih mjesta u privatnom sektoru cilj nam je smanjiti porezno opterećenje rada putem umanjivanja stopa obaveznih doprinosa u oba entiteta. Oba entiteta će uz pomoć MMF-a pripremiti sveobuhvatne planove umanjivanja stopa obaveznih doprinosa i pojednostavljenja i poboljšanja efikasnosti sistema poreza na dohodak do kraja septembra/rujna 2016. godine kako bi se isti počeli primjenjivati 01. januara/siječnja 2017. godine. Osigurati ćemo da smanjenje stopa socijalnih doprinosa ima neutralan efekat na deficit kako se ne bi ugrozila održivost socijalnih fondova. Umanjenje stope doprinosa će biti praćeno proširenjem porezne osnovice poreza na dohodak kroz oporezivanje svih izvora prihoda po osnovu rada, posebno naknada. Također, uviđamo da je za ovo potrebna podrška porezne uprave koja povećava poreznu disciplinu. Međutim, ukoliko se kontinuirano provođenje ovih mjera pokaže nedovoljnim da se osigura održivost fondova socijalnog osiguranja, poduzeti ćemo i dodatne fiskalne mjere u konsultaciji sa osobljem MMF-a, kako bismo prikupili dodatne prihode i/ili smanjili potrošnju ako je potrebno.
- U svrhu postizanja boljeg usmjeravanja subvencija za poljoprivredu, RS je izvršila neophodne zakonske i administrativne izmjene kako bi uvjetovala mogućnost dobivanja subvencija za poljoprivrednike registriranjem i plaćanjem obaveznih doprinosa. Registracija poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa Pravilnikom o razvrstavanju porodičnih poljoprivrednih gazdinstava na komercijalna i nekomercijalna gazdinstva je u toku, sa 14,6 posto poljoprivrednih gazdinstava registriranih kao komercijalna zaključno sa krajem aprila/travnja 2016. godine. Tokom 2016. godine, subvencije za poljoprivredu bit će isplaćene samo onim poljoprivrednicima koji su registrirani i vrše redovne uplate obaveznih doprinosa. Kao rezultat ove mjere želimo ostvariti uštedu od 5 miliona KM u poljoprivrednim

subvencijama i povećanje od 10 KM u prihodima od obaveznih socijalnih doprinosa tokom 2016. u odnosu na prethodnu godinu, što će pomoći našim naporima da ostvarimo fiskalnu konsolidaciju.

- Da bismo mobilizirali sredstva za investicije u ključnu infrastrukturu Parlamentarna skupština BiH će do kraja septembra/rujna 2016. godine odobriti povećanje akcize na gorivo, uključujući autoplin i biogorivo, za 15 feninga po litru a dodatni prihodi u iznosu od 10 feninga od ovog povećanja će se usmjeriti entitetskim preduzećima Autoceste i Autoputevi, a 5 feninga od ovog povećanja će se usmjeriti entitetskim preduzećima Ceste i Putevi. Istovremeno, povećat ćemo akcize na lož ulje kako bismo premostili cjenovni jaz između različitih kategorija naftnih derivata.

Jačanje javnih finansija

16. Na strani rashoda, racionalizirat ćemo i povećati efikasnost funkcioniranja vlade imajući za cilj smanjenje veličine vlade u srednjem roku. Dakle:

- Provest ćemo reformu javnog sektora uz pomoć Svjetske banke. Te reforme će nam omogućiti da uvedemo veću fleksibilnost u radno-pravne odnose i pomoći da smanjimo broj uposlenih u javnom sektoru uz istovremeno povećanje efikasnosti. Vijeće ministara i entitetske vlade su usvojili strateške planove za obuzdavanje plaća (putem uzdržavanja od povećanja osnovice za plaće, koeficijenata i naknada) i smanjenja ukupne zaposlenosti u javnom sektoru za vrijeme programa, s početkom u 2017. godini (*prethodna mjera*). Entitetske vlade i Vijeće ministara BiH će uz pomoć Svjetske banke uspostaviti registre zaposlenih u javnom sektoru koji će uključivati zaposlene u kantonima, općinama, zdravstvenim ustanovama i vanbudžetskim fondovima. Ovaj registar i projektni zadatak koji je pripremila Svjetska banka će biti osnova za operacionalizaciju strateških planova za smanjenje zaposlenosti u javnom sektoru. Vijeće ministara i entitetske vlade će do kraja juna/lipnja 2017. usvojiti operativne planove za smanjenje ukupne zaposlenosti u javnom sektoru na osnovu registara koji su uspostavljeni uz pomoć Svjetske banke (*strukturne odrednice*). U međuvremenu, pridržavanje moratorija na povećanje plaća, uključujući uzdržavanje od povećanja osnovice za plaću, koeficijenata i naknada, bit će kontinuirana strukturalna odrednica. Osim toga, postavljeni su kvartalni indikativni ciljevi za tekuću potrošnju u Institucijama BiH i vladama entiteta.
- Pokrenuli smo reformu zdravstvenog sektora uz pomoć Svjetske banke da bismo sisteme zdravstvene zaštite u oba entiteta učinili održivim i unaprijedili kvalitet i pravičnost

zdravstvenih usluga. Reforme će obuhvatiti rješavanje problema dugovanja zdravstvenog sektora, definisanje novih modela i izvora finansiranja, jačanje finansijske odgovornosti, kontrola i upravljanja zdravstvenim ustanovama uz standardizaciju mreže zdravstvenih ustanova. Za potrebe finansiranja reforme u zdravstvenom sektoru, Parlamentarna skupština BiH će do kraja septembra/rujna 2016. godine odobriti povećanje akcize na alkohol, uključujući sve proizvode od alkohola da bismo te prihode usmjerili prema fondovima zdravstvene zaštite.

- Parlament FBiH će usvojiti Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju i Zakon o organizaciji Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja u oktobru/listopadu 2016. u skladu sa preporukama Svjetske banke, da bi se pomoglo osiguranju održivosti penzionog sistema, između ostalog putem povećanja broja obveznika doprinosa, povećanja efektivne dobi za penzionisanje, te proširivanja osnovice za obračun doprinosa. Istovremeno, FBiH je izradila nacрте propisa, također u skladu sa preporukama Svjetske banke, s ciljem pristupanja rješavanju pitanja neuplaćenih doprinosa za PIO, do čijeg je akumuliranja došlo uglavnom u preduzećima u državnom vlasništvu i javnim preduzećima, te osigurala da su dva seta zakona uzajamno konzistentni. Vlada FBiH će izraditi analizu efekata na penzije i dinamiku transfera iz budžeta prema Fondu PIO uz konsultacije sa Svjetskom bankom i MMF-om. Da bi se osigurala veća disciplina kod uplate doprinosa za PIO, entitetske vlade će uz pomoć Svjetske banke izraditi sveobuhvatne strategije za rješavanje problema preostalih preduzeća u državnom vlasništvu i javnih preduzeća koja proizvode gubitke, putem restrukturiranja ili likvidacije takvih preduzeća (vidi tekst gore). U tom smislu će pomoći i novi zakoni o stečajnom postupku.
- Nastojat ćemo poboljšati usmjeravanje socijalne pomoći s ciljem pružanja zaštite najranjivijim grupama na efikasan način. U tu svrhu, Parlament FBiH će krajem septembra/rujna 2016. godine usvojiti *Zakon o jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi* koji omogućava da centralizirana baza podataka korisnika socijalnih transfera postane operativna do kraja novembra/studenog 2016. godine. Na osnovu podataka u centraliziranoj bazi podataka korisnika, pripremit ćemo izvještaj i plan poboljšanja usmjeravanja socijalnih transfera do decembra/prosinca 2016. godine (*strukturalna odrednica*). Pored toga, kako bi se spriječila zloupotreba sistema boračkih davanja, ubrzo će se revizije korisnika penzija ostvarenih pod povoljnijim uvjetima u FBiH. Prva faza procesa revizije s ciljem provjere podobnosti postojećih korisnika za sve kategorije korisnika boračkih prava, uključujući i penzije ostvarene pod povoljnijim uvjetima, bit će završena se do kraja decembra/prosinca 2016. godine, a sve faze procesa revizije bit će

završene do kraja juna/lipnja 2017. godine (*strukturalna odrednica*). Uzdržat ćemo se od izmjena i dopuna zakona koji reguliraju boračka davanja bez konsultacija s osobljem Svjetske banke i MMF-a.

17. Jačanje kontrole nad nižim nivoima vlasti, vanbudžetskim fondovima i preduzećima u državnom vlasništvu od najvišeg je značaja kako bi se osigurala potpuna odgovornost za i zaustavilo povećavanje nepokrivenih obaveza. Konkretno:

- Nakon usvajanja novog *Zakona o budžetima* FBiH, završeni su i usvojeni podzakonski akti i pravilnici, uključujući *Zakon o trezoru* i *Računovodstvene politike*. Uspostavljeno je Tijelo za fiskalnu koordinaciju FBiH i ono se redovno sastaje. U narednom periodu, ovo koordinaciono tijelo trebalo bi održavati sastanke najmanje jednom u pola godine. S ciljem jačanja fiskalne odgovornosti na nižim nivoima vlasti, izmijenili smo i dopunili *Zakon o budžetima* FBiH u smislu sljedećih odredbi: (i) niži nivoi vlasti bit će u svojim budžetima obavezni koristiti projekcije prihoda koje je pripremila Ministarstvo finansija FBiH kako za indirektno tako i za direktne poreze; i (ii) kantoni koji okončaju fiskalnu godinu s neizmirenim obavezama bit će obavezni uključiti u svoje budžete detaljan plan izmirivanja takvih obaveza u periodu od pet godina. Vlada FBiH će također težiti jačanju kontrole nad zaduživanjem nižih nivoa vlasti, između ostalog putem izmjena i dopuna *Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama* do kraja decembra/prosinca 2016. godine (*strukturalna odrednica*) i usvajanjem *Zakona o pripadnosti javnih prihoda* do kraja marta/ožujka 2017. godine. Entitetske vlade, uz pomoć Svjetske banke, rade na izradi dokumenta o stanju neizmirenih obaveza na nižim nivoima vlasti, uključujući i uspostavu sistema izvještavanja koji će obuhvatiti dospjele, a neizmirene obaveze u sektoru zdravstva u oba entiteta i neizmirene obaveze na nižim nivoima vlasti u FBiH.
- Novi *Zakon o fiskalnoj odgovornosti* usvojen je u Narodnoj skupštini RS, s ciljem osiguranja dugoročne fiskalne održivosti i unapređenja transparentnosti. Pored uspostavljanja jasnih fiskalnih pravila i osnivanja neovisnog Fiskalnog vijeća, novi zakon će pojačati kontrolu budžetskih korisnika u RS koji posluju van Glavne knjige Trezora i posjeduju vlastite transakcijske račune (uključujući i posebne fondove). Ovi budžetski korisnici bit će obavezni dobiti saglasnost Ministarstva finansija za svoje finansijske planove prije no što ih dostave na usvajanje Vladi RS, a istovremeno će biti obavezni i uzdržati se od stvaranja obaveza koje premašuju iznos sredstava koja im stoje na raspolaganju.

- U konsultacijama sa USAID-om, nastojat ćemo dovršiti proces širenja sistema trezorskog poslovanja na niže nivoe vlasti, uključujući zdravstvene ustanove (domovi zdravlja i bolnice) u RS i informacijske sisteme upravljanja budžetom u kantonima u FBiH do kraja marta/ožujka 2017. godine (*strukturalna odrednica*).
- Vlada FBiH će donijeti program kreditnog ili finansiranja putem grantova za one kantone koji pristanu usvojiti planove za ograničenje plaća i smanjenje ukupne zaposlenosti koji će biti u potpunosti usklađeni s planom FBiH do kraja decembra/prosinca 2016. godine.

Očuvanje stabilnog finansijskog sistema i pružanje podrške za kreditni rast

18. Aranžman valutnog odbora predstavlja kamen temeljac naših ekonomskih politika jer on pruža stabilnost u inače neizvjesnom i kompleksnom okruženju. Ponovno potvrđujemo našu predanost očuvanju aranžmana valutnog odbora u onom obliku u kojem je ustanovljen zakonom (*kontinuirana strukturalna odrednica*) i zaštiti nezavisnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH). U tom smislu, i dalje ćemo se uzdržavati od bilo kakvih radnji koje bi oslabile aranžman valutnog odbora i CBBiH kao instituciju kojoj je povjereno njegovo funkcioniranje, a posebno ćemo se uzdržavati od korištenja deviznih rezervi u CBBiH za bilo kakve potrebe budžeta ili javnih ulaganja te je stoga postavljen nulti limit na transfere i kredite CBBiH javnom sektoru kao *kontinuirani kriterij izvršenja*.

19. Naš finansijski sektor je relativno dobro prebrodio globalnu finansijsku krizu i godine slabog ekonomskog rasta koje su uslijedile, kao i poplave u 2014. godini. Iako je sektor bankarstva likvidan i adekvatno kapitaliziran na agregatnom nivou, neke osjetljivosti su i dalje prisutne. Udjeli nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima i dalje su povišeni, a rast novih kredita privatnom sektoru dosta je nizak. Neke banke trebaju poboljšati svoje pozicije kapitala i dublje restrukturirati svoj bilans kako bi osigurale dugoročnu održivost. U takvim okolnostima, nastavljamo pažljivo pratiti kretanja u finansijskom sektoru s ciljem zaštite finansijske stabilnosti. Nećemo poduzeti nikakve radnje koje ugrožavaju finansijsku stabilnost, uključujući i nametanje obaveze konverzije bilo kojih zajmova u stranu valutu u domaću valutu (*kontinuirana strukturalna odrednica*). Svjesni smo ključnog značaja ovakvog opredjeljenja za uspjeh Proširenog aranžmana.

20. Agencije za bankarstvo i dalje prate i rješavaju slabosti u bankarskom sektoru. Agencije za bankarstvo su dobile potpune izvještaje o detaljnim revizijama kvaliteta aktive izvršenim za banke koje su u 2013. godini bile pod pojačanom supervizijom. Agencije za bankarstvo su uputile takve banke da poduzmu korektivne mjere s ciljem rješavanja nedostataka ustanovljenih u revizijama kvaliteta aktive, uključujući i dostavljanje planova dokapitalizacije agencijama. Dvije male banke koje

nisu uspjele prikupiti novi kapital zatvorene su i osigurani depoziti su brzo isplaćeni. Banke koje su bile pod pojačanom supervizijom u 2015. godini ili koje su u periodu 2012-2014. godine doživjele rapidnu kreditnu ekspanziju u odnosu na tržište (tj. imale prosječnu godišnju stopu rasta kredita višu od 10 posto tokom tog perioda) i za koje nisu već obavljene revizije kvaliteta aktive, angažirale su renomirane vanjske revizore da obave detaljne revizije kvaliteta aktive prema projektnom zadatku koji su pripremile agencije za bankarstvo u skladu s preporukama osoblja MMF-a (*prethodna mjera*). Ove revizije za banke iz FBiH su bile završene do kraja juna/lipnja 2016. godine, a za banke iz RS se očekuje da će biti završene do kraja septembra/rujna 2016. godine. Na osnovu ovih revizija, agencije za bankarstvo će izraditi sveobuhvatne entitetske strategije za rješavanje osjetljivosti u bankarskom sistemu, tako što će od vlasnika banaka tražiti da nadomjeste svaki nedostatak u odnosu na propisane zahtjeve u pogledu kapitala putem eventualno potrebne dokapitalizacije ili restrukturiranja banaka. Banke će dostaviti planove za rješavanje problema nedostajućeg kapitala i održavanje ukupne stabilnosti, koje će relevantna entitetska agencija za bankarstvo odobriti do kraja novembra/studenog 2016. godine (*strukturalne odrednice*). Agencije za bankarstvo će pratiti provođenje ovih planova i smjesta poduzeti mjere s ciljem rješavanja uočenih osjetljivosti. Osigurati ćemo uspostavljanje pouzdanih zaštitnih mehanizama za bilo kakve sistemske slučajeve. Detaljne revizije kvaliteta aktive za preostale banke će se izvršiti u 2017. godini.

21. Također, nastavljamo dalje s našim zakonodavnim planom usmjerenim na: (i) modernizaciju zakona i propisa koji se odnose na bankarski sektor; (ii) jačanje saradnje i koordinacije te razmjene informacija i podataka među regulatornim organima u finansijskom sektoru; (iii) rješavanje visokog nivoa nekvalitetnih kredita i (iv) unapređenje okvira za upravljanje likvidnošću. To uključuje:

- Završavanje izrade novih zakona o bankama u oba entiteta u skladu s direktivama EU i zahtjevima Bazela. Radne grupe zadužene za izradu nacrtu zakona o bankama ostvarile su značajan napredak, uz pomoć osoblja MMF-a i Svjetske banke, te su prvi nacrti zakona o bankama završeni. Ovi novi zakoni ojačat će korektivne i provedbene ovlasti supervizora, uvesti superviziju bankarskih grupa na konsolidiranoj osnovi, te uvesti sveobuhvatan okvir za restrukturiranje banaka. Pored toga, u ovim novim zakonima ukinut će se posebne obavezne rezerve za depozite javnog sektora kako bi se izbjegao rizik od narušavanja strukture finansiranja banaka, dok ćemo istovremeno javna sredstva zaštititi putem drugih reformskih mjera (vidjeti u daljem tekstu). Također ćemo izvršiti pregled i po potrebi usvojiti izmjene i dopune povezanih zakona, kao što su Zakon o Agenciji za osiguranje depozita (AOD), uz pomoć Svjetske banke, i zakoni o agencijama za bankarstvo, kako bi se osigurala dosljednost i uspostavio sveobuhvatni okvir za restrukturiranje banaka. Pored uloge supervizora, agencije za bankarstvo bit će i nadležna tijela za restrukturiranje banaka u okviru svoje

nadležnosti, uz osiguranje odgovarajućeg nivoa razdvojenosti odjela supervizije i odjela za restrukturiranje banaka kako bi se izbjegao potencijalni sukob interesa. Zakon o Agenciji za osiguranje depozita bit će izmijenjen i dopunjen kako bi se omogućilo korištenje Fonda za osiguranje depozita za finansiranje restrukturiranja banaka, ali uz jasne mehanizame zaštite osnovnog cilja AOD, zaštite osiguranih depozita. Novi zakoni o bankama neće sadržavati odredbe ili pozivanje na neki drugi aranžman za finansiranje restrukturiranja banaka, a što će se prolongirati za kasnije kada ćemo se konsultovati sa osobljem MMF-a u pogledu odgovarajućeg institucionalnog rješenja. Usklađene finalne verzije nacрта ovih zakona su bile dostavljene osoblju MMF-a na pregled do kraja jula/svibnja 2016. godine. Potom očekujemo da će entitetski parlamenti usvojiti nacрте zakona o bankama i potrebne izmjene i dopune zakona o agencijama za bankarstvo, a da će Parlamentarna skupština BiH usvojiti izmjene i dopune Zakona o Agenciji za osiguranje depozita (AOD) do kraja novembra/studenog 2016. godine (*strukturalne odrednice*).

- Unaprijedit ćemo saradnju i razmjenu informacija između agencija za bankarstvo, Agencije za osiguranje depozita i CBBH kako bi efikasno pratili i ublažavali sistemski rizik. Novi zakoni o bankama uključivat će usklađene definicije sistemski važnih banaka koje će se određivati u skladu sa metodologijom koju će zajedno dogovoriti agencije za bankarstvo, AOD i CBBH. Metodologija će biti objavljena na web stranicama sve četiri institucije. Lista sistemski važnih banaka će se ažurirati na godišnjoj osnovi. U konsultacijama sa osobljem MMF-a i Svjetskom bankom, agencije za bankarstvo, AOD i CBBH će potpisati sveobuhvatni Memorandum o razumijevanju u oblasti finansijske stabilnosti koji će predstavljati nadogradnju i zamijeniti Memorandum o principima koordinacije bankarske supervizije i saradnje i razmjene podataka i informacija i Memorandum o razumijevanju između agencija za bankarstvo i AOD do kraja decembra/prosinca 2016. godine. Memorandum o razumijevanju u oblasti finansijske stabilnosti će između ostalog, omogućiti redovnu razmjenu informacija o sistemski važnim bankama, uključujući kvartalne informacije o kontroli izvještaja banaka (offsite), kao i zajedničke kontrole sistemski važnih banaka. Grupa za bankarsku koordinaciju će razmatrati ove informacije na kvartalnim sastancima i svakih šest mjeseci predlagati mjere Stalnom komitetu za finansijsku stabilnost za rješavanje svih sistemskih rizika. Stalni komitet za finansijsku stabilnost će preporučiti odgovarajuće mjere ublažavanja koje će poduzimati i provoditi nadležna tijela u skladu sa svojim nadležnostima. Izvještaj o finansijskoj stabilnosti će uključivati dio odobren od strane Grupe za bankarsku koordinaciju sa zaključcima i politikama provedenim s ciljem rješavanja sistemskih rizika u toku izvještajnog perioda.

- U cilju daljeg olakšavanja koordinacije između institucija finansijskog sektora, Parlament BiH će izvršiti izmjene i dopune Zakona o Agenciji za osiguranje depozita kako bi se direktori agencija za bankarstvo ili zamjenici uključili u Upravni odbor AOD kao učesnika bez prava glasa. Pored toga, izvršit će se izmjene i dopune entitetskih zakona o agencijama za bankarstvo kako bi se predsjednici upravnih odbora agencija za bankarstvo obavezali da pozivaju direktore druge agencije za bankarstvo i AOD-a ili njihove zamjenike da učestvuju u svim sastancima upravnog odbora kao učesnika bez prava glasa. Ove odredbe će biti navedene u novom paketu propisa koji će se usvojiti do kraja novembra/studenog 2016. godine (*strukturalna odrednica*).
- Entitetske agencije za bankarstvo će također raditi sa rezidentnim savjetnikom iz MMF-a kako bi se utvrdili i riješili preostali nedostaci okvira za superviziju banaka.
- Kao dio novih zakona o bankama unaprijedit ćemo okvir za naplatu i rješavanje nekvalitetnih kredita (NPL). Između ostalog, to uključuje: (i) odredbe kojim će se podržati kupovina i prodaja nekvalitetnih kredita do kraja novembra/studenog 2016. godine; (ii) pojašnjenje od UINO da prodaja nekvalitetnih kredita od strane banaka ne podliježe obavezi plaćanja PDV-a koje će UINO dati do kraja novembra/studenog 2016. godine; i (iii) analizu mogućnosti za usvajanje smjernica za vansudsko restrukturiranje. Također, nastavit ćemo konsultacije i saradnju sa MMF-om i Svjetskom bankom u ovim oblastima.
- U svrhu unapređenja okvira za upravljanje likvidnošću, razmotrit ćemo uvođenje koeficijenata pokrića likvidnosti u propise o likvidnosti kako bi se unaprijedilo upravljanje rizikom likvidnosti u bankama. Tražit ćemo tehničku pomoć MMF-a s ciljem pružanja pomoći agencijama za bankarstvo pri definiranju i kalibriranju koeficijenata pokrića likvidnosti za finansijski sistem. S obzirom na visok nivo likvidnosti u sistemu, CBBiH je podigla obavezne rezerve za banke kako bi se ponovo formirale zaštitne rezerve za likvidnost. CBBH će upotrebu obaveznih rezervi prilagoditi u većoj mjeri prudencijalnim potrebama putem povećanja broja perioda održavanja tokom kojih banke koje su izložene stresu mogu neispunjavati zahtjeve za obaveznim rezervama i dopunjavanja ove mjere minimalnim limitima održavanja i većim stopama kazni za neispunjavanje prije primjene težih sankcija.

22. Također, ostvarujemo napredak u pogledu drugih zakona i propisa koji će unaprijediti funkcioniranje i transparentnost našeg finansijskog sistema, između ostalog putem daljeg unapređenja okvira za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Nakon usvajanja novog Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u BiH i neophodnih izmjena i

dopuna Krivičnog zakona BiH u skladu sa preporukama MONEYVAL-a, pravovremeno ćemo usvojiti dalje regulatorne i zakonske izmjene i dopune koje su potrebne kako bi se naš okvir uskladio sa preporukama Radne grupe za finansijske mjere (FATF).

23. U cilju održavanja stabilnosti finansijskog tržišta, smanjenja fiskalnih troškova na minimum i ublažavanja rizika od sudskih postupaka povezanih s rješavanjem problema slabih banaka, entitetske vlade poduzimaju daljnje mjere kako bi se unaprijedio rad entitetskih razvojnih banaka i uveo nadzor od strane agencija za bankarstvo. Tražimo pomoć MMF-a i Svjetske banke kako bi unaprijedili upravljanje rizikom i transparentnost poslovanja entitetskih razvojnih banaka. Izmjene i dopune zakona o entitetskim razvojnim bankama i izmjene i dopune zakona o agencijama za bankarstvo izvršit će se u skladu sa preporukama osoblja MMF-a i Svjetske banke do kraja novembra/studenog 2016. godine (*strukturne odrednice*) kako bi:

- se pojasnio mandat razvojnih ciljeva koji se odnose na rješavanje tržišnih neuspjeha i ograničavanje dozvoljenih djelatnosti, uključujući eliminiranje direktnog kreditiranja privatnog sektora;
- se unaprijedilo upravljanje razvojnim bankama kako bi poslovale neovisno od vlade i tražilo zaključivanje ugovora za članove uprave prema kojima bi se naknada vezala za stvarni učinak;
- entitetske vlade stavile razvojne banke pod odgovarajuću superviziju i regulativu entitetskih agencija za bankarstvo;
- se tražilo objavljivanje na web stranicama razvojnih banaka godišnjih izvještaja eksterne revizije razvojnih banaka i svih fondova kojima upravljaju izvršenoj od strane uglednih međunarodnih revizorskih firmi.

24. Entitetske vlade i nadzorni odbori razvojnih banaka potpisat će u narednih 12 mjeseci okvir za regulisanje međusobnih odnosa kojim će se pojasniti uloge i odgovornosti strana kako bi se osiguralo da razvojne banke imaju održive poslovne modele i posluju na komercijalnoj osnovi. Ove aktivnosti provodit ćemo u skladu sa savjetima osoblja MMF-a i Svjetske banke.

25. Ojačat ćemo naše standarde javnih nabavki u pogledu depozita javnih sredstava uz podršku osoblja MMF-a. Do kraja decembra/prosinca 2016. godine pripremit ćemo analizu neophodnih zakonskih mjera za zaštitu javnih sredstava u skladu sa preporukama osoblja MMF-a dok će se izmjene i dopune odgovarajućih propisa i standarda usvojiti na Parlamentu BiH i nadležnim entitetskim parlamentima u 2017. godini.

26. U svojim kontinuiranim nastojanjima za ostvarivanje saradnje sa stranim supervizorima, agencije za bankarstvo potpisale su Memorandume o razumijevanju sa Europskim nadzornim tijelom za bankarstvo (EBA) i Agencijom za nadzor finansijskog tržišta Republike Austrije (FMA), koji će omogućiti bližu saradnju i razmjenu informacija. Agencije za bankarstvo rade na potpisivanju Memoranduma o razumijevanju i sa drugim relevantnim stranim supervizorima.

27. Kako bismo unaprijedili nadzor nad platnim sistemom, CBBiH će proširiti obim svog registra računa i uključiti dodatne informacije, uključujući podatke o glavnim računima i računima pojedinaca.

Modaliteti programa

28. Vjerujemo da su politike, navedene u ovom Pismu namjere adekvatne za postizanje ciljeva našeg ekonomskog programa. Spremni smo, međutim, poduzeti sve dodatne mjere koje mogu biti potrebne za postizanje ciljeva našeg ekonomskog programa. Konsultirat ćemo se sa MMF-om oko usvajanja dodatnih mjera i politika, kao i prije bilo kakve izmjene politika koje su sadržane u našem ekonomskom programu, u skladu sa politikom MMF-a u vezi takvih konsultacija. I dalje ćemo osoblju MMF-a dostavljati informacije neophodne za ocjenu napretka u provedbi našeg programa i održavat ćemo intenzivan dijalog o politikama sa osobljem MMF-a. Dostavljat ćemo sve neophodne informacije kako bi olakšali Ocjenu sistema zaštite CBBH. Također ćemo se uzdržati od uvođenja ili intenziviranja bilo kakvih trgovinskih ograničenja i drugih mjera i politika koje bi mogle dodatno pogoršati poteškoće sa platnim bilansom.

29. Program će se pratiti putem kvartalnih i kontinuiranih kvantitativnih kriterija izvršenja, indikativnih ciljeva, prethodnih mjera i strukturalnih odrednica. Kvantitativni kriteriji izvršenja za 2016. godinu i prvu polovinu 2017. godine, kontinuirani kriteriji izvršenja i indikativni ciljevi za 2016. godinu i prvu polovinu 2017. godine navedeni su u Tabeli 1; a prethodne mjere i strukturalne odrednice navedene su u Tabeli 2. Dogovori između vlasti u BiH i osoblja MMF-a u pogledu kvantitativnih kriterija izvršenja i indikativnih ciljeva detaljno su opisani u priloženom Tehničkom memorandumu o razumijevanju. Sredstva MMF-a u okviru aranžmana biti će isplaćena CBBiH, i ekvivalentan iznos u domaćoj valuti bit će raspoređen na depozitni račun BiH za transakcije sa MMF-om, te potom na podračune Federacije BiH i Republike Srpske, kao namjenska sredstva za budžete Federacije BiH i RS u omjeru 2/3:1/3, kako je navedeno u Memorandumu o razumijevanju. Memorandumu o razumijevanju između vlada entiteta, UINO BiH i CBBiH potpisan je u junu/lipnju 2016. godine. Tražimo od Izvršnog odbora MMF-a da odobri novi Prošireni aranžman (EFF) i da nakon odobrenja Izvršni odbor stavi na raspolaganje 443.042 miliona SDR (167,06 procenata kvote).

Očekuje se da će prvi pregled u okviru programa biti na dan ili nakon 25. decembra/prosinca, 2016. godine.

30. Saglasni smo da MMF objavi ovo Pismo namjere sa njegovim priložima, kao i Izvještaj osoblja koji je s njim u vezi, na web stranici MMF-a nakon što Izvršni odbor MMF-a razmotri naše zahtjeve.

Denis Zvizdić

Predsjedavajući
Vijeća ministara
Bosne i Hercegovine

Fadil Novalić

Premijer
Federacije Bosne
i Hercegovine

Željka Cvijanović

Premijer
Republike Srpske

Vjekoslav Bevanda
Ministar finansija
i trezora
Bosne i Hercegovine

Jelka Milićević
Ministar finansija
Federacije Bosne
i Hercegovine

Zoran Tegeltija
Ministar finansija
Republike Srpske

Senad Softić
Guverner
Centralne banke Bosne i Hercegovine

Tabela 1. Bosna i Hercegovina: Predloženi kvantitativni kriteriji izvršenja i indikativni ciljevi prema Proširenom EFF aranžmanu 2016

(Kumulativni tok od kraja prethodne godine; u milionima KM)

	2016		2017	
	kraj septembra	kraj decembra	kraj marta	kraj juna
Kriterij izvršenja				
Donja granica za iznos neto kredita za 1/				
Institucije BiH	56.9	12.6	18.1	35.8
Federaciju - centralna vlada	203.2	178.6	107.1	252.0
RS - centralna vlada	21.3	-39.9	30.6	70.7
Gornja granica za ugovaranje i garantovanje novog nekoncesionog kratkoročnog vanjskog duga od strane				
Institucija BiH	0	0	0	0
Federacije - generalna vlada	0	0	0	0
RS - generalna vlada	0	0	0	0
CBBiH	0	0	0	0
Gornja granica za akumulirani iznos neizmirenih obaveza po osnovu vanjskih plaćanja za 4/				
Institucije BiH	0	0	0	0
Federacija - generalna vlada	0	0	0	0
RS - generalna vlada	0	0	0	0
CBBiH	0	0	0	0
	0	0	0	0
Indikativni cilj				
Gornja granica za akumulirani iznos unutrašnjih neizmirenih obaveza za 3/				
Adopt by the RS parliament a new labor law with a view to 1	611	845	193	395
Federaciju - centralna vlada	1021	1469	292	637
RS - centralna vlada	1827	2525	555	1171
Gornja granica za akumulirani iznos unutrašnjih neizmirenih obaveza za 3/				
Adopt by the RS parliament a new labor law with a view to 1	0	0	0	0
Federaciju - centralna vlada	0	0	0	0
RS - centralna vlada	0	0	0	0
Donja granica za neto zaduživanje generalne vlade BiH 1/	432.9	254.2	171.7	390.1
Gornja granica za promjene ukupnog iznosa "ostalih obaveza" 3/				
Federacija - generalna vlada	100.0	100.0	100.0	100.0
RS - generalna vlada	100.0	100.0	100.0	100.0
	4,917.1	6,651.8	1,484.1	3,133.8

1/ Isključujući projekte finansirane iz inostranstva, kako je definisao u TMR.

2/ Kontinuirano

3/ Isključuje godišnje transfere CBBH po osnovu profita prema institucijama zaduženim za budžet BiH nakon kraja fiskalne godine CBBH, kako je propisano u Zakonu o CBBH.

4. Kako je definisano u TMR.

Tabela 2. Bosna i Hercegovina: Strukturalni uvjeti

	Mjere	Datum provjere	Status
Prethodne mjere			
1	Objediniti sve informacije o poreznim obveznicima iz sve četiri porezne uprave, kao i sveobuhvatne informacije o preduzećima koje su u posjedu entitetskih agencija za informatičke, finansijske i posredničke usluge (AFIP/FIA i APIF) u bazu podataka koja je raspoloživa i može se u potpunosti pretraživati u svakoj od četiri porezne uprave.		ispunjeno
2	Na Vladi Federacije BiH usvojiti strateški plan obuzdavanja potrošnje na plate i smanjenja ukupne zaposlenosti u javnom sektoru.		ispunjeno
3	Na Vladi Republike Srpske usvojiti strateški plan obuzdavanja potrošnje na plate i smanjenja ukupne zaposlenosti u javnom sektoru.		ispunjeno
4	Na Vijeću ministara BiH usvojiti strateški plan obuzdavanja potrošnje na plate i smanjenja ukupne zaposlenosti u javnom sektoru.		ispunjeno
5	Angažirati renomirane međunarodne revizore da obave detaljnu reviziju kvaliteta aktive banaka koje su bile pod pojačanom supervizijom u 2015. godini, ili su u periodu 2012-14. godine doživjele rapidnu kreditnu ekspanziju u odnosu na tržište (tj. imale prosječnu godišnju stopu rasta kredita višu od 10 posto tokom tog perioda), a za koje nisu već obavljene revizije kvaliteta aktive.		ispunjeno
Strukturalne odrednice			
1	Kontinuirano se pridržavati pravila valutnog odbora u obliku u kojem je ustanovljen zakonom.	Kontinuirano	
2	Uzdržati se od povećanja plata u javnom sektoru, uključujući uzdržavanje od povećanja osnovice za plaće, koeficijenata i naknada.	Kontinuirano	
3	Uzdržati se od bilo kakvih radnji koje ugrožavaju finansijsku stabilnost, uključujući i nametanje obaveze konverzije bilo kakvih zajmova u stranoj valuti u domaću valutu.	Kontinuirano	
4	Prilagođavati koeficijent za raspodjelu prihoda od indirektnih poreza na kvartalnoj osnovi i vršiti poravnanje potraživanja po osnovu indirektnih poreza na polugodišnjoj osnovi.	Kvartalno	
5	Izvršiti u Agenciji za bankarstvo Federacije BiH konačnu procjenu planova za dokapitalizaciju banaka u kojima je na osnovu rezultata revizije kvaliteta aktive utvrđen nedostatak kapitala.	Kraj novembra/ studenog 2016.	
6	Na nivou Vlade FBiH, u konsultacijama sa Grupom Svjetske banke i/ili EBRD-om, završiti finansijsku i operativnu temeljitu procjenu vrijednosti (due diligence) za preduzeća BH Telecom i HT Mostar.	Kraj oktobra/ listopada 2016.	
7	Na Parlamentu FBiH usvojiti novi nacrt Zakona o bankama i izmjene i dopune Zakona o Agenciji za bankarstvo u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/ studenog 2016.	

8	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti novi nacrt Zakona o bankama i izmjene i dopune Zakona o Agenciji za bankarstvo u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/studenog 2016.
9	Na Parlamentu BiH usvojiti izmjene i dopune Zakona o osiguranju depozita u bankama u BiH u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/studenog 2016.
10	Izvršiti u Agenciji za bankarstvo RS konačnu procjenu planova za dokapitalizaciju banaka u kojima je na osnovu rezultata revizije kvaliteta aktive utvrđen nedostatak kapitala.	Kraj novembra/studenog 2016.
11	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti izmjene i dopune Zakona o Investiciono-razvojnoj banci Republike Srpske u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/studenog 2016.
12	Na Parlamentu FBiH usvojiti izmjene i dopune Zakona o Razvojnoj banci Federacije u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj novembra/studenog 2016.
13	Vlada Federacije da dostavi Parlamentu FBiH izmjene i dopune Zakona dugu, zaduživanju i garancijama kako bi pojačali kontrolu nad nižim nivoima vlasti.	Kraj decembra/prosinca 2016
14	Na nivou Vlade FBiH pripremiti izvještaj i plan poboljšanja usmjeravanja socijalnih transfera na osnovu centralizirane baze podataka korisnika.	Kraj decembra/prosinca 2016.
15	Usvojiti novi automatski sistem raspodjele prihoda UIINO u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj decembra/prosinca 2016.
16	Na Vladi FBiH usvojiti plan za restrukturiranje željeznica, izrađen uz pomoć Svjetske banke.	Kraj decembra/prosinca 2016.
17	Na Vladi RS usvojiti plan restrukturiranja željeznica, izrađen uz pomoć Svjetske banke.	Kraj decembra/prosinca 2016.
18	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit s ciljem unapređenja konzistentnosti, izbjegavanja dvostrukog oporezivanja između entiteta, i smanjenja poreznih poticaja, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	Kraj decembra/prosinca 2016.
19	FBiH će proširiti sistem trezorskog poslovanja na informacijske sisteme upravljanja budžetom u kantonima.	Kraj marta/ožujka 2017.
20	Na nivou Vlade RS usvojiti proširenje sistema trezorskog poslovanja na zdravstvene ustanove (domove zdravlja i bolnice).	Kraj marta/ožujka 2017.
21	Vlada Federacije da završi III fazu procesa revizije za sve kategorije korisnika boračkih naknada, uključujući i penzije ostvarene pod povoljnijim uslovima.	Kraj juna/lipnja 2017.
22	Na Vladi FBiH usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	Kraj juna/lipnja 2017.
23	Na Vladi RS usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	Kraj juna/lipnja 2017.
24	Na Vijeću ministara BiH usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	Kraj juna/lipnja 2017.

**TEHNIČKI MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU U POGLEDU DEFINICIJA I IZVJEŠTAVANJA U OKVIRU PROŠIRENOG
EFF ARANŽMANA ZA PERIOD 2016.-2019. GODINA**

31. 07. 2016. godine

1. U ovom Tehničkom memorandumu o razumijevanju (TMU) navodi se dogovor organa vlasti Bosne i Hercegovine i misije MMF-a u pogledu definicija kvantitativnih kriterija izvršenja i indikativnih ciljeva za prošireni program u okviru Proširenog aranžmana (EFF) (Tabela 1), kao i uslovi za dostavljanje podataka u svrhu praćenja programa (Tabela 3).

I. KRITERIJI IZVRŠENJA I INDIKATIVNI CILJEVI

2. U sljedećim definicijama, datumi testiranja na kraju kvartala odnose se na posljednji radni dan svakog kvartala.

3. Definicije svih fiskalnih varijabli u ovom TMU baziraju se, osim ukoliko nije drugačije navedeno, na MMF-ovom *Priručniku o statistici vladinih finansija 2001*, gdje se prihodi knjiže na gotovinskoj osnovi a rashodi na obračunskoj osnovi. Vanredna jednokratna plaćanja koja su bazirana na akumuliranim rezervama ili dobitima će se klasifikovati kao povlačenja kapitala a ne dividendi. Transferi prema penzionom fondu koja se odnose na izmirenje dugova po osnovu neuplaćenih penzionih doprinosa nevladinih organa (neuplaćeni doprinosi) će se knjižiti kao (i) kapitalni transferi i (ii) na osnovu novčanog toka.

A. Donja granica za neto pozajmljivanje (i) Institucija Bosne i Hercegovine, (ii) centralne vlade Federacije Bosne i Hercegovine, i (iii) centralne vlade Republike Srpske (kriteriji izvršenja)

Definicije

4. Institucije Bosne i Hercegovine su definisane tako da obuhvataju sve potrošačke jedinice na njenom budžetu. Centralna vlada Federacije Bosne i Hercegovine definisana je tako da obuhvata sve potrošačke jedinice na njenom budžetu, bilo da su te jedinice u trezorskom sistemu ili ne, te operacije finansirane sa računa posebnih namjena (escrow). Centralna vlada Republike Srpske

obuhvata sve potrošačke jedinice na njenom budžetu, bilo da su te jedinice (u potpunosti ili djelimično) u trezorskom sistemu, i operacije finansirane sa računa posebnih namjena (escrow).

5. Neto pozajmljivanje se definira kao prihodi minus rashodi.

Primjena kriterija izvršenja

6. Ciljevi programa prate se ponaosob i na kvartalnoj osnovi kroz odgovarajuće obračunske bilanse i mjere kao kumulativna promjena u odnosu na nivo evidentiran na dan 31. decembra/prosinca prethodne godine.

7. U svrhe praćenja programa, pridržavanje donje granice neto pozajmljivanja nalaže da se svaka od tri gore definisane granice posmatraju posebno.

Korektori kriterija izvršenja

8. Definicija neto pozajmljivanja ne obuhvata potrošnju na investicijske projekte koje finansiraju strani zvanični kreditori, bilo putem kredita ili grantova.

Uslovi izvještavanja

9. Podatke o mjesečnom izvršenju, uključujući prihode, rashode i finansiranje, dostavljaju ministarstva finansija Institucija BiH i oba entiteta najkasnije u roku od pet sedmica po isteku svakog mjeseca (šest sedmica za godišnji izvještaj).

B. Gornja granica za ugovaranje i izdavanje garancija za novo nekoncesiono kratkoročno zaduživanje Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske i CBBH u inostranstvu (kriterij izvršenja)

Definicije

10. **Definicija duga.** Izraz "**dug**" definiše se tako da obuhvata sve tekuće obaveze (tj. nepotencijalne), koje su stvorene na osnovu ugovornog odnosa putem davanja vrijednosti u obliku aktive (uključujući valutu) ili usluga, i koje nalažu da institucije Bosne i Hercegovine, generalne vlade Federacije i Republike Srpske ili CBBH izvrše jednu ili više budućih i blagovremenih plaćanja u obliku aktive (uključujući valutu) kako bi otplatile obaveze po osnovu glavnice i/ili kamate koje proizlaze iz

tog ugovora („Smjernica br. 8 u pogledu uvjeta za javni dug u okviru Fondovih aranžmana“, Odluka br. 6230–(79/140) od 3. avgust/kolovoz 1979., kako je dopunjena). U stvari, svi instrumenti koji dijele karakteristike duga kako je gore opisan (uključujući pozajmice, kredite i zajmove od strane dobavljača) obuhvaćeni su definicijom.

11. **Novi nekoncesioni inostrani dug** obuhvata sav dug (kako je gore definisan) ugovoren ili garantiran od strane Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske ili CBBH u periodu trajanja programa koji nije uzet pod koncesionim uslovima.

12. **Koncesioni krediti** se definišu kao krediti sa elementom bespovratnih sredstava od najmanje 35 procenata vrijednosti kredita po diskontnim stopama u datoj valuti na osnovu komercijalnih kamatnih stopa OECD-a (CIRRS). Kod kratkoročnih kredita, primjenjuju se prosječni CIRR iz prethodnog šestomjesečnog perioda (plus marža od 0,75 procenata).

13. **Kratkoročan inostrani dug** je inostrani dug, ugovoren ili garantiran, sa prvobitnim dospijećem do godinu dana i godinu dana.

14. **Generalna vlada Federacije** se definiše tako da obuhvata centralnu vladu, vlade kantona, vlade opština, vanbudžetske fondove Federacije i kantona te JP „Autoceste“ FBiH i JP“Ceste“ FBiH. **Generalna vlada Republike Srpske** se definiše tako da obuhvata centralnu vladu, vlade opština, vanbudžetske fondove te JP“ Autoputevi RS“ i JP“Putevi RS“.

Primjena kriterija izvršenja

15. Nulti limit na ugovaranje ili garantovanje novog nekoncesionog kratkoročnog inostranog duga primjenjuje se na obaveze Institucija Bosne i Hercegovine, generalne vlade Federacije i Republike Srpske i CBBH. Ovaj kriterij mjeri se kvartalno na osnovu podataka na kraju kvartala.

Uslovi izvještavanja

16. Podatke o novim ugovorenim ili garantiranim nekoncesionim kratkoročnim inostranim dugovima dostavljaju kvartalno ministarstva finansija Institucija BiH i dva entiteta kao i CBBH, najkasnije u roku od šest sedmica po isteku svakog kvartala.

C. Gornja granica za akumuliranje neizmirenih obaveza po osnovu servisa inostranog duga od strane Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske i CBBH (kriterij izvršenja)

Definicije

17. **Neizmirene obaveze po osnovu servisiranja inostranog duga** definišu se kao neizmireno servisiranje duga nastalo iz obaveza po osnovu duga (kako je gore navedeno) koji su direktno ili indirektno uzele ili garantirale Institucije Bosne i Hercegovine, generalne vlade Federacije i Republike Srpske i CBBH, osim duga koji je predmet reprograma ili restrukturiranja.

Primjena kriterija izvršenja

18. Nulti limit na akumuliranje neizmirenih obaveza po osnovu inostranih plaćanja primjenjuje se na promjenu stanja dospjelih plaćanja kod srednjoročnog i dugoročnog duga ugovorenog ili garantiranog od strane Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske ili CBBH. Ovaj kriterij se primjenjuje na kontinuiranoj osnovi.

19. Limit na promjenu neizmirenih obaveza po osnovu inostranih plaćanja takođe se primjenjuje na promjenu stanja neizmirenih plaćanja kod kratkoročnog duga u konvertibilnim valutama uz prvobitno dospijeće do godinu dana i godinu dana.

20. Akumuliranje novih neizmirenih obaveza po osnovu vanjskih plaćanja je zabranjeno programom.

Uslovi izvještavanja

21. Ministarstva finansija Institucija BiH i dva entiteta kao i CBBH će odmah obavijestiti osoblje Fonda o bilo kakvom akumuliranju novih neizmirenih obaveza po osnovu servisa inostranog duga.

D. Gornja granica na transfere i kredite Centralne banke Bosne i Hercegovine prema javnom sektoru (kontinuirani kriterij izvršenja)

Definicije

22. Transferi i krediti Centralne CBBH prema javnom sektoru se definišu kao transferi i

plaćanja od strane CBBH prema generalnoj vladi te kao neizmirena potraživanja CBBH od generalne vlade, uključujući prekoračenja, direktne kredite i vladine vrijednosne papire.

Primjena kriterija izvršenja

23. Nulti limit na kumulativni iznos transfera i kredita od CBBH prema javnom sektoru se primjenjuje od početka godine. Ovaj kriterij se primjenjuje na kontinuiranoj osnovi.

Uslovi izvještavanja

24. CBBH će na mjesečnoj osnovi dostavljati podatke Fondu sa kašnjenjem ne dužim od 14 radnih dana.

Korektor kriterija izvršenja

25. Gornja granica na transfere i kredite CBBH prema javnom sektoru ne obuhvata transfere godišnjeg neto profita CBBH institucijama zaduženim za budžet BiH u periodu od četiri mjeseca nakon kraja finansijske godine CBBH, kako je propisano u članu 27 Zakona o CBBH.

E. Gornja granica na tekuće rashode Institucija Bosne i Hercegovine, i centralnih vlada Federacije BiH i Republike Srpske (indikativni cilj)

Definicija

26. Tekući rashodi Institucija Bosne i Hercegovine i centralnih vlada Federacije BiH i Republike Srpske se definišu kao zbir iznosa za plate i nakande uposlenim, izdataka za robe i usluge, socijalnih davanja, kamata, subvencija, transfera drugim jedinicama generalne vlade i ostalih rashoda.

Primjena indikativnog cilja

27. Gornja granica na tekuće rashode Institucija Bosne i Hercegovine, i centralnih vlada Federacije BiH i Republike Srpske će se mjeriti kvartalno na osnovu kumulativnih iznosa u KM obračunatim na kraju kvartala.

28. U svrhu praćenja programa, ako na kraju bilo kojeg kvartala kumulativni iznos tekućih rashoda u KM od početka godine premaši odgovarajuću gornju granicu, smatraće se da indikativni cilj nije ispunjen.

29. Pridržavanje tri gore definisane gornje granice na tekuće rashode nalaže da se svaka

od tri gornje granice posmatra posebno.

Uslovi izvještavanja

30. Podaci o tekućim rashodima Institucija Bosne i Hercegovine i centralnih vlada Federacije i Republike Srpske će se nalaziti u kvartalnim izvještajima o izvršenju budžeta centralnih vlada, i dostavljat će ih relevantna ministarstva finansija najkasnije u roku od pet sedmica po isteku svakog kvartala (šest sedmica za godišnji izvještaj).

F. Gornja granica na akumuliranje neizmirenih obaveza po osnovu domaćih plaćanja od strane Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske i CBBH (indikativni cilj)

Definicija

31. Indikativni cilj postavljen na ukupni iznos neizmirenih obaveza po osnovu domaćih plaćanja podrazumjeva nulti limit na povećanje u ukupnom iznosu neizmirenih obaveza u poređenju sa istim na dan 31. decembra/prosinca prethodne godine. Ukupni iznos neizmirenih obaveza se definiše kao zbir obaveza za plaćanje (obaveze) po osnovu svake rashodovne stavke i ne smatraju se spornim, a koje su dospjele a nisu plaćene u periodu propisanim ugovorom ili zakonom. One mogu nastati na bilo kojoj stavki rashoda, uključujući transfere, servisiranje duga, plaće, penzije, plaćanja za energiju, i robu i usluge. Neizmirene obaveze po osnovu plaćanja za međuvladine transfere (npr. transferi između centralnih vlada entiteta i vlada lokalnih zajednica, i vanbudžetskih fondova) ne uključuju se u ukupni iznos neizmirenih obaveza.

Primjena indikativnog cilja

32. Nulti limit na akumuliranje neizmirenih obaveza po osnovu domaćih plaćanja se primjenjuje na obaveze Institucija Bosne i Hercegovine i generalnih vlada Federacije i Republike Srpske. Ovaj cilj će se mjeriti kvartalno na osnovu podataka na kraju svakog kvartala. Dakle, ako na kraju bilo kojeg kvartala jedna od tri vlade prekorači nulti limit za promjenu u ukupnom iznosu svojih neizmirenih obaveza u odnosu na ukupni iznos istih iste vlade na dan 31. decembra/prosinca prethodne godine, smatraće se da indikativni cilj nije ispunjen.

Uslovi izvještavanja

33. Ministarstva finansija Institucija Bosne i Hercegovine i entiteta će dostavljati podatke o neizmirenim obavezama po osnovu domaćih plaćanja na kvartalnoj osnovi najkasnije u roku od pet sedmica od isteka kvartala.

G. Donja granica za neto pozajmljivanje generalne vlade Bosne i Hercegovine (indikativni cilj)

Definicije

34. **Generalna vlada Bosne i Hercegovine** je definisana tako da obuhvata Institucije Bosne i Hercegovine i generalne vlade entiteta Federacije Bosne i Hercegovine (Federacija), entiteta Republike Srpske (RS) i Distrikta Brčko. *Distrikt Brčko* obuhvata centralnu vladu sa svim potrošačkim jedinicama na njegovom budžetu i vanbudžetske fondove. Vanbudžetski fondovi obuhvataju, ali se ne ograničavaju samo na, fondove penzijskog osiguranja, fondove zdravstvenog osiguranja, fondove za zapošljavanje i fondove dječije zaštite. Svaki novi budžetski ili vanbudžetski fond koji se osnuje u toku perioda trajanja programa također spada pod definiciju generalne vlade. Organi vlasti BiH će obavijestiti osoblje MMF-a o svakom novom fondu koji bude osnovan. Svaki fond koji koristi javna sredstva, a koji nije obuhvaćen navedenim definicijama, automatski će se pripisati jednoj od entitetskih generalnih vlada ili Institucijama Bosne i Hercegovine. Organi vlasti BiH odmah će obavijestiti osoblje MMF-a o postojanju svakog takvog fonda.

35. Neto pozajmljivanje generalne vlade Bosne i Hercegovine definiše se kao prihod minus rashod. Donja granica za neto pozajmljivanje generalne vlade Bosne i Hercegovine će se definisati, za svaki datum testiranja, kao kumulativna promjena sa nivoa od 31. decembra/prosinca prethodne godine.

Korektivni faktor indikativnog cilja

36. Definicija neto pozajmljivanja ne obuhvata potrošnju na investicijske projekte koje finansiraju inostrani zvanični kreditori putem kredita ili grantova.

Uslovi izvještavanja

37. Podatke o kvartalnom izvršenju generalne vlade, uključujući prihode, rashode i finansiranje dostavljaju ministarstva finansija dva entiteta i Distrikta Brčko najkasnije u roku od šest sedmica po isteku svakog kvartala. Podatke o kvartalnom izvršenju generalne vlade BiH, uključujući prihode, rashode i finansiranje, dostavlja Jedinica za makroekonomsku analizu najkasnije u roku od šest sedmica po osteku svakog kvartala.

H. Gornja granica za promjenu u ukupnom iznosu „ostalih obaveza“ generalne vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske (indikativni cilj)

Definicije

38. Indikativni cilj postavljen za gornju granicu promjene u ukupnom iznosu ostalih obaveza podrazumjeva (i) gornju granicu u iznosu 100 miliona KM za generalnu vladu Federacije Bosne i Hercegovine i (ii) gornju granicu u iznosu 100 miliona KM za generalnu vladu Republike Srpske, u pogledu akumuliranja ostalih obaveza u odnosu na stanje na dan 31. decembra/prosinca prethodne godine. Akumuliranje ostalih obaveza se definiše kao zbir promjene u razlici obračunato/plaćeno (float) i promjene u dospjelim neizmirenim obavezama. One mogu nastati na bilo kojoj stavki rashoda, uključujući transfere, servisiranje duga, plaće, penzije, plaćanja za energiju, i robu i usluge.

Primjena indikativnog cilja

39. Relevantne gornje granice za promjenu u ukupnom iznosu ostalih obaveza se primjenjuju na obaveze generalne vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, kako je gore definisano. Ovaj cilj će se mjeriti kvartalno na bazi podataka na kraju kvartala. Dakle, ako na kraju bilo kojeg kvartala jedna od dvije vlade prekorači svoju gornju granicu za promjenu u ukupnom iznosu svojih ostalih obaveza u odnosu na ukupnih iznos istih iste vlade na dan 31. decembra/prosinca prethodne godine, smatraće se da indikativni cilj nije ispunjen.

Uslovi izvještavanja

40. Podaci o ostalim obavezama za generalne vlade će se nalaziti u kvartalnim izvještajima o izvršenju budžeta generalnih vlada, uključujući podatke o prihodima, rashodima i finansiranju, i dostavljat će ih relevantna ministarstva finansija entiteta najkasnije u roku od šest sedmica po isteku svakog kvartala.

I. Donja granica za bruto prihoda koje prikuplja Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje (UINO) Bosne i Hercegovine (indikativni cilj)

Definicija

41. Bruto prihodi koje prikuplja Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje se definišu kao

zbir prihoda prikupljenih po osnovu (i) poreza na dodanu vrijednost; (ii) carina, naknada po osnovu carinske deklaracije i ostalih dažbina; (iii) akciza na uvezenu robu; (iv) akciza na domaću robu; (v) putarina na naftne derivate; (vi) ostalih prihoda i naknada; (vii) poreza na promet; i (viii) neklasifikovanih prihoda. Bruto naplata prihoda se za svaki datum testiranja definiše kao kumulativni zbir bruto prihoda naplaćenih od početka tekuće godine.

Primjena indikativnog cilja

42. Gornja granica za bruto prihode koje prikuplja UINO će se mjeriti kvartalno na osnovu kumulativnih podataka na kraju kvartala. Dakle, ako na kraju bilo kojeg kvartala kumulativni iznos bruto prihoda naplaćenih od početka tekuće godine bude ispod odgovarajuće donje granice, smatraće se da indikativni cilj nije ispunjen.

Uslovi izvještavanja

43. Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje će dostavljati podatke o bruto i neto naplati prihoda na mjesečnoj osnovi, u roku od dvije sedmice od kraja svakog mjeseca.

II. OSTALE OBAVEZE DOSTAVLJANJA PODATAKA

44. Organi vlasti Bosne i Hercegovine dostavljaju Fondu sljedeće podatke u vremenskim rokovima koji su dole navedeni (Tabela 3). Pored toga, organi vlasti će dostavljati, najkasnije u četvrtoj sedmici svakog kvartala, pregled ključnih odluka iz domena makroekonomske politike koje su donesene u prethodnom kvartalu; pregled regulatornih promjena u domenu bankarstva i finansijskog sektora, dostavlja sve izmjene u budžetima entiteta i Institucija BiH u roku od jedne sedmice po usvajanju od strane relevantne vlade.

45. Sve izmjene ranijih podataka koji su dostavljeni Fondu dostavljaju se Fondu odmah, zajedno sa potrebnim obrazloženjem. Svi podaci se dostavljaju u elektronskom obliku.

46. Sve veličine koje su predmet kriterija izvršenja ili indikativnih ciljeva dostavljaju se izražene u milionima konvertibilnih maraka (KM).

47. Organi vlasti Bosne i Hercegovine blagovremeno dostavljaju Fondu sve dodatne informacije na zahtjev Fonda, a u vezi sa praćenjem izvršenja na osnovu programa.

Tabela 3. Bosna i Hercegovina: Obaveze po osnovu izvještavanja o podacima u okviru EFF za 2016.-2019. godinu			
Podaci	Učestalost	Frekvencnost izvještavanja	Rokovi za dostavljanje podataka
I Dnevno izvještavanje o podacima	Dnevno	Sedmično	Najkasnije 14 radnih dana po isteku svake sedmice, osim ako nije drugacije naznačeno.
Bruto devizne rezerve			
Kupovina i prodaja deviza CBBH			
II Mjesečno izvještavanje o podacima	Mjesečno	Mjesečno	Najkasnije 4 sedmice po isteku svakog mjeseca, osim ako nije drugacije naznačeno.
Finansijski sektor			
Bilans stanja CBBH			
Pregled komercijalnih banaka i monetarni pregled			
Ponderirane prosječne kamatne stope po bankama i po vrsti kredita			
Krediti od strane bankarskog sektora generalnoj vladi (po nivou vlasti)			
Depoziti vlade u bankarskom sektoru			
Informacije o transferima i uplatama CBBH prema javnom sektoru			
Vladine finansije			
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju za centralne vlade Entiteta			
Prihodi UIO			
Izveštaj o prilivima na eskrow račune i odlivima sa njih (FBIH, RS)			
Transferi entitetskim razvojnim bankama iz centralnih vlada Entiteta			
Servisiranje duga			Najkasnije 5 sedmice 1/
Novi vanjski krediti koje su vlade ugovorile ili garantirale			
III Kvartalno izvještavanje o podacima	Kvartalno	Kvartalno	
Finansijski sektor			Najkasnije 6 sedmice 2/ Najkasnije 8 sedmice
Bankarska supervizija: pokazatelj finansijske stabilnosti			
Bankarska supervizija: bilans stanja komercijalnih banaka (po bankama), bilans uspjeha komercijalnih banaka i prudencijalni podaci o kvalitetu kredita,			
Vladine finansije			Najkasnije 6 sedmice
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju za opštine (u oba entiteta), i kantone (u Federaciji) te Distrikt Brčko.			
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju za JP Ceste FBIH, JP Autoceste FBIH, JP Putevi RS i JP Autoputevi RS.			
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju za vanbudžetske fondove u FBIH, RS i Distriktu Brčko			
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju konsolidovano za BiH, konsolidovano za FBIH, konsolidovano za RS.			
Ukupni iznos dospjelih, neizmirenih obaveza na kraju perioda, te razlika stanja gotovinska/obračunska osnova za vrijeme referentnog perioda, po kreditoru i vrsti rashoda (plate, socijalna davanja, penzije, materijalni troškovi, itd.)			
Servisiranje duga			
Projekcije servisiranja vanjskog duga za tekuću godinu; ukupno, po kreditoru, po nivou vlasti, i u originalnoj valuti			
Pregled novih vladinih garancija za domaće kredite koje su ugovorila javna i orivatna preduzeća.			
Pregled novih vladinih kratkoročnih stranih kredita i stepen koncesionalnosti (element granta); ukupno, po kreditoru, po namjeni (projekt/podrška budžetu), originalnoj valuti i otplatnom periodu			
Servisiranje vanjskog duga (kamata, otplata glavnice), po nivou vlasti			
Pregled povlačenja stranih kredita i grantova, po kreditoru, po nivou vlasti, po namjeni (projekt/podrška budžetu) i originalnoj valuti			
Ukupni iznos vanjskog duga za javni sektor; privatni nebankarski sektor i bankarski sektor.			
Ukupni iznos neotplaćenog unutrašnjeg duga (po nivou vlasti, vrsti obaveze te nosicu duga (bankarski i nebankarski sektor)); projektovane otplate kamate i amortizacije po osnovu unutrašnjeg duga (po nivou vlasti, vrsti obaveze i nosicu duga).			
1/	Najkasnije 6 sedmica za godišnje podatke		
2/	Najkasnije 10 sedmica za godišnje podatke		